

Belediye

SEYİT TORUN

CHP Yerel Yönetimlerden
Sorumlu Genel Başkan
Yardımcısı ve
Ordu Milletvekili

UMUDU YEŞERTEN, DAYANIŞMAYI YÜKSELTEN BAHÇELER

Kent bahçeleri hayatımıza yeni giren bir kavram gibi görünse de, tarihi aslında oldukça eskilere dayanıyor. Sayfa.2

Röportaj

DEVRİM BARIŞ ÇELİK

CHP PM Üyesi

“YERELDEKİ TEPKİLER
HER ZAMAN SANDIĞA
YANSIYIŞTIR” Sayfa.2

Röportaj

ASLIHAN DEMİRTAŞ

Klinik Psikolog
Maltepe Üniversitesi

“KENT BOSTANLARI
KENTSEL TARIMIN ÖNCÜ
MEKÂNLARI” Sayfa.4

Röportaj

DİLEK YÜRÜK

Peyzaj Mimarı
Pernakültür Tasarımcısı

“KÜÇÜCÜK BALKONLARIN NE
KADAR ÖNEMLİ OLDUĞUNU
FARK ETTİK” Sayfa.6

Röportaj

NARDANE KUŞÇU

Narköy Organik
Tarım Çiftliği

“DÜŞÜ OLMAYANIN İŞİ
OLMAZ” Sayfa.10

Röportaj

FEYİME ÖNER

Ziraat Mühendisi
Kentsel Ekolojik Sistemler
Müdürlüğü Müdür
Yardımcısı

“KENDİNE YETEN YEŞİL
ALANLAR OLUŞTURMAK
İSTİYORUZ” Sayfa.12

Röportaj

HÜSEYİN VARIŞ

Yeryüzü Derneği

“EVLERİN BALKONUNDA
SEBZE YETİŞTİRİLEBİLECEĞİNİ
GÖSTERİYORUZ” Sayfa.14

Röportaj

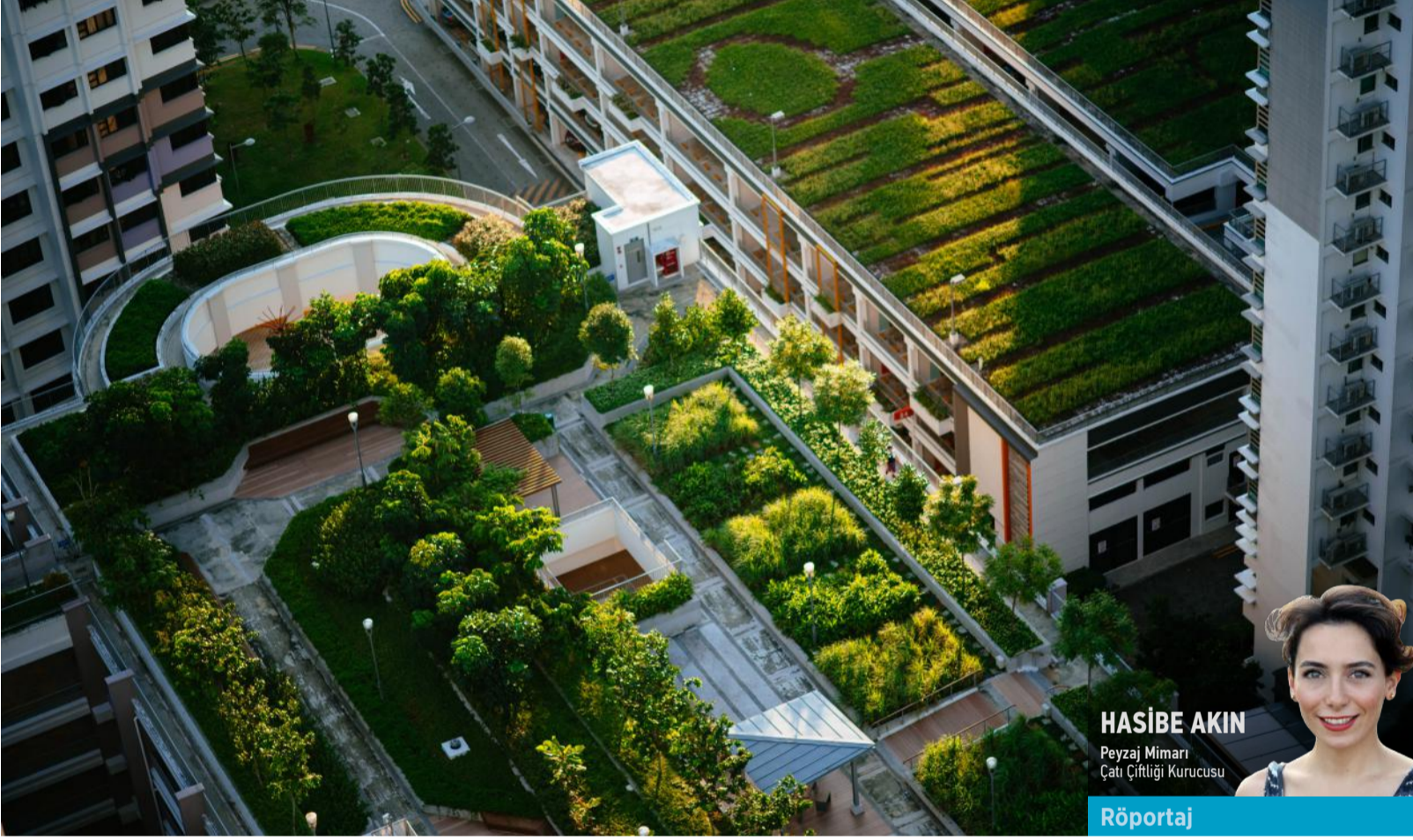
BEYHAN UZUNÇARŞILIOĞLU

Ziraat Mühendisi
Urban Garden
Kurucusu

“GERÇEKTEN HİÇ VAKTİMİZ
KALMADI, KÜRESEL ISINMA
GERÇEĞİ VAR” Sayfa.16

“ÇATILARI DÖNÜŞTÜRMEİNİN EKOLOJİK VE SOSYAL ETKİLERİ VAR”

HASİBE AKIN

Peyzaj Mimarı
Çatı Çiftliği Kurucusu

Röportaj

Hepimizin bildiği gibi, özellikle metropolitan kentlerde nüfus artıyor. Nüfus arttıkça zemindeki arazilerin fiyatları da bir hayli yükseliyor. Bu, bir rant alanı oluşturuyor. Bununla beraber kentte kullanılmayan, atıl birtakım alanlar var. Çatı, bunlardan bir tanesi. Çatıların iklim değişikliği nedeniyle yeşil çatı olarak kullanılması da söz konusu, ama bizim çatı bahçeciliği ya da çatı çiftliği dediğimiz kısımda hayvan sistemlerini de buna entegre ediyoruz. Yani orası sadece bir gıdanın ya da yeşil alanın entegre edildiği sistemler değil, yeşil çatıyla en temel farkı bu. Sayfa.8

KENTSEL TARIMDA DÜNYADAN ÖRNEK UYGULAMALAR Sayfa.18

BELEDİYELER ÇALIŞIYOR

Sayfa.29

MERT UYGUN

Çanakkale-Bayramiç
Belediye Başkanı

“Pandemide vatandaşın
ihtiyaçlarına odaklandık”

HÜSEYİN TAKAN

Kırşehir-Boztepe
Belediye Başkanı

“Yeni bir Boztepe inşa
etmek istiyoruz”

GÜVEN ARSLAN

Tokat-Almus-Kınık
Belediye Başkanı

“Beldemizin altyapısını
tümüyle yenileyeceğiz”

“YERELDEKİ TEPKİLER HER ZAMAN SANDIĞA YANSI MIŞTIR”

Öncelikle sizi tanıyalım. Siyasete nasıl girdiniz, nasıl ilgi duydunuz?

DEVİRİM BARIŞ ÇELİK: Siyasete girmedim, siyasetin içine doğdum diyebilirim. Ben doğduğumda rahmetli babam Türkiye’deki kamu sendikacılığının başlangıcı kabul edilen bir derneğin yöneticisiydi. Annem de Türkiye’de devrimci mücadelenin önemli siyasi hareketlerinden birinin neferiydi. İki farklı sol siyasi geleneğin ifadesi olarak ismim hem Devrim hem Barış. Dolayısıyla siyasal toplumsallaşma sürecim ailemde başladı, CHP Gençlik Kolları’nda devam etti diyebiliriz.

1978 yılında ailemin memuriyeti nedeniyle Kayseri’de doğdum. Birçok memur çocuğu gibi farklı şehirlerde okudum. Şanslıyım, ilkököl beşinci sınıfta tayinimiz İzmir’e çıkınca ilkököl, ortaokul, lise ve üniversite eğitimimi İzmir’de tamamladım. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü’nden mezun oldum. Daha sonra Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyasal Davranış Anabilim Dalı’nda yüksek lisans yaptım. Aynı anabilim dalında doktora tez çalışması yürütmekteyim. Bir TÜBİTAK projesi vesilesiyle yerel yönetimlere ilgim artınca Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yerel Yönetimler Bölümü’nde Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Anabilim Dalı’nda da yüksek lisansa devam ettim. Akademik ilgi alanlarım, seçim coğrafyası, sosyal-siyasal araştırmalar, seçmen davranışı, siyasal iletişim, seçim hukuku. Hâlen seçim coğrafyası, sosyal ve siyasal araştırmalarla ilgili veri analizi çalışmalarımı sürdürmekteyim. Yerel yönetimlere olan ilgim ise, yerel seçimlerdeki seçmen davranışı, yerel yönetimlerin mali tablolarının analizi ve mali disiplini, kamu yönetimi sistemimizdeki yeriyile sınırlıdır.

Siyasal davranış uzmanı olarak Türkiye siyasi tarihini nasıl değerlendirirsiniz?

DEVİRİM BARIŞ ÇELİK: Türkiye siyasi tarihi çok uzun bir süreç. Ben tanıklık ettiğim dönemle ilgili konuşmak isterim.

Çocukluk ve gençlik yıllarımda Türkiye, siyasal yelpazenin farklı taraflarındaki siyasi partilerin oluşturduğu koalisyonlarla yönetilen bir ülkedeydi. Ben bu dönemi, farklı siyasi görüşlerin temsil edildiği, ülkenin temel sorunlarıyla ilgili siyasal aktörlerin farklı iş yapma biçimleri olsa da, uzlaşabildiği bir dönem olarak okuyorum. Siyasette azami nezaketin olduğu, siyasi zekânın ve nüktedanlığın liderlerin görünür özellikleri arasında yer aldığı bir dönemdi.

Son yirmi yıllık sürece baktığımızda ise, farklı toplumsal kesimlerin siyasal taleplerinin hiçe sayıldığı, siyasal çoğunluğun getirdiği şımarıklıkla uzlaşmadan çok dayatma anlayışının hüküm sürdüğü ve adım adım tek adam rejimine evrilen bir süreç söz konusu. “Neo-patrimonyal Sultanzim” olarak ifade edilen, şahsına münhasır bu yönetim anlayışında asgari nezaketin bile olmadığı, zekânın yerini kurnazlığın aldığı, bırakın nüktedanlığı bağırma, aşağılama, ayrıştırma ve ayar verme anlayışının egemen olduğu bir siyasi yapı var. Bu, Türk siyasal yaşamının baskın siyaset yapma biçimi hâline geldi.

Kamu hizmetlerinin kamu yönetimi nosyonu olmadan, devlet ciddiyetinden uzak, temel siyasal ahlak değerlerinden yoksun yeni tip idareciler eliyle yapılması sadece merkezi idarede ve buna bağlı taşra kuruluşlarında değil, seçilmiş mahalli idarecilerdeki siyasal ahlak sorunlarını da görünür kıldı. Özetle, bu dönem siyasal ahlaksızlığı sıradanlaştırmıştır. Bana göre, ilerleyen yıllarda Türkiye siyasi tarihini değerlendirenler için bu dönem, hem idari hem de siyasi açıdan dejenerasyonun görünür olduğu bir dönem olarak yerini alacaktır.

Yerel yönetimler alanında çalışmalarınız var. Dünyadaki yerelleşme eğiliminin tersine, bir merkezileşme süreci işliyor. Buradaki riskler sizce neler? Yerel yönetimler yasasında ve mevzuatında acil düzenlemeler neler olmalı?

DEVİRİM BARIŞ ÇELİK: Bu sorunuza biraz uzun cevap vereceğim. Çünkü merkezileşme süreci, CHP Parti Okulu’nda 2014 yerel seçimleri öncesinde, yani 6360 sayılı yasa yürürlüğe girmeden, partimizin yerel yönetici adaylarına “Belediye ve İl Özel İdareleri”yle “Muhtarlık Sistemi”ni anlatırken ısrarla vurguladığım bir konudur. Bugün konuşulan tek adam rejiminin altyapısıdır ve öncesinde “reform” adı altında yapılan değişikliklerdir.

AKP iktidarı döneminde yaşanan bu değişikliklerin temel amacı, “seçilmiş sayısı”ni azaltmaktır. Yereli daha az sayıdaki seçilmişle ve her yönüyle merkezden “kontrol etme” anlayışının tezahürüdür. Bakın burada “yönetme” demiyorum dikkat ederseniz, “kontrol etme” demeyi tercih ediyorum. Kontrol etme anlayışı ve benzeri niyetlerle yapılan düzenlemeler “temsiliyet kaybı”na neden olmuştur, bu da merkezileşmeyi körüklemiştir.

Özetle, yerel yönetimlerdeki fiziki ve mekânsal genişleme, temsiliyeti aynı oranda geliştirmedir. Aksine, kentsel alan hacim olarak büyürken, anayasada tanımlı yerel yönetim ünitelerinin varlığı nitelik açısından sona erdi, içi boşaltıldı. Köylerin ve alt kademe belediyelerin tüzel kişiliğinin sona ermesi, nüfusa oranlanan temsiliyeti ortadan kaldırmıştır. Dolayısıyla demokrasinin gelişimi açısından geriye gidilmiştir.

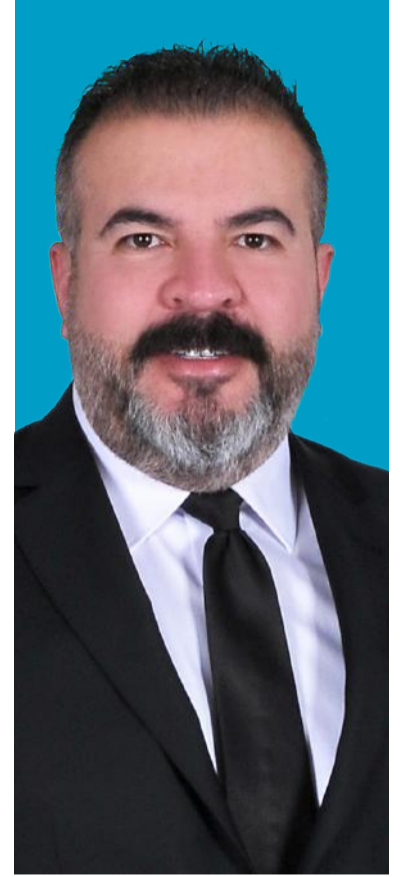
Büyükşehirlerdeki il özel idarelerinin kaldırılması, kırsalın hizmete ulaşmasını engellemiştir. Bu durum Ekim 2020’de 5018 sayılı kanuna eklenen “kırsal mahalle” tanımlamasıyla giderilmeye çalışılmıştır. Uygulama sadece vergi vb. muafiyet getiren bir düzenlemenin ötesinde değildir. Yerel demokrasi, merkezi karar ve uygulamalar karşısında geriye düşmektedir.

AKP iktidarı yıllardır yerel yönetimlerdeki tecrübesiyle ve başarısıyla iktidara geldiğinin propagandasını yapmaktadır. Ancak yirmi yıllık süreç bize göstermiştir ki, herhangi bir tecrübe söz konusu değildir. İktidarın ilk on yılı koşulsuz bir yerelleşme söylemiyle geçti. Son on yıl ise, freni patlamış bir merkezileşmeye sahne oldu. Yerel yönetimlerde tecrübeli olduğunu iddia eden bir siyasi partinin bu tarz savrulmalar yaşaması kabul edilebilir değildir.

Röportaj

DEVİRİM BARIŞ ÇELİK

CHP PM Üyesi

Bu durumun en önemli örneklerinden biri, mülki idare amirleriyle yerel yönetimler arasındaki ilişkinin düzenlenmesidir. Yerelleşme söyleminin hâkim olduğu dönemde valilerin ve kaymakamların idare hukukunun bir gereği olan vesayet yetkilerini tamamen ortadan kaldırmaya çalışan iktidar, günümüzde belediyelere kayyım atar hâle gelmiştir. PM Üyesi olarak Doğu ve Güneydoğu Koordinatörlüğü görevim sebebiyle sorumluluk alanıma giren bölgede halk tarafından seçilmiş tek bir yöneticinin olmadığı iller ortaya çıkmıştır. Bunu sadece belediye başkanları ve milletvekilleri olarak düşünmeyin. Valisinden kaymakamına, rektöründen garnizon komutanına, iktidar partisinin il başkanından milletvekiline kadar herkes atanmıştır. Merkezileşme sürecinin en büyük risklerinden biri işte budur: Her yerel yöneticiyi doğrudan ya da dolaylı olarak merkezden belirleme.

Türkiye’de yerel yönetimler alanındaki yasa ve mevzuat değişikliği parçacıl/palyatif çözümlerle çözülemeyecek hâle gelmiştir. Demokratik, katılımcı, eşitlikçi bir çerçeveye ve yerel yönetim yasasına ihtiyaç vardır. 2004-2005 yılında etkin, verimli, hesap verebilirlik, özerklik, yönetim gibi süslü kavramlarla hazırlanan yerel yönetim yasaları, on altı yılda amacına ulaşmaktan uzak kalmıştır.

Bunun yanında siyasi saiklerle yeni yasaların ruhuna uyumsuz değişiklikler yapılmıştır. Mevcut yerel yönetim modelinin en önemli sorunu, kompakt bir yapıdan uzak olmasıdır. İktidara yarayacak eklektik değişikliklerin gerçekleştirilmesi, özellikle büyükşehir yönetim modelini karmaşıktırıştırır. Kırsal mahalle statüsü bile tek başına sistemin ne kadar plansız ve günü kurtarmaya yönelik olduğuna güzel bir örnektir.

Mevcut durumda yerel yönetimlerdeki sorunlar ancak çerçeve bir yerel yönetim yasasıyla çözülebilir. Kırsal ve kentsel alanların uyumlu şekilde yönetilebilmesi için belediyelerin, büyükşehirlerin, il özel idarelerinin ve köylerin birlikte ele alınması kamu yönetiminin temel ilkelerine daha uygundur.

Bu konuda da 2019 yerel seçimleri öncesi Mülkiyeli hocalarım ve akademisyen arkadaşımınla başladığımız bütüncül bir yerel yönetimler yasası hazırlık çalışmalarımız devam etmektedir.

Özellikle büyükşehir belediye meclislerinin oluşumunda temsildeki adalet sorunlarının ortadan kaldırılması, belediyelere yapılan devlet yardımlarının nesnel ilkelere bağlanması, köy yönetimlerinin yeniden düzenlenmesi, kırsal alanlarda yaşayanların vergi/harc gibi sorunlarının çözülmesi, belediyelerin genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamından aldıkları payın artırılması ve anayasal güvenceye kavuşturulması, mali özerkliğin sağlanmasına yönelik yasa/mevzuat düzenlemelerinin yapılması gerekmektedir.

31 Mart seçimleriyle birlikte Türkiye'nin %50'lik nüfusu CHP'li belediyeler tarafından yönetiliyor. Bu durumun yarattığı fırsatlar ve tehditler sizce neler?

DEVRİM BARIŞ ÇELİK: 31 Mart 2019 yerel seçimlerinden sonra büyükşehirlerin önemli bir kısmı CHP'li belediye başkanları tarafından yönetiliyor. İki yıllık CHP belediyeçiliği deneyimi ve saha araştırmaları bize göstermiştir ki, şimdi seçim yenilense bazı istisnalar dışında diğerleri de CHP'li belediye başkanları tarafından yönetilecektir.

Türkiye siyasi tarihine baktığımızda yereldeki tepkiler her zaman sandığa yansımıştır. Bu bakımdan toplumsal değişim rüzgârı, CHP'nin sosyal belediyeçilik anlayışı noktasında pozitif yönlüdür. Ancak meclis bileşenlerine bakıldığında, başkanın ve belediye meclisinin çoğunluğunun farklı siyasal temsiliyetle oluşması, süreci kitleme riski taşımakla beraber CHP'li belediye başkanlarının daha aktif etkili, yerinde hizmet anlayışının önünü tıkamaktadır.

Siyasal davranış alanında çalışan biri olarak şunu söyleyebilirim ki, halk bir siyasal değişimi yerelde sınamaktadır. Bu siyasal değişimi domine etme yönünde CHP'li belediyelere önemli bir görev düşmektedir. CHP'li belediyelerin katılımcılıkla beslenen sosyal belediyeçilik anlayışı ve hizmetleri daha büyük bir siyasal kırılmanın tetikleyicisi olabilir.

Üç büyük kentimizden örnekler vermek isterim. Bu süreçte mesai yapma fırsatı da bulduğum İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İstanbul Planlama Ajansı ve İstanbul İstatistik Ofisi, kent yönetiminde veri temelli bilgiyle yönetsel kararların güçlendirilmesi için bir karar destek sistemi niteliğine dönüşmüştür. Sadece bu dönemi değil, geleceği de -AKP belediyeçiliğindeki anlayışın aksine- bilimsel açıdan planlama imkânı yaratmıştır. Aynı şekilde Ankara Büyükşehir Belediyesi, pandemi koşullarında ortaya çıkan yerel, müşterek, olağandışı ihtiyaçların karşılanmasında hızlı ve etkin çözüm önerileriyle, örgütlenmesiyle kriz belediyeçiliğinin özgün örneklerini vermiştir.

Diğer taraftan İzmir Büyükşehir Belediyesi, deneyimli bürokratlarıyla ve kurumsal kapasitesiyle bir yönetim döneminde çok nadir görülen pandemi, deprem, sel gibi krizlere ilişkin sorunları merkezi idareden önce, hızlı ve etkin çözümlerle yönetmiştir. Bu esnada tarım ve hayvancılıkla uğraşan yerel üreticiler desteklenmiştir, vatandaşın ucuz ve kaliteli ürünlere ulaşması kolaylaştırılmıştır.

PM üyesi olarak daha önce milletvekili aday olduğunuz İzmir'le ilişkileriniz nasıl? Yerel yönetimlerin çalışmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

DEVRİM BARIŞ ÇELİK: Ankara'daki eğitim dönemim de dahil olmak üzere 1987'den beri ikametim hiç değişmedi. Balçova'da aynı adreste ikamet ediyorum. Ankara'ya haftalık olarak gidip geliyordum. Yeni görevim nedeniyle yaklaşık iki aydır yine Ankara'ya gidip geliyorum. Bu nedenle Cuma'dan Pazartesi'ye kadar İzmir'de kalabiliyorum. Bu durum İzmir'i özlememe neden olurken kenti dışarıdan izleme fırsatı da veriyor. Belediye başkanlarının çoğunluğu partili belediye başkanı olsa da, kent sorunlarına karşı dikkatliyim, uyarılarda ve önerilerde bulunabiliyorum.

İzmir'e geldiğimiz yıldan bu yana, kent suçu olarak tanımladığım örneklerin olduğu yedi yıllık dönem hariç, sosyal demokrat belediye başkanlarının belediyeçilik anlayışına tanıklık ettim. Her belediye başkanı kendi bakış açısıyla bu kente katkı sağladı. Birçok kentin merkezinde trafik karmaşası yaratan minibüsleri kaldırmasıyla Yüksel Çakmur'un, kent estetiği yaratma çabasıyla Ahmet Piriştina'nın, kent kültürüne ve kültürel etkinlik yapı stokuna katkısıyla Aziz Kocaoğlu'nun icraatları hep aklımdadır.

Tarımsal üretimi desteklemesiyle öne çıkan, pek gündeme gelmese de belediye başkanları arasında ulaşım altyapısına en büyük yatırımı yapan, kentine aşkla bağlı belediye başkanı Tunç Soyer'e görev sürecinde başarılar diliyorum. Daha önemli hizmetlere imza atacağına eminim.

Ayrıca ilçe belediye başkanlarının çabalarını ve CHP'nin yerel yöneticilerine model olan uygulamalarını yakından takip ediyorum.

SEYİT TORUN

CHP Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı ve Ordu Milletvekili

UMUDU YEŞERTEN, DAYANIŞMAYI YÜKSELTEN BAHÇELER

Kent bahçeleri hayatımıza yeni giren bir kavram gibi görünse de, tarihi aslında oldukça eskilere dayanıyor.

Kent bahçeleri, en erken sanayileşen İngiltere'de 1700-1800'ler arasında görüldü. İşçiler, yoksullukla mücadele etmek için bahçeler yapmaya başladı. 1893'te, ABD'de ekonomik krize ve işsizliğe karşı patates bahçeleri ortaya çıktı. 1. Dünya Savaşı'nda, ABD'de "özgürlük bahçeleri" olarak savaşın etkilerini hafifletmek için yayıldı. 1918'e gelindiğinde 5 milyon bahçeye ulaşılmıştı. 1930 krizinde işsizler hem gıda üretmek hem de hayatla bağ kurmak için "kurtuluş bahçeleri" adı altında, bulabildikleri her yere bahçe yaptılar. 2. Dünya Savaşı döneminde "zafer bahçeleri", askere daha çok gıda kalsın, taşıma araçları üzerindeki yük azalsın diye kuruldu. 1944'de 20 milyon zafer bahçesinde ABD sebze üretiminin %44'ü yapıyordu.

Bu bahçeler de, bahçelerin yarattığı dayanışma ruhu da, endüstriyel tarımın gelişmesiyle unutuldu, unutturuldu.

Oysa topluluk bahçeleri, sadece taze, lezzetli sebze-meyve üretmek için değil, sosyal ilişkiler kurmak, dayanışmada bulunmak gibi çok değerli kavramları ifade ediyor. 1970'lerle beraber kentlerin stresi, baskısı arttıkça yalnızlaşma ve sosyallikten uzaklaşma, bu ortak üretim alanlarını yeniden gündeme getirdi. ABD'de, Avrupa'da sağlıklı gıdaya erişim eğilimleri de bu artışı hızlandırdı. İngiltere'de 1.000'den fazla topluluk bahçesi var.

Topluluk bahçeleri, yerel üretim ve tüketim anlayışı etrafında sisteme bir direniş olarak da öne çıkıyor. İklim krizi, ekolojii ve doğayla ilişkinin yeniden kurgulanmasını zorunlu kılıyor. Sadece bu da değil. Globalleşme, gıdanın kitlelere ulaşmasının maliyetini de, karbon ayak izini de artırdı. Var olan gıda sistemi çıkmazda. Uzmanlara göre, Kaliforniya'dan New York'a 5 kalorilik bir çileği uçakla getirmek için 435 kalorilik fosil yakıt harcanıyor. Oysa Küba, kent bahçeleriyle Amerika ambargosunun gıdaya erişim engelini aşmıştır.

Gıdanın taşınması, devletlerin gündemine daha büyük sorunları taşıyor. Pandemi hepimize kentlerin ve sınırların kapanmasının nasıl bir kaos yaratacağını en sert biçimde gösterdi. Yaşananlar, insanlığın böyle pandemilerle gelecekte sıkça karşılaşacağını gösteriyor. Küresel kriz, temiz ve sağlıklı gıdaya erişim için bir risk iken, yoksul kesimler için açlık tehlikesi demek.

Dünya kentleri, kent bahçelerinin sayısını artırıyor. Kent bahçeleri, sadece gıda erişimi için bir sigorta değil. Aynı zamanda sosyal ve kültürel alanlar. Nesiller arası iletişimi canlandırıyorlar. Ülkemiz için en büyük risklerden biri, merkezi hükümetin arazi talanı politikasıdır. Hem kentlerin nefes alanlarını hem de en kıymetli tarım arazilerini betona kurban ediyorlar.

CHP'li yerel yönetimler, yeşile ve temiz gıdaya erişimin insan hakkı olduğuna yönelik inançla bu alanda da üzerine düşeni yapıyor, daha iyisini yapmak için de çalışıyor.

Kent bahçeleri kurarak işsizleri ve yoksulları gözetecek bir planlamayla atıl alanları, tarım arazilerini geniş kesimlere açmak gerekiyor. Bu yapılar, doğayla insan arasındaki ilişkiyi yeniden kurmak, ekolojik dengeyi düzenlemek için oldukça önemli.

Kent bahçeciliği teşvik edilmelidir. Belediyelere önemli görevler düşüyor. Kent bahçeciliği sadece yüksek gelir gruplarının yararlanacağı bir alan değildir. Kent yoksullarına bu olanaklar parasız sağlanabilirse, yoksullukla mücadelede yeni bir yol açılacaktır.

Kent bahçeleri, pandemide evlerine kapatılan yaşlıların hayatla bağ kurmasına olanak tanıyacak. Çocuklar için toprakla, doğayla yeni bir ilişkiyi başlatacak.

Böylece kentli insanlar, tarım ürünlerinin nasıl yetiştiğini öğrenecek. Mutfaklarının sebze ve yeşillik ihtiyacının bir kısmını kendileri karşılayacaklar, üretmenin ve kendi yetiştirdiği ürünü tüketmenin mutluluğunu keşfedecekler. Dayanışmak, birlikte üretmek, sosyalleşmek, işbirliği yapmak ve paylaşmak (bilgi, beceri, tohum, işgücü paylaşımı), geleceğe dair umutları da artıracaktır. Zor günlerden geçen ülkemizin, halkımızın buna ihtiyacı var. Kent bahçeleri, AKP hükümetinin ülkemize reva gördüğü yalana, talana, bencilliğe, yabancılaşmaya karşı da bir duruştur.

“KENT BOSTANLARI KENTSEL TARIMIN ÖNCÜ MEKÂN LARI”

Özellikle bizim gibi ülkelerde kent peyzajını belediyelerin bir yerlere çiçek dikmesiyle, çimlere “Üzerine Basmayın” yazmasıyla tanıyoruz. Hem dünya hem Türkiye nüfusunun büyük çoğunluğu kentlerde yaşamaya başlayınca ekolojiyi dikkate alan ve vatandaş katılımını önemseyen anlayışlar ortaya çıktı. Bu dönüşüm kolay mı? Kent peyzajı nereye evriliyor?

ASLIHAN DEMİRTAŞ: Kentten ve kent peyzajından ne anladığımızı düşünmekle başlayabiliriz. Kentler her zaman kırsalıyla ve peyzajıyla birlikte var oldu. Bunlar ayrı düşünülebilecek kategoriler değil. İstanbul üzerinden konuşacak olursak, bu kentte hiçbir zaman kendini besleyebilen bir peyzaj olmadı. İstanbul bugünkü megapol kapasitesine ulaşmadan önce de gidasını başka coğrafyalardan temin ediyordu. Osmanlı, tahılını Karadeniz veya Akdeniz üzerinden gemilerle getiriyordu, hayvanını Balkanlar’dan alıyordu. Kent içinde bozulabilecek gıdalar bostanlarda üretiliyordu. İstanbul’un coğrafi konumu çok önemliydi. Kentin yeri, yaşayanları rahatlıkla besleyecek olması nedeniyle seçilmemişti. Etrafı suyla çevriliydi, o dönemin en ucuz nakliyatı gemicilik olduğu için yerel üretim bir sorun teşkil etmiyordu. Bugün İstanbul, gidasını hem ülke içinden hem de dünyadan temin ediyor. Dolayısıyla kenti gıdanın üretildiği, suyun elde edildiği, havanın temiz olduğu coğrafyalardan ve peyzajlardan ayrı düşünmek mümkün değil.

Her kenti ve peyzajını kendine özgü iklimi, coğrafyası, topoğrafyası gibi birçok parametreyle konuşabiliriz. İstanbul’un kent peyzajıyla Berlin’in kent peyzajının dinamikleri farklıdır. İstanbul’un kent peyzajından Marmara’dan, Karadeniz’den, Kuzey Ormanları’ndan, üzerine barajların yapıldığı akarsulardan, bu akarsuların havzalarının sahibi komşu illerden, kente gelen ürünlerin üretim coğrafyalarından söz ederek başlayabiliriz. Kısaca bir bölgeyi ve bağlantılı olduğu uzak/yakın bölgeleri tarif ediyoruz. Kent peyzajı, ormanları, koruları, boğazi, bahçeleri, 1.600 yıllık bostanları, irili ufaklı tarım alanlarını, parkları, hatta çatı bahçelerini, tümünün insan ve insan-ötesi sakinlerini dahil edeceğimiz birbirinden farklı ve karmaşık bir kavram. Dile kolay gelen ancak düşündüğümüz zaman birçok parametresi olan, çeşidi, tipolojisi ve kullanıcısı fazla bir kavram.

Siz Yedikule Bostanları’nda aktıfsınız. Buradaki çalışmalarınızı anlatır mısınız?

ASLIHAN DEMİRTAŞ: 1.600 yıllık tarihi Yedikule Bostanları’na ve dahil olduğu İstanbul kent bostanları ailesine kentsel tarım öncüsü mekân diyebiliriz. İstanbul kara surlarını inşa ettiren İmparator Theodosius’un bu surların bakımından surlar boyunca bostancılık yapanları sorumlu tuttuğunu ve sur içi tarafındaki surların zemin seviyesindeki mekânlarını bostancıların kullanımına tahsis ettiğini birtakım fermanlardan biliyoruz. Kentsel tarım dediğimiz kavram bostanlardan daha yeni. Bostanlar, taze tüketilmesi gereken ve nakil sırasında çabuk bozulabilecek -marul, çilek, hıyar gibi- gıdaların kentin içerisinde ve kentten uzak olmayacak şekilde yetiştirilmesi anlayışıyla üretilmiş mekânlar. İstanbul’un bostanları bu anlamda ilginç. Çünkü 1.600 yıldan beri ustadan çırağa devam eden bir tekniği kullanıyorlar, toprağı şekillendirme tekniğiyle, tava-maşula isimli birtakım modüllerle toprağın sulanmasını, sebzenin-meyvenin hızlı bir şekilde üretilmesini sağlıyorlar. Dolayısıyla İstanbul’un bostanları, İstanbul’un biricik kültürel mirası, soyut ve somut mirasın bir arada bulunduğu bir yer. Bostancılık pratiğini somut olmayan miras kabul edersek, somut olan mirası da sur boyunca, surun içinde var olan üretken peyzaj toprakları ve kuyuları olarak görebiliriz.

İsmail Paşa Bostanı, 2013’te bir park projesi için yıkıldı, üzerine moloz döküldü. Tarihi Yedikule Bostanları Koruma Girişimi, o günden beri buradaki park projesinin anlamsızlığı, 1.600 yıllık kültürel miras olan bostanların korunmasının önemi, kaybettiğimiz bostanların geri getirilmesinin ötesinde ileriye yönelik bostanların ve bostancıların hayatının garantiye alınmasının gerekliliği üzerine çalışmalar yapıyor.

İstanbul’un yüzyıllardır sahip olduğu ve surları koruyan Yedikule Bostanları, yeni kavramlardan yeşil altyapıya örnek olabilecek bir uygulama. Yeşil altyapı, yeni üretilmiş bir kavram ve uygulama. Oysa bostanlar bu kavramın öncesinde de vardı.

Pandemi ve iklim krizi bütün alışkanlıkları gözden geçirmeyi zorunlu kılıyor. Bu süreçlere kentli nasıl dahil edilebilir? Kent bahçeciliği için neler yapılabilir?

ASLIHAN DEMİRTAŞ: Kentte yaşayanları kentin peyzajına bağlayabilmek için belediyenin yaptığı kent peyzajının yapısını değiştirmekten önce kentlinin yapısını değiştirmek gerekiyor. Çünkü kentler ilk kurulduğunda gıda üretimini ve gıdanın dağıtımını fiziksel olarak içeren mekânlardı. Bu ne demek? Gıda sürekli sizin ayağınıza dolanırdı, pazarıyla, arabasıyla, nakliyatıyla, sizin kendi depolama çabalarınızla. Gıda, üretimiyle ve dağıtımıyla fiziksel anlamda kentle iç içeydi. Bu iç içelik, buzdolaplı kamyonların ve raylı sistemlerin icadıyla kentin dışına çıktı. Dolayısıyla biz artık kentte toprağın işlenmesini ve çalışmasını gıda üretimi için de olsa, başka sebeplerle de olsa kentin içerisinde göremiyoruz. Yedikule Bostanları bu yüzden oldukça önemli. Çünkü operasyonel açıdan bir peyzajı hâlâ kentin içerisinde görmemizi, gıda üretimine tanık olabilmemizi ve bunu bir sonraki nesile aktarabilmemizi sağlıyor.

Tasarım tipolojilerini değiştirebiliriz, dönüştürebiliriz, daha çok yeşil alan ekleyebiliriz, ancak bir kentlinin çevresine, açık alanına, parkına, bostanına, ormanına, korusuna yönelik bakış açısını değiştirmedikçe sürece gerçek dönüşümü yaşayamayız. Buna kendimiz de dahiliz. Yani bizler, kentlerde yetişenler ve yaşayanlar, dünyaya ve gezegene bakış açımızı değiştirebildiğimiz kadar dönüşümü başarabiliriz. Belediyeler hizmet veriyorsa, bu hizmetin talebinin, tarifinin ve kullanımının değişmesi de bir o kadar önemli. Bir korunun, ormanın, ağacın, bitkinin sadece kentlinin eğlencesi ve keyfi için var olmadığını, bu gezegendeki hayatı mümkün kılan döngülerin parçası olduğunu gündelik hayatımıza nasıl işleriz?

Pandemi değişim için farkındalık yarattı. Çünkü açık alanın, gıdanın, temiz havanın ne kadar gerekli ve önemli olduğunu fark etmeye başladık.

Kadir Has Üniversitesi’ndeki yüksek lisans dersim Kentsel Tarım İstanbul kapsamında 5. İstanbul Tasarım Bienali için öğrencilerimle bir çalışma yapıyorduk. Adını “Agros İstanbul” koyduk. Kısa süre sonra pandemi süreci başladı ve derse evlerden devam ettik.

Öncelikle sosyal medya aracılığıyla insanların pandemi sırasında evlerinde, balkonlarında, bahçelerinde neler yapmaya başladığına baktık. Çünkü insanlar, saksılarda bir şeyler üretmeye başladı. Biz buna “mikro tarım” dedik. Bahçede veya saksıda fasulye, domates, dereotu, maydanoz yetiştirmeye başlamak, temelde bizi hayata bağlayan, kendimizi besleme zorunluluğumuzun anlık endişesiyle kentli tüketiciğin bir nevi sorgulamasıydı. Bu, önemliydi. Sorunuz bu anlamda mühim bana kalırsa. Belediyeler bunun bir tarafı. Diğer tarafı, bu konuda farkındalık oluşması ve vatandaşların kendilerini sorgulaması. Çünkü bir süpermarkete gidip paketlenmiş gıda alıyor, seralarda üretilip kamyonla nakledilmiş ürünlerin olduğu pazardan alışveriş ediyoruz. Öte yandan, gıda toprakta yetişiyor. Ben çocukken süpermarket yoktu, pazara giderdik, çiftçiler kent çeperinden gelirdi, bahçesinde ineğini otlata besleyen sütçüden süt alıp, kaynatıp içerdik. Ben bu geçiş sürecine tanık oldum. Pandemi sürecinde kente -tüketim mekânı olmasının ötesinde- bir üretim alanı ve başka canlıların evi olarak bakabilmeye başladık. Hayvanları, ağacı, çiçekleri, bu gezegende hayatı paylaştığımız bizim dışımızdaki tüm canlıları fark ettik. Tüm canlılarla paylaştığımız bir gezegende kulture edilmiş, mevsimsel bitkilerden söz etmenin, yani gözümüze güzel görünecek bir peyzaj olmasının ötesine geçmek isteyelim, talep edelim.

Röportaj

ASLIHAN DEMİRTAŞ

Mimar

Yedikule Bostanları Gönüllüsü

ASLIHAN DEMİRTAŞ

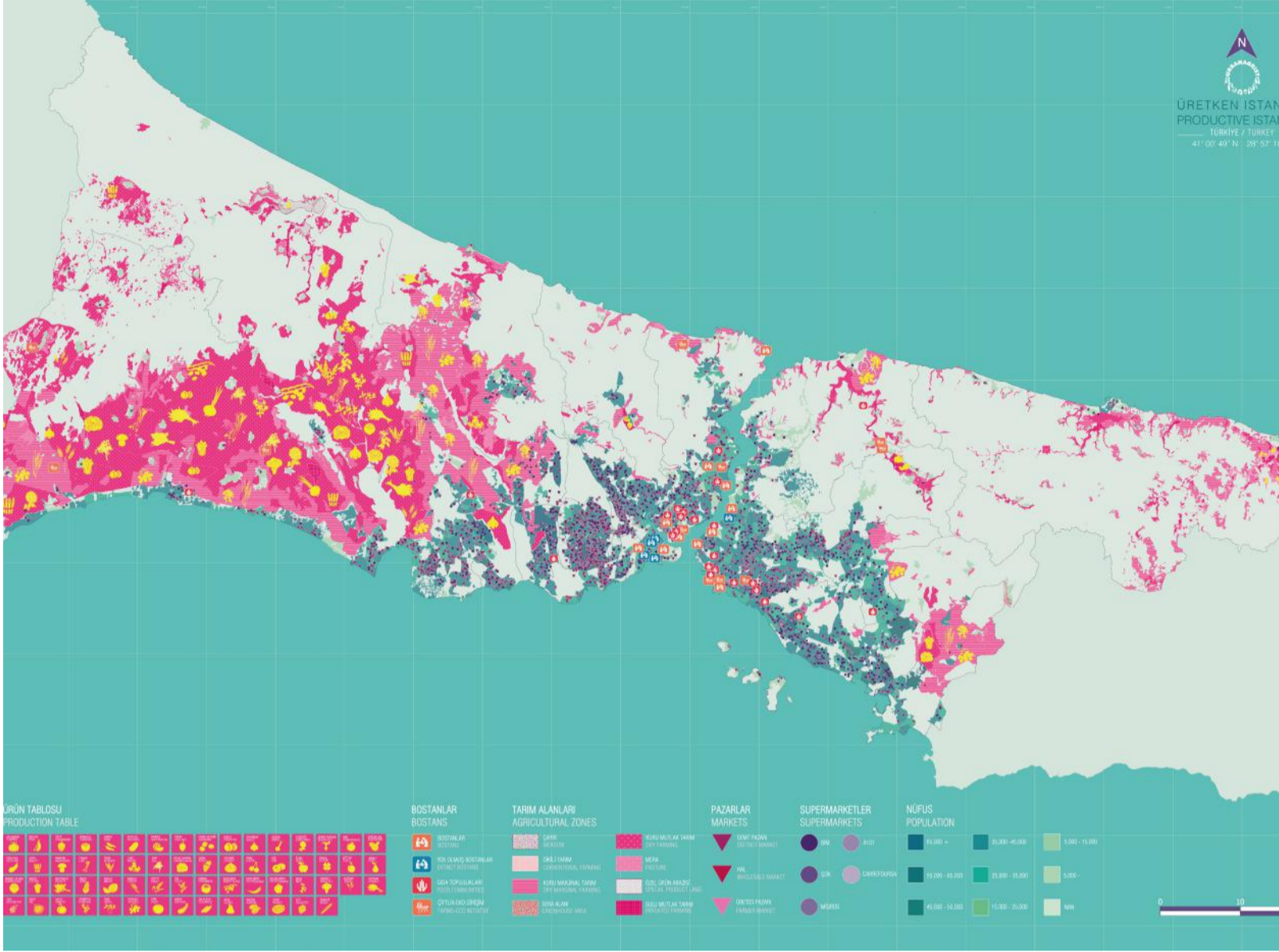
ODTÜ Mimarlık Bölümü’nü bitirdi. Yüksek lisansını MIT Mimarlık Bölümü’nde tamamladı. Kendi ofisini kurmadan önce Pritzker Ödülü sahibi I.M. Pei’nin baştasarımcısı olarak Doha, Katar’da İslam Sanatları Müzesi’ni ve Kyoto, Japonya’da Miho Şapeli’ni tasarladı. SALT tarafından basılacak e-kitabı “Aş” için Graham Vakfı Ödülü’ne layık görüldü. Yedikule Bostanları Koruma Girişimi’nin faal üyesidir. Kadir Has Üniversitesi’nde Araştırma Estetiği ve Mimari Tasarım dersleri vermektedir. KHORA’nın kurucu ortağıdır.

Neden? Çünkü artık ağaçların, arıların ve çiçeklerin ekoloji içerisinde yerleri olduğunu öğrenmeye başladık. Kent, bu sistemin ve döngülerin parçası olmalı, karşıtı değil.

Bahçeciliğin ve yapay peyzajın mucidi diyebileceğimiz İngiltere’de kent peyzajına yeniden yabancılaştırma kavramıyla yaklaşıldığını görüyoruz. Çünkü bilimsel araştırmalar ve iklim krizi, peyzaj veya ekoloji dediğimiz karmaşık sistemin içerisinde tekil olarak hiçbir şeyi ayırtıramayacağımızı gösterdi. Ormanın sadece ağaç demek olmadığını, içerisindeki geyiğin, onu parçalayan kurdun veya kaplanın, toprağın, toprağın içindeki mantarların ve bakterilerin, polinasyonu yapan arıların birbirine dolaşık olduğu muazzam karmaşık bir yapıyı ve bir döngüyü fark ettik.

Kentler, yapılaşma sorunuyla pandemiden önce yüzleşmeye başladı. İklim krizi, kentlerin yapılaşma dinamiklerindeki yanlışları görünür hâle getirdi, pandemi pekiştirdi.

Benim umudum şu ki, apartman bahçelerine çim ekmek yerine toprağı kendi hâline bırakacağız ve envai çeşit doğal bitkiyi görmeyi tercih edeceğiz. Parklarda ekilmiş, grafik sanatı şeklinde çizilmiş birtakım peyzaj tasarımları yerine İstanbul'a kendi bitki örtüsünü gösterebilmesi için izin vereceğiz. Bu konuda Prof. Dr. Ünal Akkemik'in "İstanbul'un Doğal Bitkileri" adında bir kitabı var. Kitaba baktığınızda "Bu bitkiler nerede?" diyorsunuz. Hepsini İstanbul'un doğal bitkileri ise neden göremiyorum? Dikkat etmediğimiz ve gözümüz alışkın olmadığı için göremiyoruz. Yabani deyip küçümsediğimiz ve kentin merkezinden çeperele itelediğimiz için göremiyoruz. Bu bitkileri kentin içine geri döndürmenin zamanı. Kentte daha fazla alan açmanın, sert zeminleri azaltmanın, toprağın iyileştirmenin, bitki örtüsüne izin vermenin ve tüm bunlardan keyif almanın vakti diye düşünüyorum.

Kent/topluluk bahçeciliği ve bostancılık, insanların bir araya gelip hem sosyal ilişkileri pekiştirmesine hem dayanışmaya dair kuvvetli bağlar oluşturabilmesine hem de kentin bereketine tanık olabilmesine imkân tanıyor.

Bu nedenle Yedikule Bostanları'na park yapmak yerine bostan olarak kalması için her türlü desteği vermeliyiz. Bostancılar yoksa bostanlar da yok. O peyzajı yapmayı ve 1.600 yıllık toprağı şekillendirme tekniğini bostancılar biliyor. Bostancılar güvenceli bir hayat sağlamayı, toprağına ilişkin pratiklerini sürdürülebilir kılmayı, bostanları ve bostancılığı yaygınlaştırmayı, bu anlamda yeni alanlar açmayı sorumluluk kabul etmeliyiz. Roma Bostanı ve Fenerbahçe Topluluk Bahçesi gibi kıymetli alanlarımız var. Agros İstanbul dahilinde "Üretken İstanbul" haritası yapmıştık. "Üretken İstanbul" haritasına Silivri, Çatalca gibi İstanbul'da tarım yapılan daha büyük çiftlikleri, onların yanında haritada gözükmemeyen, niteliksel açıdan büyük ve değer taşıyan tarihi bostanları, topluluk bahçelerini de işledik. Kentsel tarım, aynı kentsel peyzaj gibi birçok dinamiğe ve farklı yöntemlere sahip. Doğanın biyoçeşitlilik ilkesiyle hareket ettiğimiz zaman topluluk bahçesinin de olmasını arzu edeceğiz, 1.600 yıllık bostanlara da destek vereceğiz, daha büyük kentsel tarım alanları da açmaya çalışacağız, çatıda da bir şeyler üretmenin fena fikir olmadığını düşüneceğiz. Bunların hiçbirini tek başına yeterli değil. Farklılığı ve çokluğu birleştirici unsurlar olarak görmek gerekiyor.

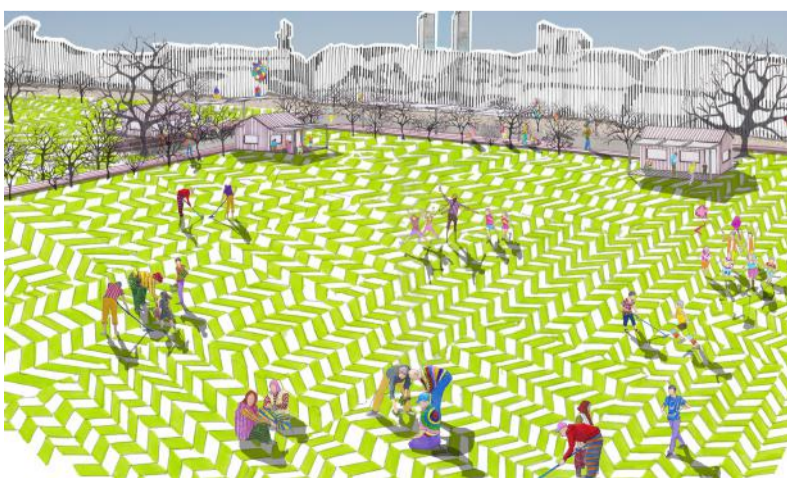
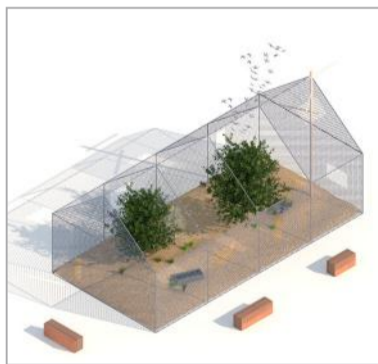
Sizin mikro tarım diye adlandırdığınız süreç, balkonda veya bahçesinde ürün yetiştiren insanların farkındalığını artırmaya katkıda bulunacak. Yoksa sadece sivil toplum gönüllülerinin çabasıyla sınırlı kalacak. Mikro tarımla ilgili yerel yönetimler adım atıyor, fideler ve tohumlar veriyor. Bu uygulamaların daha bütüncül olması için önerileriniz var mı? Sizce bunu bir harekete çevirmek mümkün mü?

ASLIHAN DEMİRTAŞ: Sivil toplum örgütleri bu konuda daha aktif. Aynı zamanda eğitim ve bilgi verme konusunda öncülük yapıyorlar. İstanbul Permakültür Kolektifi, Buğday Derneği, Slow Food-Fikir Sahibi Damaklar, Sinek Sekiz gibi. Bir arkadaşım, Sinek Sekiz'in yayımladığı Permakültüre Giriş kitabını pandemi döneminde okuyarak kendi bostanını kurdu. Harika bir şekilde devam ediyor. Okudukça ve işin içine girdikçe yerel tohum konusuna (tohum çoğaltma, takas etme) yöneldi, kendisi gibi bu konularla ilgilenen kişilerle iletişim kurmaya başladı. Dolayısıyla dediğiniz doğru, mikro tarımla başlayan deneyimi büyütmek değerli. Tükettiğimiz gıdaların tohum olduğunu fark etmek mühim. Bir demet maydanozun kaç günde yetiştiğini ve nasıl emek verildiğini fark etmek aydınlatıcı.

Bu aynı zamanda kentlinin dünyaya bakışının değişmesi demek. Hepimiz çiftçi, marangoz, mimar olmayacağız. Benim toprakla uğraşan bir kişiye göre tecrübem az, fakat bu durum bilgim ve tecrübem olmasın anlamına gelmiyor.

Kentler, işbölümünün yapıldığı yerler. Oysa siz köyde evinizi de inşa ederseniz, gübrenizi de yaparsınız, gıdanızı da üretirsiniz. Bir ağacı kesip, keresteyi üretilip ahşap kullanmayı da becerirsiniz, burada bir işbölümü yok. İşbölümü kentlerde. Kentte gıdayı üreten, çocuğunuza eğitim veren öğretmen, sağlığınıza için çalışan doktorlar ve hastaneler vardır. Hem iyi hem de kötü bir dönüşüm. Çünkü bazı özelliklerimiz, hayatın başka işlevlerine körleşmiş durumda. Öte yandan, uzmanlaşma söz konusu. Bitkiyi tohum hâlinde yiyebileceğiniz noktaya getirmeyi denemek, sizin için o bitkiyi kıymetli kılıyor, körlüğünü onarıyor. O zaman maydanoz demetinizi çürütmemeye başlıyorsunuz. Onu çöpe atmamaya çalışıyorsunuz. Çürüyen bir şeyi komposta çevirmeyi deniyorsunuz. Çünkü o bitkinin çürümüş hâlinin bile gezegendeki döngünün bir parçası olduğunu görmeye başlıyorsunuz. Dolayısıyla evinizde çöpleri karışık olarak toplamak yerine organik çöpleri başka şekilde toplamaya başlarsanız, arka bahçede bir kompost düzeneği kursanız, bir apartmanın organik atığını gıdaya dönüştürmeyi becerebilirsiniz. Aynı zamanda apartman bahçenizde ektiğiniz ve sulamak zorunda olduğunuz başka süs bitkileri varsa bunların yerine İstanbul'un kendi istediği bitkileri üretmesine izin verirseniz, büyük bir değişimin parçası olabilirsiniz.

İklim krizi ve pandemiler birbiriyle bağlantılı. İnsan türünün girmemesi gereken ekosistemlere girmesiyle, tüketmemesi gereken ekosistemleri tüketmesiyle oluşmuş. Bu nedenle kentlerin tekrar ele alınması gerekiyor. Kırsala taşınarak bu problemi çözemeyeceğiz. Kenti dönüştürmediğimiz sürece bu problem her krizde büyüyecek. Dünya nüfusunun çoğu kentlerde yaşıyor, yapılaşma artıyor, kırsal sığırtıyor. Yani kentin nüfusu, büyüklüğü, tükettiği kaynakları, peyzajı vs. revize etmesi gerekiyor. Bunun için sadece belediyelerin değil, kentlilerin de bakış açısını gözden geçirmesi gerekiyor. İklim krizi sonucunda gezegendeki dengeler değişirse, insan türü yaşayamazsa, gezegen bir şekilde dengesini bulacaktır ve devam edecektir.

“KÜÇÜCÜK BALKONLARIN NE KADAR ÖNEMLİ OLDUĞUNU FARK ETTİK”

Siz peyzaj mimarisiniz, aynı zamanda permakültür tasarımcısıdır. Permakültür tasarımcısı ne demek? Kentlerin peyzaj yaklaşımındaki dönüşümünü mü işaret ediyor?

DİLEK YÜRÜK: Permakültür tasarımı, bir tasarım bilimi. Bu tasarım biliminin içerisinde üç ana etken var: İnsan, hayvan ve yenebilir bitkiler. Gıda üzerine kurulu bir sistem tasarlıyorsunuz. Sisteminiz etik ve sürdürülebilir olmalı. Bu çok önemli. Diyelim ki bahçeme bir yerden toprak alıyorum, ormanın altındaki toprağı alarak kendime gıda üretim alanı yaratırsam, bu hiç etik ve sürdürülebilir olmaz. Yapacağınız her iş, tasarımındaki bu iki maddeyle uyumlu olmalı. Bunu her zaman sormalısınız.

Permakültürün belirli kuralları var. Bu kurallar aslında doğadan ilham alan ve doğayı gözlemleyerek oluşan kurallar. Kentin yaşamında unuttuğumuz bazı şeyleri özellikle hatırlamak için diyebiliriz. Çünkü kenti ve kırsalı birbirinden tamamen koparak anlamaya çalışmak, kentliler olarak yaptığımız en büyük hatalardan biri. Birbirleriyle kopuk, sadece ara yüzler şeklinde ya da köyde, kentte belirli şeylere ithaf ederek belirlenen doğa anlayışı sistemleri de bozuyor. Permakültür, tüm bunlara üstten bir bakış sunuyor.

Permakültür tasarımı, doğadan ilham alarak, gerekli olduğunda içine teknolojiyi, bilimi, sanatı koyarak, etik ve sürdürülebilir kontrol listesini cebinde taşıyarak bir tasarımın nasıl olması gerektiğine bakıyor. En önemli şey, kurduğunuz sistemlerin -bazen işleyişinin sektöre uğraması riskine karşılık sisteminizi onarana kadar- yedekli yapılandırılması ve farklı yönlerden desteklenmesidir. Örneğin, bir bahçeniz var, bu bahçenizin bir de sulama sistemi var. Şehir şebeke suyuyla sulanıyor. Diyelim ki bir problem oldu ve su kesintisi yaşadınız. Böyle bir tasarım anlayışıyla bir alan düzenliyorsanız, yağmur suyunu da depolamanız lazım. Belki yeraltı kaynağınızı da güçlendirmeniz gerekir. Alternatifli sulama ve enerji sisteminiz olmalı, kendi tohumunuzu üretmelisiniz, biyoçeşitliliği zenginleştirecek bitkiler seçmelisiniz. Arıyı, kelebeği bizim polinatör böcekler dediğimiz tozlaştırıcı böcekleri -belki yiyemeyiz o bitkiyi oraya ektiğimizde ama- başka bir canlıya hizmet etmek için oraya koyabiliriz. Bu bakış açısına sahip bir tasarım kavramından bahsediyoruz.

Kimler permakültür tasarımcısı oluyor? Avustralya'dan gelmiş bir tasarım bilimi bu. Şu anda eğitimler veriliyor. Türkiye Permakültür Enstitüsü var, hatta merkezi Urla'da. Ben, onların verdiği eğitimlerden almıştım. Enstitü, uluslararası geçerliliği olan ve iletişim kurduğunuzda sürekli beslendiğiniz bir kanal. Enstitü kapsamında bu işi merak eden, hem köyde hem kentte yaşayan pek çok farklı insan, mimarlar, ziraat mühendisleri, farklı mesleklerden insanlar var. Uzun ve uygulamalı bir eğitim. Bu unvana sahip oluyorsunuz ve sertifika alıyorsunuz. Sertifikayı bir kenara koyalım, bazı şeyler için bence kesinlikle gerekli. Doğru yerden doğru bilgiyi almak benim özellikle önem verdiğim bir konu. Uygulamak ve yaşam biçiminiz hâline getirmek daha başka. Benim peyzaj mimarlığı kimliğimle permakültür tasarımcısı kimliğim bir noktada çok güzel birleşti. Peyzaj işi aldığımda iki kimliğimin birleşiminden çıkanları kullanabiliyorum. Yağmur suyunu depolayalım mı? Buraya lavanta dikerken biyoçeşitliliği de düşüneceğiz. Bazı şeyleri müşterinizle paylaşıyorsunuz, bazı şeyleri paylaşmıyorsunuz, ama sistemin içine onları dahil ederek ilerlemek, mesleğimdeki gayem.

Kentin içinde yapılan peyzaj aslında yavaş yavaş dönüşmeye başladı. Farklı konular hakkında konuşuyoruz, bu çok iyi.

Süslü kentlerden ekolojik uyuma ulaşmış kentlere nasıl geçeriz?

DİLEK YÜRÜK: Kentin peyzajının dönüşümünü sadece yerel yönetimlerden beklemek bana doğru gelmiyor. En alttan talepte bulunarak ve hareket ederek yukarıya doğru iletmek, işi hızlandıran bir bakış açısı olur. Bunun içinde sivil toplum kuruluşları, mahalle örgütlenmeleri, okullar olabilir. Kentte yaşayan insanlar olarak bakış açımızı değiştirmemiz, talep ederek harekete geçmeyi tetiklememiz gerektiğini düşünüyorum. Belediyelere de haksızlık etmeyelim. Her belediye, kendi coğrafi koşullarıyla, bütçesiyle ve bakış açısıyla bir şeyler yapmaya başladı. Burada birkaç önemli nokta var. Özellikle suyun azalmasıyla ve iklim kriziyle birlikte konuşmaya başladığımız “yerel türlerin peyzajın içine eklenmesi”, kritik bir konu. Yani amaç İtalya'da bir fidanlıkta gördüğünüz çok güzel bir ağacı buraya getirmek değil.

Röportaj

DİLEK YÜRÜK

Peyzaj Mimarı
Permakültür Tasarımcısı

DİLEK YÜRÜK

İstanbul Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nü bitirdi. Kamu kurumlarında ve özel kurumlarda farklı projelerde tasarımcı/uygulamacı olarak çalıştı. Permakültür tasarım eğitimi aldı. 2016 yılından bu yana “Urban Demeter” adını taşıyan firmasında peyzaj/permakültür ve kentsel tarım alanları konusundaki çalışmalarına devam etmektedir. Çocuklar için “Okul Bostanları” dersi vermektedir. Çalışma alanları, permakültür, çocuklarla kent bahçeciliği, yerel gıda üreticilerinin desteklenmesi, kentsel tarım, üretken ve ekolojik peyzaj. Bilgi Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nde üç dönem yarı zamanlı öğretim görevlisi olarak çalıştı. Slow Food-Fikir Sahibi Damaklar gönüllüsüdür.

Bizim kendi coğrafyamızdaki meşeler, ladinler olabilir. Kendi yerel türlerimizi -özellikle kurakçıl peyzaj dediğimiz kavram içerisinde- fidanlıklarda yetiştirmeye başlarsak, bunları peyzajın içine entegre edersek, uzun vadeli baktığımızda sürdürülebilir bir peyzaj anlayışı oluşturmamız söz konusu olur. Estetiğe gerek yok demeyeceğim, çünkü insanlar görsel zenginlik de istiyor. Zaten doğa öyle bir yer. Mesela yaprakları yemyeşil bir ağaç olmalı, bana baharın geldiğini göstermeli ya da renk dönüşümleriyle sonbaharın geldiğini hatırlatmalı. Bunların insan psikolojisinde bir karşılığı var. Doğayı izlediğinizde zamanın akışında süreçleri algılamak hâliniz mühim. Biz iletişim anlamında sözel kısma çok fazla takılıyoruz, ama işler aslında öyle yürümüyor. Estetiğiyle beraber seçilebilecek alternatifler var.

Önümüzde Küba örneği var. Küba, ambargo uygulandıktan sonra tüm kent peyzajını dönüştürüyor.

Bütün atıl alanlar, üretim alanı oluyor. Gıda üretiyorlar. Kentin içinden sadece estetik değeri olan ağaçlar çıkartılıyor ve yerlerine meyve ağaçları dikiliyor. Küba'nın parklarına bakın, meyve ağaçlarıyla dolu. Dönüp bize bakalım. İstanbul özelinde konuşacağım. Dutlar, cevizler, çağlalar, eşsiz güzellikte meyve ağaçları var. Biz onlara sanki sorun yaratıyormuş gibi bakıyoruz. Dutlar kaldırımın üzerine dökülüyor ve oradan geçerken herkes söyleniyor. Sinekler geliyor. Oysa bunları farklı bir sistemin içinde organize etmek, gıda sisteminin kapsamına almak çok önemli. Yemeğimizi çöpe atmamalı, israf oluyor diyoruz. Kentin içindeki mevcut meyve ağaçlarının haritalandırması yapılabilir ve bu haritalandırma üzerinden belirli şenlikler, festivaller vb. -yine çok büyük organizasyonlardan bahsetmiyorum- mahalle ölçeğinde organizasyonlar yapılabilir. Ben geçen dönem Bilgi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nde ders veriyordum. Dersimizin bir bölümünde öğrencilerimden bir grup bu işi yaptı. Dünyada bunu yapan bir örgüt var. Kentteki meyve ağaçlarını noktalar hâlinde haritalandırıyorlar. O ağaçların ne zaman meyve vereceğiyle ilgili bilgi notları ekliyorlar. Sonra insanları buralara davet ediyorlar ve diyorlar ki: "Kadıköy bölgesinde şu sokaktaki dut ağacını bugün toplayacağız." Bu, güzel bir uygulama. Benim öğrencilerim de İstanbul'da Kadıköy bölgesinde bir yürüyüş rotasındaki meyve ağaçlarını çıkartmışlardı. Uluslararası haritaya ağaçları eklemişlerdi ve küçük davetler hazırlamışlardı. O meyvelerden yapacakları reçellerle ilgili kartlar -mesela dut reçeli, erik hoşafı nasıl yapılır gibi- hazırlamışlardı. Bunlar bir dönemlik bir derste ortaya çıkan, sadece bir grubun yaptığı çalışmalar. Belki bir STK olarak organize etsek, çatı organizasyonunda yerel yöneticiler olsa, mevcudu korumak ve dönüştürmek, yapılacak diğer işler için model oluşturmak açısından önemli olurdu. Dönüşüm böyle olur. "Yağmur bahçeleri" denilen oluşumlar var. Asfaltın üzerinden akıp giden ve defetmemiz gerektiğini düşündüğümüz -özellikle defetme diyorum çünkü sorun olarak geliyor- yağmur suyu için yeni çalışmaları değerlendirmek gerekiyor. Hâlbuki yağmur suyu o kadar kıymetli ki. Kentten kanalizasyon sistemine bağlanıyor ve denize gidiyor. Yeni peyzaj anlayışlarından bir tanesi de bu yağmur bahçeleri. Yolların kenarında yapılıyor. Yağan su, bir şekilde bu bahçelere yönlendiriliyor. Burada suyu yakalayıp alt kodlara indirebilen bitkiler tercih ediliyor. Özellikle suyu durdurmak ve toprağın yavaşça emmesini sağlamak amaçlanıyor. Çünkü bütün asfaltların altında toprak var. Toprağın suyla beslenmesi çok önemli. Biz dış kaynaklar üzerinden bunu yapmaya çalıştığımızda kendi doğal kaynağımızı elimizle itmiş oluyoruz. Sonra onu başka bir şekilde almaya çalışıyoruz. Bu nedenle peyzaj düzenlemeleri, kurakçıl, ekolojik, sürdürülebilir, biyoçeşitlilik odaklı, yenilebilir gıda üretimi gibi başlıklarla tekrar gözden geçirilebilir.

Kentin içinde atıl alanlar dediğimiz, kullanılmayan alanları planlamak, bazı yerleri mahalle organizasyonlarına verip neler olduğunu görmek, rehberlik etmek, dönüşümü hızlandırmak vs. farkındalığı artırmak için yöntemler olabilir. Her şeyi ekonomik açıdan yerel yönetimlerden beklediğinizde gerçekçilik ortadan kalkıyor. Benim okul bostanlarıyla ilgili bir çalışmam vardı, hâlâ devam ediyor, ama belediye ortaklığı o dönemdeydi. Belediye iyi bir bütçe ayırmış. Oraya gidiyoruz, yükseltilmiş sebze yataklarıyla kurulumunu yapıyoruz. Çalışmanın başında gelen bazı sorular beni şaşırtmıştı. "Siz gelip sulayacaksınız değil mi?" diyorlardı. Okulun bahçesindeki alanı sulamaktan bahsediyoruz. İnsanlara tam anlatamıyoruz sanırım. İşin heyecanından bu kısmı hızlı geçiyoruz. Gerçekten bunu yapmamak gerekiyor, sakın olup "Biz niyetli miyiz? Bu işi yapmak istiyor muyuz?" diye sormak lazım. Cevap evet ise nasıl yapacağız? Zaman ajandamız nasıl olacak? Bu bilgiyi paylaşmamız ve sonra devam etmemiz lazım. Böyle projelerde her şeyi belediyelere bırakırsak, sistem eninde sonunda çöker. Birincisi, insanlar sahiplenmez. Kentteki en büyük dertlerimizden bir tanesi bu. Kentin içerisinde ortak ve demokratik katılımı, orada yaşayanların söz hakkıyla, istekleriyle birlikte yapmadığınızda aidiyet duygusu oluşmuyor. Bu bir bank veya bir dönüm park olabilir, hiç fark etmez. Katılımı ve sahiplenme duygusunu tam tesis ettiğinizde oranın fiziki korunurluğunu da sağlıyorsunuz. Şimdi bunun içinde bir bostan olduğunu düşünün. Şahane, her şeyi yapılmış, ama sürdürülebilir olması için orada bir topluluk olması lazım. Ben bunu sadece belediyeyle devam ettireceğim dersiniz, süreç "mı" gibi yapmaktan öteye gitmez.

Bizdeki vakıf kültürü kıymetli bence. Camilerde yaparlarmış. Mesela Piyale Paşa Camisi'nin bostanı var. O dönemde bostandan çıkan ürünlerin satışından elde edilen kâr ve para tekrar caminin tadilatı ve ihtiyaçları için kullanılmış. Yani bostan üzerinden sistemi yürütebiliyorsunuz. Belediyeler neden yapmasın ki?

Yurtdışında kiliselerin toplulukları var biliyorsunuz, bizdeki cami toplulukları gibi kıymetli. Yine kiliselerin çok güzel bahçeleri, yetiştirme alanları, "edible garden" dedikleri yerler

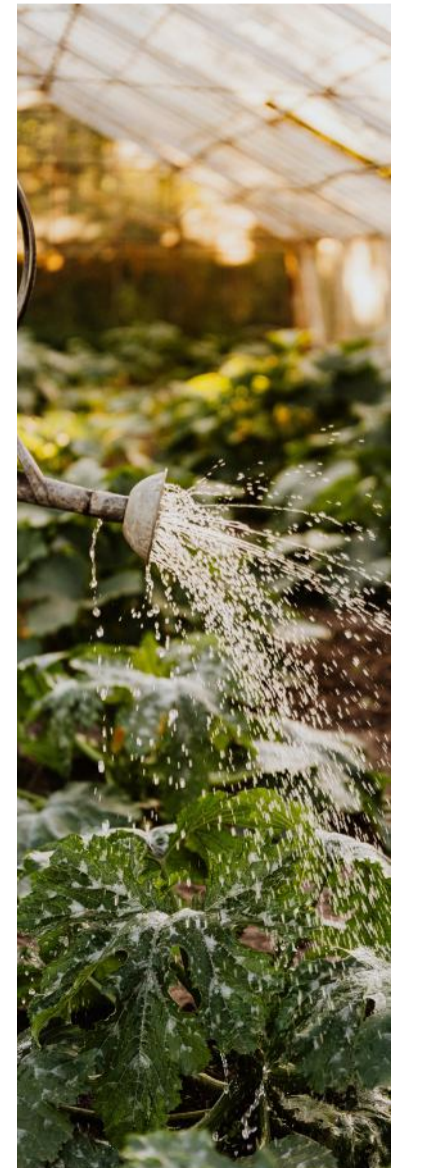
var. Buradan ürünler elde ediyorlar, bu ürünleri satıyorlar. Hep beraber olabilecekleri başka organizasyonlar yapıyorlar. Sosyalleşme sağlanıyor. Farklı toplumsal sınıflardan gelen insanlar için karşılaşma mekânları yaratıyorsunuz. Kentin ve kent peyzajının yapması gerekenlerden biri de budur. Bostanlar bu rolü üstlenebilir. Düşünsenize, oraya belirli yaş gruplarındaki insanlar gidiyor. Hareket etmek için de güzel bir alan. Bostanda bir şeyi çapaladığınızda, eğilip baktığınızda, diktiğinizde tüm bu sosyalleşme ve paylaşma süreciyle beraber hem mental olarak hem ruhen hem de bedenen birçok işle uğraşıyorsunuz. Bu nedenle kent peyzajının içine permakültürle beraber bu aşamaları dahil etmek önemli. Permakültür, havadan düşmüş bir tasarım kültürü değil. Elli yıl önce kullandığımız kadim bilgilerin farklı bir başlık altında bize tekrar geri gelmesi. Anneannelerin, dedelerin anlattıkları permakültür. İstanbul, hep bir mega kent değildi. Hemen çeperde yer alan, şu anda değişen yüzler köylerdi. O köylerdeki insanların deneyimleri tüm bu ağın oluşmasında faydalı olacaktır diye düşünüyorum. Amaç sadece permakültürün kullanılması da değil. Belki kendi dilimizi ve kentsel tarım kavramlarımızı yaratacağız.

Kentlerde balkon ya da apartmanın küçük bahçesi pandemiyle birlikte daha da önem kazandı. İnsanlar bu alanlarda yetiştirdikleri küçük bir meyveyle, doğa ve kent ekolojisiyle ilişki kuruyor. Bu alana yönelik bir projenin içinde oluyor musunuz ya da yerel yönetimlerle bu alanda bir çalışmanız var mı? Yani balkon permakültürü, herkesin evinde yaratabileceği küçük alanlar, balkon bahçeciliği gibi.

DİLEK YÜRÜK: Pandemi başladığından bu yana aslında en fazla konuşulan konulardan biri. O küçük balkonların ne kadar önemli olduğunu fark ettik. Bu nedenle pek çok konu ele alınıyor. Mimarının değişmesi vb. Çünkü insanlar satın aldıkları evlerde bu ve benzeri alanların ihtiyaç olduğunu görmeye başladı. Kentliler olarak toprakla ve üretimle ilgili bağımızı yavaş yavaş koparttığımız için içimizde var olan bazı bilgiler de ortaya çıkamıyor. Yani bir tohumu ekmek, bir fideyi büyütmek gibi şeyler. Bunlar talep görmeye başladı. Online eğitimler arttı. Hem özel hem de yerel yönetimlerin de desteklediği eğitimler yapılmaya başladı. Mesela Yeryüzü Derneği'ni söyleyebilirim. Dernek, kent bahçeciliği projesi kapsamında balkon bahçeciliğini de alt başlıklardan biri olarak ele alıyor. Her yıl balkon bahçeciliği yapmak isteyenlere eğitimler veriyorlar, fide dağıtıyorlar.

Kendi gıdanı yetiştirmenin deneyimlenmesi bence herkes için önemli. Çiftçi mi olacağız? Hayır. En azından deneyimlediğimizde bu insanların üretim aşamalarında neler yaşadığını, bir canlıyla uğraştığınızda ihtimaller üzerinden neler olacağını görüyorsunuz. Satın aldığınız ürüne ve o ürünü yetiştiren kişiye karşı olan bakış açınız değişiyor. Emek-eder dengesini bile daha farklı kurmaya başlıyorsunuz. Sağlıklı, taze ve lezzetli bir ürünün tadına varabiliyorsunuz. Üreticiye ve üretilen ürüne saygılı oluyorsunuz. Yani konvansiyonel, toprağın kirlendiği, pestisitlerin ve kimyasalların kullanıldığı bir tarım mı? Yoksa pahada belki biraz daha fazla verdiğiniz ama her bir dalını kullandığınız, yemek için hiçbir şeyi israf etmediğiniz ve aynı zamanda bu insanları kendi paranızla desteklediğiniz ürünler mi? Bunu sormayı öğreniyoruz. Bütün bu dengeler çok önemli. Kentli insan bilinçlenmeli. Küçük balkon bahçesi dediğiniz yer, maydanozu oraya ektiğinizdeki hikâyeyele değişiyor. Bu anlayış devam etmeli. Okullarda uygulamalar yapılmalı. Çocuklarla başlayarak bu işi sahiplenmeliyiz. Okul bostanlarında amaç sadece bir ürün yetiştirmek ve bir domates yemek değil. O domatesin nasıl üretildiğini görmek, son ürünü paylaşmayı öğrenmek. Açıkçası tüm bunları kıymetli buluyorum.

“ÇATILARI DÖNÜŞTÜRMEİNİN EKOLOJİK VE SOSYAL ETKİLERİ VAR”

Röportaj

HASİBE AKIN

Peyzaj Mimarı
Çatı Çiftliği Kurucusu

Son yıllarda “çatı çiftliği” kavramı dünyada karşılık bulmaya başladı. Siz çatı çiftliğini ülkemizde ilk uygulayanlardansınız. Çatı çiftliği nedir, kent peyzajındaki yeri nedir?

HASİBE AKIN: Hepimizin bildiği gibi, özellikle metropolitan kentlerde nüfus artıyor. Nüfus arttıkça zemindeki arazilerin fiyatları da bir hayli yükseliyor. Bu, bir rant alanı oluşturuyor. Bununla beraber kentte kullanılmayan, atıl birtakım alanlar var. Çatı, bunlardan bir tanesi. Çatıların iklim değişikliği nedeniyle yeşil çatı olarak kullanılması da söz konusu, ama bizim çatı bahçeciliği ya da çatı çiftliği dediğimiz kısımda hayvan sistemlerini de buna entegre ediyoruz. Yani orası sadece bir gıdanın ya da yeşil alanın entegre edildiği sistemler değil, yeşil çatıyla en temel farkı bu. Yeşil çatılar şu anda dünyada çok yaygın. Türkiye’de bu konuda hâlâ yeterli yatırım yok.

Ben mimarım. Yüksek lisansım mimari tasarım, doktoram peyzaj mimarlığı üzerine. Peyzaj konusu mimarlığa sonradan eklenen bir öge gibi, ama şu anda kentin içerisinde özellikle kamusal alanların tasarlanmasında peyzaj mimarlığının önemi büyük. Çünkü peyzaj dediğimiz, kamusal alana da hizmet ediyor. Bu anlamda kültürel bir öge olarak devreye giriyor.

Çatı çiftliği ise, çatıları kentin farklı atıl noktalarında gıda üretim alanı ve sosyal merkez şeklinde tasarlamak açısından kıymetli. Kentlerde yeşil alan çok az. İstanbul bazında, beyaz yakalılar üzerinde bir araştırma yaptık. Beyaz yakalıların %92’si kırsala göç etme hayali kuruyor. Üstelik bu, pandemiden önceydi, 2020’in başı 2019’un sonuydu. Pandemiyle beraber kimbilir bu oranlar ne oldu? Yani 100 kişiden 92’si “Ben kırsala göç etmek istiyorum. Şehirde, doğaya erişemiyorum,” diyor, ama bu %92’nin %88’i kırsala gitse ne yapacağını bilmiyor. Yani ne iş yapacağını bilmiyor. Dolayısıyla çatı çiftliği, iklim değişikliği, gıda tedariki ve güvenliği, buradan gıdayı sağlayarak kente sunmak gibi süreçleri de içeriyor. Öte yandan, bizim kendi amacımız şu: Üç kuşak var. Üç nesilden bahsediliyor. Paul Taylor, toprak uzmanı. Hocamız der ki: “68 kuşağı bir şekilde doğayla ve toprakla ilişki içindeydi. Araya X kuşağı girdi. Kente göç eden bu kuşağın toprakla, tarımla, gıdayla bağlantısı zayıf. Bu nedenle o bellek kente aktarılamadı. Şimdi üçüncü ve dördüncü kuşak var. Y ve Z kuşağı. Bu kuşaklar tarıma ve toprağa dönüyor, bunlara üçüncü nesil çiftçiler diyoruz. Ama bu kuşakların tarımla ve gıdayla olan ilişkisi daha farklı. Çatılardan başlayarak kentin atıl alanlarında kentsel tarım yapmanın en önemli nedenlerinden biri, doğayla ilişkisi kopuk ve belleği aktarılamamış olan nesile tarımı, gıdayı bu sefer daha doğal ve ekolojik yollarla anlatmak, tanıtmak ve bunun kentte yapılabileceğini göstermek.

Çatı bahçeleri farklı amaçlarla tasarlanabiliyor. Direkt ticari amaçlı endüstriyel kullanımları var. Ticari amaçla kullanılan gıdanın alınıp satıldığı alan olabiliyor. Bizim amacımız, çatılardan başlayarak atıl alanları dönüştürmek.

Buna sosyal bir girişim olarak özel bir ad verelim dedik, Çatı Çiftliği adını böyle koyduk. Hedefimiz, çatı çiftliğinin Türkiye modelini oluşturmak. Çünkü her bölgeye ve kente göre değişiyor. İki önemli kriter var: İnsan ve atık. Bu insanlarla ne yapacağız? Bu atıklarla ne yapacağız? Atıklarla ilgili yaptığımız projeler var ve insanlarla da çatı çiftliklerinin inşasıyla ilgili süreçleri kurguluyoruz. Dünyada neden çatı çiftliği ve bahçeciliği var? Neden önemli? Fiziki açıdan açıklanıyor, ama kuşaklar arası diyalog için denmeli. Türkiye bazında söylüyorum, projelerin uygulama alanı olarak çok iyi bir araç. Mesela İzmir’de toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine bir proje sürecinde gerçekleştireceğiz. Bizim için kent tarımı, kentsel tarım, iklim değişikliği üzerine yaptığımız atık projesi bu çalışmalar için bir araç.

Sizin kent peyzajı üzerine uzmanlığınız var. Kent peyzajında doğayla ilişkilendirmeye dönüş var. Bunu çatı bahçeciliğine nasıl aktarıyorsunuz? Yani ikisi arasındaki bağı nasıl kuruyorsunuz? Maliyetleri açısından karşılaştırma yaptığınızda nasıl bir tablo ortaya çıkıyor?

HASİBE AKIN: Bu dönüşümü yapmak bence peyzaj mimarlarının işi değil. Böyle bir alan var, bu çok önemli bir kısım. Benim bu uygulamanın ilhamını aldığım ve bu sosyal girişimi Türkiye’de geliştirdiğim yer, Global Ecovillage Network, yani Küresel Ekoköyler Ağı. Küresel Ekoköyler Ağı, sürdürülebilirliği beş boyutta tanımlar. Oysa biz ne diyoruz? Ekolojik sürdürülebilirlik, ekonomik sürdürülebilirlik ve sosyal sürdürülebilirlik. Sürdürülebilirliğin üç boyutu vardır. Küresel Ekoköyler Ağı, iki boyutu daha var diyor. Bir, kültürel sürdürülebilirlik (bütün dünya görüşü) boyutu. Beşinci boyut, bu dört parametrenin harmanlandığı bütüncül sistem tasarımı boyutu ve bu boyutlara ait araçları anlatıyor. Ben bu araçları anlatan eğitmenlerden biriyim. Permakültür tasarımı, ekolojik boyutuna ait bir araç. Şiddetsiz iletişim, sosyal boyuta ait bir araç. Dolayısıyla bir projenin sürdürülebilirliğinden bahsediyorsak, bu boyutlara ait araçları kullanarak ve ekipler kurarak bir araya gelmemiz lazım. Peyzaj mimarlarının “Ben burada neyi değiştirmek istiyorum?” sorusunu sorması gerekiyor. Yani etki odaklı bir bakış açısına geçmek gerek. Bu iş, sosyal bir değişim. Yeni bir kültürün oluşması için bir alan oluşturmayı gerektiriyor. Biz peyzaj mimarlığında ve mimarlıkta bunu öğrenmiyoruz. Yapıyı kurmayı ve o alana ait olan peyzajı, yeşil alanı dizayn etmeyi öğreniyoruz. Dolayısıyla bu bahsettiğim, felsefi bir bakış açısı değil. Aksine, özellikle iklim değişikliğinde ve pandemi döneminde, yerel yönetimlerin gıda güvenliği konusunda yurttaşın katılımıyla bir proje inşasına bu kadar ihtiyaç duydukları süreçte son derece önemli bir noktada. Tabii ki Park ve Bahçeler Müdürlükleri’yle, Çevre Müdürlükleri’yle, Fen İşleri’yle ve iletişim departmanlarıyla birlikte çalışıyoruz.

HASİBE AKIN

İstanbul Teknik Üniversitesi’nde mimarlık ve fizik okudu. Yüksek lisans tezini İstanbul’un çatılarında çatı çiftliği potansiyeli ve yaptığı bir çatı çiftliği projesi araştırması üzerine yazdı. Paris’te ve New York’ta tarım ve mimarlık arayüzünde projelerde yer aldı. Türkiye’ye döndükten sonra İstanbul Akmerkez Alışveriş Merkezi’nin çatısında Türkiye’deki ilk çatı çiftliği projesini hayata geçirdi. Projenin konseptini geliştirdi. Araştırma aşamasından tasarım ve uygulamasına kadar tüm süreci yürüttü. 2018 yılında “Terasta Tarım” olarak lanse edilen proje hâlâ devam etmektedir. İnsanların doğayla ilişkilerini güçlendirmek için özel kurumlara ve kamu kurumlarına sunduğu tasarımlarını, eğitimlerini, ürünlerini oluşturduğu Çatı Çiftliği’ni sosyal girişimle devam ettirmektedir. Çatı Çiftliği’nde yerel yönetimlerin iklim değişikliği konusunda somut adımlar atmasına katkı sunan projeler oluşturmaktadır.

İTÜ Peyzaj Mimarlığı’nda doktora yapmaktadır. Aynı zamanda üniversiteler arası işbirliği yarışması olan Solar Decathlon-Goes Urban için sürdürülebilir konut prototipi için çalışan ekibin içinde İTÜ adına yer almaktadır. Technische Hochschule Lübeck & İTÜ işbirliğinde Almanya’nın bir yerel yönetimi içinde 2022’de tamamlanacak yarışmanın permakültür tasarımı ve sosyal sürdürülebilirlik ekipleri içindedir. Özyeğin Üniversitesi’nde bulunan Le Cordon Bleu İstanbul’da, “Sürdürülebilir Mutfak” dersinde geleceğin mutfak şefleriyle, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi’nde geleceğin mimar adaylarıyla tarım ve mimarlık arayüzünde bilgilerini paylaşmaktadır.

Global Ecovillage Network’ün eğitim partneri olan Gaia Education’dan aldığı “creating a transformative culture” eğitim programını, Çatı Çiftliği Akademisi’de çocuklar ve yetişkinler için kent çiftçileri yetiştirme programını devam ettirmektedir.

Uygulama maliyetleri hakkında sorulan iki soru var. Statik açıdan çatım buna müsait mi? İzolasyonumuz ne durumda? Bu iki soru da teste tabi tutulan konular. Biz statik verileri onlardan alıyoruz. Yani döşeme, kriş ve kolon taşıyıcılıklarına göre dizayn sürecini kurguluyoruz. Bu, en kolay kısmı.

Öncelikle mekânla ilgili ön araştırma yapıyoruz. Bu aynı zamanda sürecin tasarımıyla ilgili bir araştırma. Çünkü sadece tasarımını ve uygulamasını yapmak, sürdürülebilirliği kurgulamadan çıkmak, oranın işletmesini kendi kaderine bırakmak oluyor, bunun örneklerini farklı peyzaj projelerinde, hobi bahçeciliği projelerinde görüyoruz. Bu nedenle uygulamanın bir sistem şeklinde tasarlanması gerekiyor.

Maliyet sorunuza geleyim. Çatıdaki ve yerdeki maliyetlerden önce ne iş yapıldığı önemli. Çatıdaki alanda sadece malzemelerin yukarıya taşınması söz konusu. Avantajları var. Ekolojik açıdan yerdekine göre avantajı şu: Çatılar, beton alanlar, kent için ciddi bir ısı adası oluşturuyor. Yani kente yukarıdan baktığınızda o beton alanların yaydığı ısı, iklim değişikliğine sebep oluyor. Bu alanların yeşil bir örtüyle kaplanması, ısı aralarının oluşmasını engelliyor. Bu, bir tarafı. Diğer tarafı, yerde tarım yapmak yerine çatıda tarım yapmak toksik etkiyi azaltıyor. Yapılan araştırmalar gösteriyor ki, kentte hava kirliliği ve ağır metaller var. Bunların içinde tarım nasıl yapılacak? Gıda nasıl daha sağlıklı olacak? Çatı tarımında ağır metale ya da toksik etki yaratacak herhangi bir etkiye rastlanmıyor. Yerde yapılan araştırmalara göre, çatının böyle bir avantajı var. Bir çiftliğin çatıya taşınması sürecinde yataya göre dikey açıdan bir taşıma da söz konusu. Bize her ne kadar zor gibi görünse de, çatıda çalışmak yerde çalışmaya kıyasla daha kolay. Çünkü yerde yapılan herhangi bir projede bütün gözler üzerinizde oluyor, ama çatıdayken bunu korunaklı bir alanda yapıyorsunuz, daha rahat ilerliyor. Maliyet açısından birtakım lojistik maliyetleri olabiliyor, o kadar. Suyu tutup, geri dönüşüme katabiliyoruz. Yağmur suyu hasadını yapabiliyoruz.

Bizim temelde hayata geçirdiğimiz beş önemli aşama var. Birincisi, bahçenin tematik olarak şekillenmesi. İkincisi, atık dönüşümü. Üçüncüsü, yağmur suyu hasadı. Dördüncüsü, hayvan sistemleri. Beşincisi, rekreasyonel ihtiyaçların giderildiği alanlar. Bu bahçenin içerisinde sulu tarım, susuz tarım, topraklı tarım, horticulture dediğimiz birkaç tanesinin entegre edildiği yöntemler uygulanabiliyor. Hidroponik sistem, sulu tarım. Bu beş temayı yerel yönetimler bazında, yerel yönetimler stratejilerine göre oluşturuyoruz. Örneğin, en önemli konularından biri yaşlılıkta şu soruyu soruyoruz. Çatı çiftliği, yaşlılık projesine nasıl hizmet edebilir? Çünkü derdimiz, orada tarımı ve gıdayı bunun için kullanmak. Dolayısıyla bu şekilde ilerleyen bir süreç. Umarım çatıyla yerin farkını anlatabilmişimdir.

Hayvanların entegrasyonu, çatıda nasıl oluyor? Atık yönetimi, yeni bir alan açabilir. Kentin atığını kompostta çevirip kullanmak mı demek? Entegre edilebiliyor mu?

HASİBE AKIN: Bizim buradaki hayvanlarımız biraz farklı. Mesela arıları pet hayvan olarak görüyoruz. Yani arılar, bizim buradaki arkadaşlarımız. Bu proje süreci, arılarla, solucanlarla, tavuklarla hiç ilgilenmemiş birilerinin bu canlılara ve onların çıkardığı ürünlere karşı farkındalıklarının yükselmesi anlamına da geliyor. Yani ekolojik okur yazarlıkların oluşması için son derece değerli katkı sunuyorlar. Çünkü arı denince aklımıza ilk gelen şey, bal. Arıcılık -şu anda bizim New York'ta yaptığımız projeler de dahil olmak üzere- kentlerin çatılarında yapılıyor. Ama biz arıyı daha ziyade projelerimizdeki eğitim programlarında kullanıyoruz. Eğitim programı sadece kentte arıcılık üzerine değil. Mesela liderlik eğitimi. Bu eğitimi yerel yönetimler de alıyor, hatta eğitimciler genellikle hiçbir konuda liderlik yapmamış oluyor, ama liderlik anlatıyorlar. O yüzden diyoruz ki: "Biz buna karşıyız, gelin doğadaki en iyi liderden liderliği öğrenin." Kim bu? Kraliçe arı. Acaba kraliçe arı bir kovana nasıl yönetiyor? Bir solucanın dünyası nasıl? Bir tavuğun dünyası nasıl? Hayvan sistemlerini entegre ediyoruz dediğimizde sözünü ettiğimiz hayvanlarımız bunlar.

Atık sistemine gelecek olursak, orada şöyle bir problem var. Türkiye'de organik atık toplanması yerel yönetimlerin stratejik planları arasında. Kompost tesisleri kuruluyor. Bu tesisler ciddi maliyetlerle kuruluyor ve operasyonel yükleri var. Operasyonel tarafın gereklilikleri karşılanmadığında atıl bir şekilde beklemeye alınıyor. Bizim atık sistemini entegre ettiğimiz süreçte ise, yerinde ayrıştırma önemli. Bu nedenle yurttaşın kendi atıklarını kendi evinde ayrıştırarak toprağını ve kompostunu üretebilmesi için bir sistem tasarladık. Aslında benim derdim, organik atıklar. AVM'deysek, AVM'deki organik atıkları, belediyenin bir alanındaysak, oradaki organik atıkları yerinde kompostlaştırmak. Bunun için farklı teknikler kullanıyorduk. İnsanların kendi

evlerindeki atıklardan kendi toprağını üretebilmesiyle ve bu toprağın içerisinde beslenebilirliğiyle ilgili eğitim veriyorduk. Bunu yaparken de diyorduk ki: "Bunu kendiniz evinizde de yapabilirsiniz." Fakat nasıl yapacaklar? Herkesin o kadar şeyi üretebilmesi pek mümkün olmuyor. Nasıl yapabileceklerini anlatıyoruz. Ama sonunda yurtdışındakiler kadar estetik, aynı zamanda erişilebilir fiyatlı yerli malı bir ürün tasarlayalım. Madem mimarız, tasarımcıyız. Toprak probiyotiği dediğimiz bir probiyotik var. Bu probiyotiklerle o organik atıkları tasarladığımızda kutunun içinde fermente ederek dönüştürüyoruz. Bu iki haftanın sonunda, dolduğunda bir yerde bekletiyoruz, ikincisine geçiyoruz. Organik atık iki hafta beklerken fermente oluyor, mucize burada gerçekleşiyor. İki haftanın sonunda toprağa boşaltıldığında evinizdeki bir saksıda çiçek ya da sebze yetiştirebilirsiniz. Yani bu, probiyotiklerle gerçekleşen bir durum. İşin ilginç, bunu yapan insanlar bunu üretebildiğini de görüyor. Yani kendi evimdeki atıktan toprağımı üretebiliyorum. Bu, benim için şu açıdan kıymetli: Evimden çıkan atığım ne ise, toprağıma girdiği, onun mineralini aldığı için bitkim de o vitaminlerle büyüyor. Kendi bitkimi toprağımdan başlayarak besliyorum. Evlerimizdeki organik atık maalesef ayrıştırılarak toplanmıyor. Yani belediyeler en fazla cam, plastik, kâğıt ve metal ayrıştırabiliyor. Organik atığın ayrıştırılmamasının sebebi şu: Benim kâğıdım, camım bekleyebilir, ama organik atık beklemesin. Organik atık beklediğinde içindeki zararlı mikroorganizmalar artmaya başlar. O yüzden belediye, dolar dolmaz almak durumunda. Biz, "Tamam, iki hafta süremiz var. İnsanlar bunları kendi evlerinde bu şekilde yapsınlar," diyoruz. Böylece ara çözüm sunuyoruz. Bu anlamda atık sistemini de yaptığımız projelere dahil edebiliyoruz. Mesela Karşıyaka'da bizim çatımızın toprağı bu sefer yurttaşın katılımıyla üretilecek. Bunlar çatımıza taşınacak. Dolayısıyla daha proje başlamadan, uygulama sürecinde "O çatıdaki toprak benim çöpümden yapıldı," diyecek. Proje hayata geçtiğinde "Benim parkımın, bahçemin organik maddesini, besinini ben kendim evimde ürettiğim," diyecek.

Yani tarım, ziraat mühendisliği için toprağı sürmek, ekmek ve dikmek demek. Çatı çiftliği olarak biz mimari tarım ve tasarımcı ziraat mühendisliğinden oluşan bir ekibiz. Sürece bakışımız, "Bize atığını söyle, sana kim olduğunu ve ne yediğini söyleyelim." Kentte en çok bulunan, insan ve atık. O zaman bu atıklar bizim için bir çözüm olabilir mi? Sorun gibi gördüğümüz, çözümümüzün bir parçası olabilir mi? Peyzaj mimarlığı anlamında bu süreçleri kurgularken atığıyla yurttaşın katılımını sağlamak ve kentin sorunlarını çözmek için peyzajı bir araç olarak kullanmak oldukça önemli diye düşünüyorum.

Türkiye'de AVM çatısında yaptığınız bir çalışma var. O çalışma sürdürülebilir oldu mu?

HASİBE AKIN: Bu projeyi 2014 yılında alışveriş merkezinin terasında tasarladım ve uyguladım. AVM'ler, Türkiye'nin her yerinde olduğu gibi İstanbul'da özellikle başı çekiyor. İstanbul'un her yerinde bir AVM var. Bu kadar AVM'ye ihtiyaç yok. AVM'ler de dönmüş ve değişmek zorunda, dünyada da böyle. Yurtdışından döndükten sonra AVM'lerin inovasyonu hakkında çalışırken bütün AVM'lere ait bir proje önerdim, sadece çatısı için değil. AVM'nin içini de kapsayan, bütün binaya ait bir proje. AVM, önerdiğim projeyi son derece ütöpik buldu. Sadece 400 metrekarelik, arkada mekanik ekipmanların olduğu, kimsenin yüzüne bakmadığı ve çirkin görünen alanların arasında bu projeye başladık. Tasarım sürecinden başlayarak oradaki rezidansların, ofislerin, AVM'lerin ve Etiler bölgesindeki halkın katılımıyla bütün süreci kurguladık. İnsanlar bu sürecin içerisinde olduğu için aidiyet hissi oluşuyor. Bu, çok önemli.

Buradaki rezidanslarda, ofislerde, AVM'lerde dünyaları birbirinden farklı gruplar vardı. AVM bazında rehber sorumuz şuydu: Lezzetli bir sofranın etrafında herkes buluşabiliyor. Dolayısıyla birbirinden farklı segmentlerde olan bu kitleyi nasıl buluşturabiliriz? Sürdürülebilirliğin dört boyutuna ait araçları kullandık. Bu dört parametreye ait kullandığımız araçlar, tasarımcı katılım sistemini yaratıyor. Çünkü en önemli konularımızdan birisi, katılımcı demokrasi. Proje sürecine yurttaş katmak ama nasıl? Bunu uygulayabileceğimiz aracımız yok ki. Bu araçları dahil ettiğimiz zaman insanların kendilerini bu sürece ait hissetmesi ve katılımı mümkün oluyor. 2014 yılı ve pandemi yok. Türkiye'de yeşil çatılar konusu da yeni. Ben "Çiftlik yapacağız," dedim. Peyzaj mimarları, "Yeşil çatılar altında alalım bu konuyu," dediler. Bunun çerçevesi benim için bir peyzajın ötesindeydi. "Bir kültürün inşası için bu işi yapıyoruz ve ben Türkiye'de bunun modelini oluşturmak üzere varım," dedim. Uzun ve zahmetli bir süreç oldu. Verilen emek sonunda alan yavaş yavaş dönüşmeye başladı. Statik testleri, su, yalıtım testleri, burada çalışacak olan ekip, uygulama süreçleri, alana ait olan analizler, coğrafi analizler, ısı, yağmur, hâkim rüzgâr yönü vs. Atıkların buraya nasıl getirileceğini, nelerin dönüştürüleceğini çalıştık. Bu alanlarda yükseltilmiş

yataklardan susuz tarım alanları, şifalı bitkiler bahçeleri yaptık. Mesela bir sera da eklendi. İnsanlar, kendi Atalık tohumlarını alıp geldi, alan birlikte inşa edildi.

AVM projesi sürecinde şunu fark ettim: "Bir dakika, bizim ülke buna hazır değil, o hâlde hazırlamak lazım." Bu konuda farkındalık yaratacak bir programa ihtiyaç var, ama ben eğitimci değilim, mimarım. Bir anda bütün bu alanlarda eğitim veren biri oldum. Eğitim veren partnerlerle birlikte çalıştım. Peyzaj, böyle bir iş. Yapayım, çıkayım olmuyor, bakımı gerekiyor. Bu proje, çatıları ya da kentin içerisindeki mekânları tarım aracılığıyla sosyal mekâna dönüştüren bir proje. Bu sebeple sosyal alanın işletilmesi ve sürdürülmesi çok önemli. Gönüllüler ordusu var. 2015 yılında AVM bu konuda hiç iletişim kurmadı. Sadece biz, yurttaş da bu sürece dahil ederek iletişimi sağladık. AVM'nin renovasyonu bittiğinde yönetim projeye ilgili sayısız telefon ve mail aldı. İnsanlar AVM'nin biten renovasyonuna gelmiyor, bu alanı görmek için gelmek istiyorlardı. "Biz bu alanda çalışmak istiyoruz, şöyle dahil olmuştuk, neden burası kapalı?" diyorlardı. Bu proje AVM için belki sadece bastandı, ama önemli bir pazarlama değeri olduğunu fark ettiler. Bunu fark etmeleri üç yıllarını aldı. 2018 yılında projeyi sosyal sorumluluk projesi olarak konumlandırarak lansmanını yaptılar.

Pandemiyle beraber konu biraz daha değişti. Bu tarz konularda ekolojik olmak vs havalı bir şeye dönüştü. O yüzden algıyı dönüştürerek yapmak çok önemli. Yurttaşın algısı nedir? Bu konuda ne duymak onu daha çok cezbeder? Benim derdim, kentte tarımın mümkün olabileceğini göstermek. İnsanların bunu nasıl yapabileceğine dair projeler üretmek. Bunlar, bu projeleri yapmak için sadece bir araca dönüşüyor. Eğitim gerektiğinde eğitimleri devreye sokuyoruz.

İzmir Karşıyaka Belediyesi'yle bir projeye başlayacağız. Bu işi yapma amacımızla örtüşen bir proje olacak.

“DÜŞÜ OLMAYANIN İŞİ OLMAZ”

Siz 60 yıldır tohum topluyorsunuz, bu sürecin hikâyesini anlatır mısınız? Narköy’e nasıl karar verdiniz ve orada neler yapıyorsunuz?

NARDANE KUŞÇU: Ben Çukurova’da babaannemin yönettiği bir çiftlikte doğdum. O zaman tarlaya gidebiliyordum, koşturuyordum, her yer temizdi. Kadınlar pamuk toplarken yorulursa diye tarla içine karpuzlar atıyorduk. Kadın çiftçiliği önemlidir. Bu emeğin görülmesi lazım. Savaş zamanlarında kadınlar, çiftlikleri yönetti; evini, ailesini, cephedeki çocuğunu doyurmak için gerekirse otlardan ilaç yapmak için. Benim ailemde böyle bir tıp geçmişi de var. Bir gün zehirler geldi. Çocuk gözünü işler farklı görünüyor. Hele ki bu kadar doğanın içindeyseniz. Ben Yörük kökenliyim, eğitimi ve teknolojiyi severim, ama doğa vazgeçilmezimiz. Anneannem çok şey öğretirdi. Güneydoğu’ndan ve diğer yerlerden çalışmaya gelen arkadaşların çocuklarıyla oynardık. Kulağım Arapçaya, Kürtçeye yatkındı. Topladıklarımızı yedik, hep beraber sofralar kurardık. Bugün kaybettiğimiz şeyler. Pamuğun bir miktarını, ürünü olmayanlar, çalışmaya gelenler ve okumak isteyenler toplardı. O pay onlara bırakılırdı. Bizim traktörlerle çırçır fabrikasına giderler, ya parasını ya da pamuğu alırlardı. İmece, sosyal hayat, eğlence ve dostluk vardı. Zehirler geldiğinde hayat değişti. Ölenler oldu, yanlış kullananlar oldu. Çocuklara yasaklandı. Babaannem yapmadı, ama zehirler uçaklarla atılıyordu. Hatta şöyle söyleyeyim, babamın İncirlik’ten Amerikalı av arkadaşı vardı. Onlarla az az İngilizce de konuşurdum. Değişimin onlarla geldiğini düşündüm. Onlarla konuşmayı kestiğimi hatırlıyorum. “Kızım sen bizi seviyorsun, biliyorsun.” “Artık sevmiyorum, kötü adam, adını unuttum.”

O arada babaannem gibi tohum toplamaya başladım. Evinin etrafında el altı bahçesi vardı. Hemen toplansın gelsin gibi. O gün bugündür tohum topladım, her gittiğim yerde ekmeye çalıştım. Dağ bayır gittim, ninelerle sohbet ettim. Tohumların büyük çoğunluğu dünyada da, Türkiye’de de kadın eliyle toplanıyor. Bu, çok önemli. Atalık tohumları sürdürülebilmek için elimden geleni yaptım.

1972 mezunu bir ilkökul öğretmeniyim. Tarım dersi ciddi bir dersti. Okulların döner sermayesi vardı. Öğretmenlik yaparken gittiğimiz köylerde de kurardık. Bu tohumu neden topladığımı tam açıklaması bende yok. Bir gün burada belgesel çekerken arkadaşlar dediler ki: “Tohum sizin için nedir hocam?” Bir an düşündüm. Hep birlikte tarlaya koşmak, birlikte yemek yemekti, yardımlaşmaktı, hepsiydi. Tohumlarla onları gerçekleştirmeyi umut etmişim.

Narköy’ün Düşü de 1996’da okul bahçeleri beton olduğunda kuruldu. Süreç adaletsizdi. Çocuklar ve öğretmenler metalaşmıştı. Anneler, hele de eğitilmiş anneler, “Benim çocuğum hangi okulu kazanacak, ne olacak?” derdine düştü. Ben çocukları her zaman doğaya çıkarmanın bir yolunu buldum. Kısıklı’da çalışırken çocukları Küçükçamlıca’ya götürüyordum. Çünkü doğaya ihtiyacımız ve koşmaya ihtiyacımız var.

Bakın verimlilik için bile arada temize çıkmalısınız. İşimizi yaparken araya 10 dakika ara koymazsak, beynimiz bilgileri işleyemez, kullanamaz. Harekete ihtiyacı var. Bir gün okulun bahçesinde bir çocuk düştü, dizini parçaladı. Oysa toprakta düştüğünde tükürüğüyle kendini iyileştirir. Olmazsa da nöbetçi öğretmen müdahale eder. Çocuğun kendini iyileştirme kabiliyetini, oynamasını, hareket ihtiyacını, o kadar çok şeyi elinden aldık ki. O çocuklar da bir tohum, bizim egomuzu tatmin için değil, kendilerini gerçekleştirmek üzere yaratıldılar.

Bu adaletsizlik, Narköy’ün Düşü’nü yazmama sebep oldu. “Eğitim ve organik tarım çiftliği kuracağım,” dedim. Hayatım boyunca çevremdekileri eğitmeye gayret ettim. Duvar bahçeleri yaptım, balkona ekim. Komşular zehir atmasın diye yazlıktaki anneme gittim, onlara da tohum, fide verdim, onların bahçelerine de baktım vb. Narköy böyle kuruldu. Çocuklara ve ailelere destek vermek için bir eğitim şirketi kurduk. Amacımız, çocukları kendine getirmek ve onların kendilerini gerçekleştirebilmesi için ailelere ulaşmaktı. Sonra gelinim, oğlum, kızım herkes katıldı, gençler geldi ve limited şirkete dönüştük. Narköy’ün arkasında bizim hayat boyu öğrendiklerimiz, Nar Eğitim Danışmanlığı’nın katkıları var. Çocuklarımızı da her yere taşıyıştım. Doğaya, yaylalara, her yere. “Sizi kötü emellerime alet ettim,” diye onlara takılıyorum.

“Eğitim organik tarım çiftliği kurmak istiyorum,” dediğimde “Neden beraber kurmuyoruz?” dediler. Onun içine ekosisteme uygun otel koysak dedik. Ekosistem prensiplerine uygun olarak 2007’de Kandıra’da bu çiftliği hayata geçirdik. Biz net bir prensip üzerinden ilerledik: Ulaşılabilecek kadar yakın, doğal olabilecek kadar uzak bir yer lazım. Kimseye “Kırsala git, kente git,” demek istemiyoruz. Bir köprü olmak ve farkındalık yaratmak istiyoruz. Burada ekim-dikim yapıyoruz, çevreden arkadaşlarla çalışıyoruz. Onlar modellemeye başladı. Okuyan çocuklarımız köylerine dönüp sahip çıkmaya başladı. Ekoloji/eğitim odaklı kurumlar, çocuklar ve aileler geliyor. Buradaki köylerden arkadaşlarımızın çocukları eğitimlere katılıyor. Gönüllülük projesi var. Burası aynı zamanda Ta Tu Ta-Buğday Derneği Projesi çiftliği. 6.000 kusun gönüllü ağırlamışızdır. Farklı kültürler bir araya geliyor, kültür alışverişi yapılıyor. Buradaki çocukların okuma oranları, cesaretleri artıyor. Köyü küçümsemek yerine sahip çıkıyorlar. Velhasıl özet olarak durum böyle.

Türkiye’de ilk örnek olduğu için kurumlar arası iletişim kopukluğu nedeniyle yurttaş olarak bu konuda şikâyetim var. İşimiz, kamu kuruluşlarını ve yerel yönetimleri ilgilendiriyor. 1.5 yılımızı aldı. Organik tarım sertifikamız var. Doğal üretimi bozmasaydık buna ihtiyaç yoktu. Victor’un ruhu şad olsun, Buğday Dergisi’ni çıkardığı zaman “Yaşasın benim gibi birileri daha var,” demişti. Yerelde uygulama yapıyoruz. Daha global bir kesime ulaştık. Akademik anlamda bunu önemsiyorum, Türkiye’de ve yurtdışında ilgi çekti. Pek çok makale, tez yazıldı ve devam ediyor. Kaliteli gıda, canlı su, nefes almak lazım, gökyüzüne bakıp düş kurmak lazım. Düşü olmayanın işi olmaz. Sloganımız budur. Su konusunda hassasım, takıntılıyım. Atalık tohumları yoldan çıkarırsak olmaz.

Röportaj

NARDANE KUŞÇU

Narköy Organik Tarım Çiftliği

NARDANE KUŞÇU

Adana Ceyhan’da bir çiftlikte doğdu. İlkokul öğretmeni olarak 42 yıl çalıştı. Emekli olduktan sonra organik tarım çiftliği kurma düşüyle yola çıktı. 2002 yılında Nar Eğitim ve Danışmanlık Merkezi’ni, 2007’de organik tarım çiftliği ve yaşam merkezi olan Narköy’ü kurdu.

Kocaeli-Kandıra’da 100 dönüm arazi üzerinde bulunan çiftliğin ihtiyaçları için önce tohumları ekti, ardından projenin temellerini belirledi. Ekolojik olarak sürdürülebilir, minimum karbon ayak izine sahip bir oteli bulunan ve misafirlere sunulan ürünlerin %80’inin Narköy’de yetiştiği bir çiftlik kurdu. Bugün Narköy’de 1.200’ün üzerinde Atalık tohum, atlar, büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar, anılar ve sayısız bitki çeşidi bulunuyor.

Onlar derine gitmezse, kökler su aramazsa içerik verimliliği olmaz, verimsizleşir. Biz burada yağmur sularını topluyoruz. Binalarımız ona uygundur. İçinde üç yeşil yıldızlı, doğayla uyumlu bir otelimiz var. Bunun yanı sıra başka gönüllü konaklama alanlarımız bulunuyor. Gücümüzün yettiği kadar yavaş yavaş yapıyoruz. Kullandığımız suyu doğal bakterilerle arıtıyoruz, bunu İstanbul’a da öneriyorum. Bir gölette topluyoruz, üzerinde su mercimekleri var, tavuklar ve ördekler yiyor. Su mercimeği önemlidir. O suyu da döngüsel ekonomi anlamında sulamada dikkatli kullanıyoruz. Çünkü dediğim gibi, hem içerik verimliliği hem de suyun dikkatli kullanımı açısından önemli. Benim bu konuda İstanbul’a mesajlarım var. Burada bir baraj yapılıyor, %30 suyu veriliyordu. Şimdi daha fazlası yapılacak, 900 yıldır orada olan köyler yerinden edilecek, o köylerde yaşayanlar gitmek zorunda kalacak, İstanbul’a gelecekler.

Oldukça önemli bir Atalık tohum bankanız var. Kaç çeşit Atalık tohumunuz var? Bunları nasıl takasa sokuyorsunuz, buraya gelip gidenler dışında insanlara nasıl iletiyorsunuz? Yerel yönetimlerle işbirliğiniz var mı?

NARDANE KUŞÇU: Pandemi sürecinin öğretici olduğunu düşünüyorum. Çünkü biz doğanın parçası olduğumuzu kabul etmek yerine onun efendisi olduğumuzu zannettik. Yerel yönetimlerle parti ayrımı yapmadan, temiz çalışma koşuluyla çalışıyoruz. Kandıra'da da benzer bir şey yapıyoruz. Kandıra, eskiden İstanbul'un manavydı. İBB'nin tarımsal bölümüne her zaman gelemiyordum, ama kapım ve gönlüm açık. Ege'den, Eskişehir'den yerel yönetimlerden arkadaşlar geldi. Emin olmam lazım, tohumları kız verir gibi veriyorum. Gözümle bakıyorum. Takas yapıyoruz, yapmak zorundayız. Tohumculuk yasasının değişmesi gerekiyor. Durulmuş tohumdan söz ediyorlar, durulmuş tohumu iklimdeki değişime nasıl uyduracaklar? Oysa Atalık tohum, geçmiş bilgilerini kullanarak yapacak. Bu ilgi iyi, çoğalsın ve umut daim olsun. Ailece hiçbir bilgiyi saklamayız, paylaşırız.

İklim değişikliğini takip etmek ve bu değişikliğe uyumlanmak gerekiyor. Atalık tohumlarımız 1.200 çeşitten fazladır. Örneğin, bir domateste 100 kadar çeşit var. Çocuklarla ve kurumlarla deneyimlerimiz oluyor. Biz, ezber bozan eğitimleri severiz. Misak-ı Maarif öğretmeniyim, öyle yetiştirdiler.

Bence yeşil mutabakat da belediyelere daha çok inisiyatif veriyor. Artık en kritik konu, ekolojidir. Ekoloji olmazsa, ekonomi de yok, biz de yokuz. Dolayısıyla ihracat yapamayacağız, kurallar var.

Eğitilerinizde neler yapıyorsunuz? Kamu kuruluşlarından, Tarım Müdürlükleri'nden gelip bu konuda eğitim alabiliyorlar mı?

NARDANE KUŞÇU: Bir takvim doğrultusunda görüşülür, tabii ki verilir. Gönüllü yaptığımız işler var, ama onların sahası bu değil. Büyükşehir belediyesiyle yapıyoruz. Gönüllü olarak verdiğimiz eğitimler var. Onlar da çok önemli, çünkü bilinçlenmeye ihtiyaç var. Bunun dışında şirketlerle yapıyoruz. Mesela gelinim, hem bizim finansımıza bakıyor hem de balkon bahçeciliğine teşvik için kitler hazırlayıp online eğitimler veriyor. İnsanlar kendi tohumlarını nasıl alır, nasıl çoğaltır?

Bu konularla ilgileniyor. Kızım ve damadım ekolojik yaşam alanları oluşturuyor. Birisi iç mimardır, Türkiye'de ve Avrupa'da sürdürülebilir yaşam alanları yapıyorlar. Dolayısıyla birlikte ilerleyeceğiz.

Belediyeler yeşil mutabakatı iyi değerlendirmeli. Bir araya gelip konuşmalıyız. Belediyelerin yetkileri artacak. Dolayısıyla iyi olacak.

“KENDİNE YETEN YEŞİL ALANLAR OLUŞTURMAK İSTİYORUZ”

Kent peyzajı denince çim alan, süsleme odaklı işler vs. anlıyoruz. Kentsel Ekolojik Sistemler Müdürlüğü, kent peyzajına nasıl bir yaklaşım öngörüyor?

FEYİME ÖNER: Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı'nın bünyesinde Anadolu-Avrupa Park ve Bahçeler Müdürlükleri, Yeşil Alan ve Tesisler Yapım Müdürlüğü, Enerji Yönetimi ve Aydınlatma Müdürlüğü mevcuttu. Aralık ayı itibarıyla da bizim müdürlüğümüz olan Kentsel Ekolojik Sistemler Müdürlüğü kuruldu ve çalışmalara başladı. Müdürlüğümüzün yönetim anlayışı, kentin sahip olduğu kaynakları doğru yönetmek, kent içindeki ve çevresindeki ekosistemleri korumak, geliştirmek, kent içindeki canlı türlerini yeşil alan planlamalarında dikkate almak, bu doğrultuda çalışmalar gerçekleştirmektir. Önceliğimiz, tüm yeşil alanlarda sürdürülebilir yöntem kullanarak ekolojik hassasiyeti ön planda tutmak. Sizin de bahsettiğiniz gibi, özellikle son on-on beş yıldır park bahçeler bünyesinde estetik kaygılı çevre düzenlemeleri yapıldı. Ancak ekolojik yaklaşım dünyada da öne çıkıyor. Sanırım belediye bünyesinde böyle bir müdürlük kurma girişimi Türkiye'de bir ilk. Tabii ki insanların estetik kaygısı vardır, çim, çiçek gibi bitkileri de belli alanlarda görmesi gerekir.

Şu anda müdürlüğümüzün sorumluluk alanı, İstanbul'un tarihi koruları. Bu korulardaki düzenleme çalışmalarında tesis edilen çim alanların sulanması sırasında ağaçlara zarar verildiği, devrilmeler olduğu gözlemleniyor. Bu nedenle çim yerine doğal bitki dokusu oluşturmayı hedefliyoruz. Bu sene korularda endemik türler dediğimiz, yöreye has türlerin artışı sağlamak için biçim işlemlerini geciktirerek saha içerisinde doğal olarak çıkan papatyaların, ballıbabaların, karahindiba vb. tohumların yayılmasını sağlamaya çalışıyoruz. İnsanların uzağa gitmesine gerek kalmadan kentin içinde de doğal bitki örtüsünü görmesini istiyoruz. Özellikle pandemi dönemindeki kısıtlamalarla insanların psikolojisinde ve sosyal ilişkilerinde ciddi sıkıntılar oluştu.

Bizim korularımıza geldiklerinde doğal bitki örtüsünde otursunlar, piknik yapsınlar, yeşil alan ihtiyacını karşılasınlar istiyoruz.

Hedeflerimiz arasında permakültür üretim metodunu hayata geçirmek de var.

Kendine yeten yeşil alanlar oluşturmak istiyoruz. Bu alanlarda çimimizi biçtiğimizde, kompostumuzu kendimiz üreteceğiz, yağmur suyunu depolayıp sulama suyu olarak o alanda kullanabileceğiz. Bunu geliştirip rüzgâr tribününden veya güneş panellerinden o parkın aydınlatmasını da sağlayabiliriz.

Yine müdürlüğümüzün alanında üretken peyzaj birimi de bulunmaktadır. Üretken peyzaj nedir? En basitinden saksılardaki yetiştiricilikten tutun, çatı bahçesi dediğimiz veya apartmanımızın bahçesi gibi alanlardaki bitkisel üretim. Bahçede toprakla uğraşmak ve üretmek fiziksel açıdan yorar, ama insanı psikolojik olarak mutlu eder.

Hedeflerimizden birisi de kentteki ekosistemleri korumak, endemik türlerin kaybolmasını önlemek ve kültüre alınmasını sağlamak amacıyla tohum topları oluşturup, yine korulardan başlayarak farklı bölgelerde bitki örtüsünü zenginleştirmek.

Müdürlüğümüzün sorumluluk alanları içinde İSKİ havzaları da bulunuyor. Faaliyeti bitmiş taş ocaklarında ve kent içinde mülkiyeti büyükşehir belediyesine ait atıl durumda bulunan boş alanlarda ağaçlandırma çalışmaları yapmak yine amaçlarımız arasında.

Diğer bir konu başlığımız, kent içinde üretim yapılan tarihi bostanlar. Yapılaşma neticesinde bunların bazıları kısmen, bazıları tamamen kaybolmuş olsa da, elde olanları korumak çok önemli. Yedikule Bostanları, Piyale Paşa Bostanı, Roma Bostanı, Kuzguncuk Bostanı gibi alanları hem geliştirmek hem de bu alanları artırmak istiyoruz. Birçok çocuk, çileğin ağaçta yetiştiğini zannediyor. Emek verdiğinizde yeşile, doğaya, üretime bakıştaki algı değişiyor. Çevre bilinci küçük yaşlarda oluşmaya başlıyor. Bostanları gündeme getirerek aktif kılmayı ve halkın katılımını sağlamayı hedefliyoruz.

Pandemiyle öğrendik ki, dünya biz olmadan yaşayabiliyor, ama dünya olmadan bizim yaşama şansımız yok. Dünyayı diğer canlılarla ortak kullanıyoruz, bitkilerle ve hayvanlarla. Yeşil alanlar insanların rekreasyon ihtiyaçlarını karşılamasının yanında pek çok canlı türüne ev sahipliği yapıyor. Pandemi süreci onları da önemsememiz gerektiğini hatırlattı. Bu nedenle korularda yenileme çalışmaları yaparken diğer canlıları da dikkate alan düzenlemeler yapmamız gerektiğini fark ettik.

Röportaj

FEYİME ÖNER

Ziraat Mühendisi
Kentsel Ekolojik Sistemler
Müdürlüğü Müdür Yardımcısı

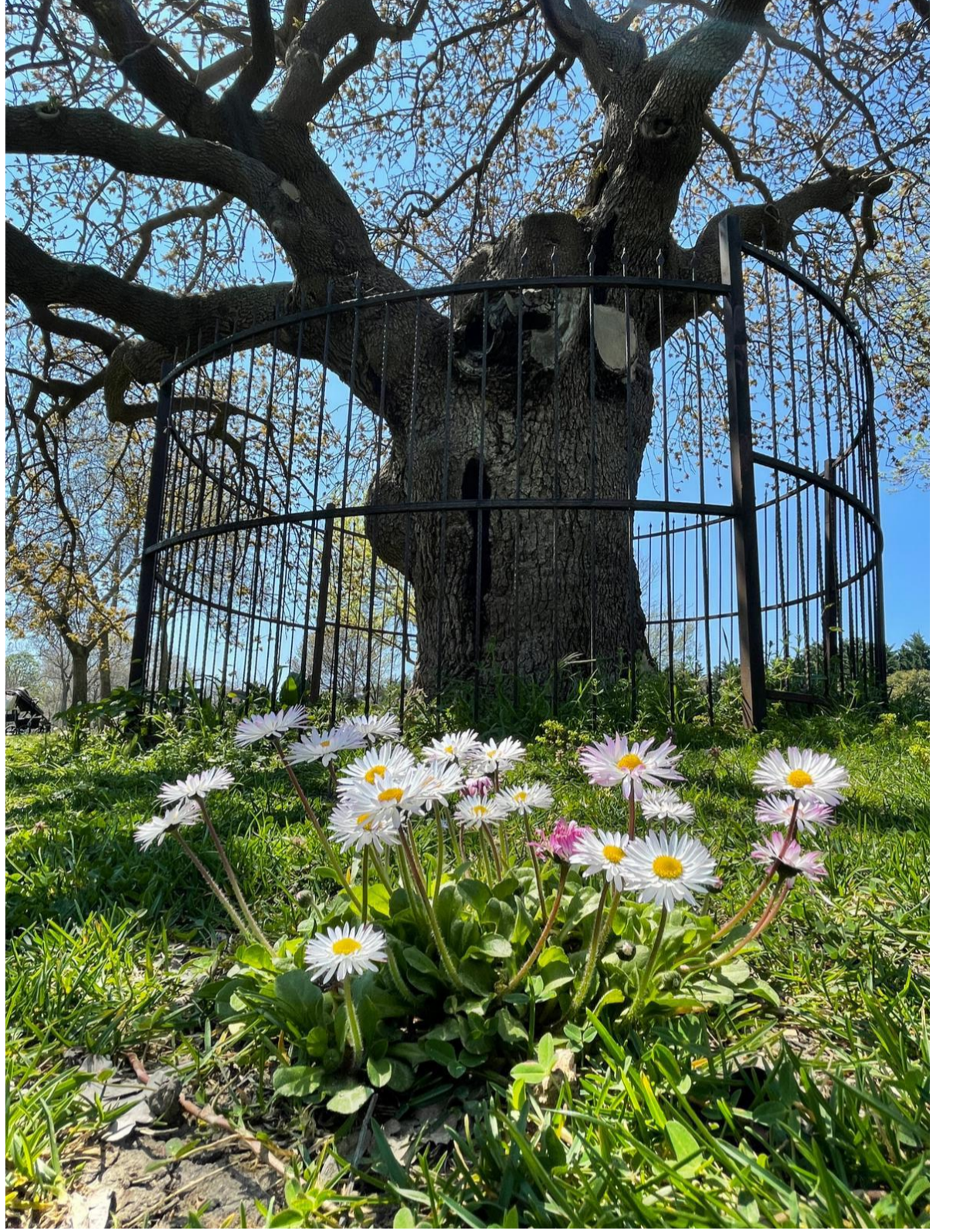
Nedir bunlar? Göç yolundan gelen kuşlar dahil olmak üzere doğal hayattaki hayvanları rahatsız etmeyecek ışık yoğunluğunda aydınlatma yapmak, gürültü kirliliği oluşturacak organizasyonları minimize etmek, uygun alanlar seçmek gibi uygulamalar.

Pandemi herkese doğayla yeniden iletişim kurmanın gerekliliğini gösterdi. Şimdi bir kapanma süreci yaşayacağız. Küçük bahçelerimiz, balkonlarımız, apartmanların bahçeleri önemli hâle geldi. İnsanlar doğayla ne kadar yakın ilişki kurarsa, etrafındaki yeşilin korunmasına da hassasiyet gösteriyor. Farkındalık yaratma ve evinde olan insanlara bu konuda destek olma konusunda neler öngörüyorsunuz? Permakültürle ilgili neler yapıyorsunuz?

FEYİME ÖNER: Bizim müdürlüğümüz oldukça genç bir müdürlük. Bahsettiğiniz fideler ve Atalık tohumlarla ilgili Muhtarlıklar ve Gıda Daire Başkanlığı var. Daire başkanlığı çatısı altında da Tarım ve Su Ürünleri Müdürlüğü bulunuyor. Bu müdürlük tarafından İstanbul'un muhtelif köylerinde bulunan üreticilere ücretsiz fide dağıtılıyor ve bildiğim kadarıyla Kadıköy semt pazarında satış olanağı var. Bu şekilde hem köylüye ekonomik katkı sağlanıyor hem de üretim teşvik ediliyor. Daha önce büyükşehir bünyesinde bahçıvanlık kursu vardı. Bahçıvanlık kursunu tekrar aktif hâle getirmeyi planlıyoruz. Çatı bahçeciliğiyle ilgili planlarımız var. Ancak mevcut yapılarda bazı sıkıntılar söz konusu. Çatı bahçeciliği için beton düzenlenirken izolasyonun uygun şekilde tasarlanması gerek. İlk etapta büyükşehir mülkiyetinde olan binalarda başlatabiliriz, bu sayede bir algı oluşturabiliriz.

Büyük kentlerde ciddi oranda organik atık çıkıyor. Önümüzdeki dönem projelerinizin arasında kompost yapmayı yaygınlaştırma ve permakültürü teşvik etme gibi programlar bulunuyor mu? Organik atıkları ayrıştırma teşvikleri ve konteynerleri olacak mı?

FEYİME ÖNER: Büyükşehir belediyesi bünyesinde bulunan İSTAÇ tesislerinde evsel atıklardan uygun olanlara kompost dönüşüm işlemi yapılmaktadır.

Maalesef toplum olarak çöpleri ayrıştırma konusunda yeterli bilince sahip değiliz. Sosyal medya aracılığıyla Ekoloji Müdürlüğü'nü duyururken "Siz de bitkisel atıklarınızı ayrıştırarak katkıda bulunun," diyebiliriz. Güzel bir öneri, teşekkür ediyorum. Hedeflerimiz var, ama kısa vadede bu hedeflerin ne kadarını gerçekleştirebiliriz, şu an bilemiyorum. Ama bahçıvanlık kursu tekrar aktif olduğunda ekolojiden üretime, kompost yapımına kadar pek çok konuda eğitim verilecek.

Attığımız adımlarda o bölgedeki STK'lardan öneriler almak ve birlikte hareket etmek istiyoruz. Sonuçta bizim verdiğimiz hizmet vatandaşlara yönelik. Vatandaş da bu çalışmaların içine dahil etmek istiyoruz.

Ayrıca diğer belediyelerin de bu konuya yönelik adımlar atması gerekiyor. Çevreye duyarlı olmanın artık bir tercih değil, zorunluluk olduğunu düşünüyorum. Bu konuda her türlü bilgi alışverişine ve tarafımıza yapılacak katkıya açık olduğumuzu belirtmek istiyorum.

“EVLERİN BALKONUNDA SEBZE YETİŞTİRİLEBİLECEĞİNİ GÖSTERİYORUZ”

Röportaj

HÜSEYİN VARIŞ

Yeryüzü Derneği

Yeryüzü Derneği'nin farklı çalışma alanları var. Bu alanları anlatır mısınız?

HÜSEYİN VARIŞ: Yeryüzü Derneği 2009 yılında kuruldu. Ekoloji, çevre, sürdürülebilir yaşam gibi değişik konularda farklı etkinlikler yapmak düşüncesiyle yola çıktık. Yaptığımız etkinliklerden ilki, kent bahçeciliği. Ekilebilir yeri olanlara tohum ve fide sağlamak, belirli konularda eğitim vermek gibi basit bir uygulama. Bu, her yıl Mart ayında başlayıp Mayıs ayı sonuna doğru tohumların ve fidelerin dağıtılmasıyla biten, belirli süresi olan bir uygulama. Her yıl tekrarlanıyor. Takas şenliklerimiz oluyor. Bu şenlikler 2012 yılında başladı. Takas şenliği de bir tür ileri dönüşüm uygulamasıydı; çünkü bize hep geri dönüşümden söz ediliyor, ama geri dönüşümün maliyetinden bahsedilmiyor. Geri dönüşüm oldukça maliyetli ve kaynak, enerji tüketen bir uygulama. Dolayısıyla kullandığımız bir eşyayı geri dönüştürmek maliyetli bir iş. Takas şenlikleri, ihtiyacımız olmayan eşyaların ve ürünlerin ihtiyacı olan bir başkası tarafından tekrar kullanılmasına olanak tanıyor, bedelsiz olması da önemliydi. Ama bir süredir yapamıyoruz. Çünkü hem yer sıkıntımız oldu hem de gönüllü bulmakta zorlandık.

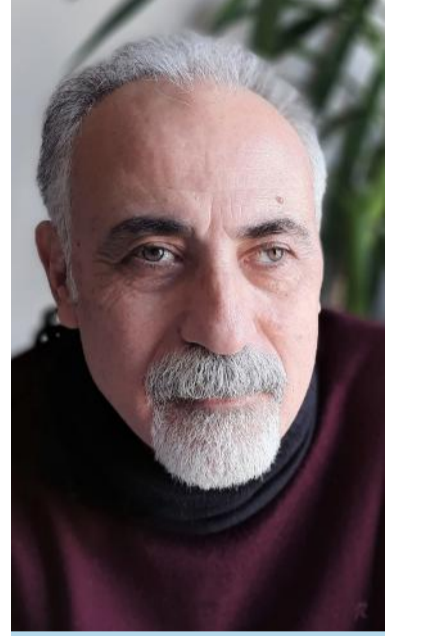
Bir başka uygulamamız: Repair Cafe. Yani onarım kahvehanesi, onarım atölyesi diye çevirebiliriz. Biz bunu dünya çapındaki bir oluşumun şubesi şeklinde hayata geçirdik. Bu oluşuma katılınca Repair Cafe adını kullanmak durumundaydık. Onu da yaklaşık dört yıl sürdürdük. Yüz yüze yapılan bir etkinlik, salgın yüzünden yapamıyoruz. Önceleri kendi lokalimizde, bir süre de Kadıköy Kent Konseyi'nde yaptık. Şu anda Kadıköy'de Ekolojik Yaşam Merkezi'nde yapıyoruz. Samandan yapılmış bir ev, bir atölye. Orada gerçekleştiriyorduk, ama dediğim gibi bir süredir yapamıyoruz. Bu etkinlikte çalışmayan, arızalı eşyaların onarımı söz konusuydu. Kullanım dışı kalmış eşyaların onarımı. Yine ileri dönüşüm projesiydi. Eşyaların atılması yerine tekrar kullanıma kazandırılmasını amaçlayan bir etkinlikti. Türkiye'de bizden başka yapan olmadı.

Diğer bir çalışma alanımız, gıda toplulukları. Topluluk destekli tarımı baz alarak insanların sağlıklı ve doğal gıdaya ulaşmasını sağlamaya çalıştık. Avrupa'da birçok ülkede uygulanan bir yöntemi tercih ettik. Ürün listesinin paylaşılması, siparişlerin toplanması, toplanan siparişlerin ilgili üreticilere yönlendirilmesi, onlardan gelen ürünlerin ay içerisinde belirli bir tarihte ve yerde sipariş verenlere ulaştırılması şeklinde çalışan bir sistemdi. Bu da yaklaşık 6-yedi yıldır sürdürdüğümüz bir etkinlik. Ancak bir süre sonra belirli kişilerin üzerinde kalıyor, gönüllüler yoruluyor.

Emek gerektiren bir çalışma. Aktif üye sayısı belirli bir sayının üzerine çıktığında, 30-35-40 gibi olduğunda yeni bir grup kuruluyor ve böylece çoğalıyoruz. İstanbul'da sekiz-dokuz grup olduk. İstanbul dışından talepler oldu: Bursa'da, Ordu'da, Antalya'da, Ankara'da, İzmir'de gruplar oluşturduk. Onlardan bazıları bu çalışmayı hâlâ sürdürüyor, ama bu çalışmayı ilk başlatanlardan olduğumuz için aksayan yanları da gördük. Nereye doğru evrilmesi gerektiği konusunda bir çalışmamız oldu. Çünkü gönüllülerle bu işin sürdürülebilirliği zor oluyor. Öylesine hızlı bir yaşam var ki artık kentlerde yeni gönüllü bulmakta zorlanabiliyorsunuz. Gıda topluluklarının bir süre sonra evrilmesi gerektiğini düşünüyorduk zaten. Bizlere yakın olan bir yer, Yeşil Düşünce Derneği vardı. Oradaki ve Yeryüzü Derneği'ndeki arkadaşlarla bir araya geldik. Gıda topluluklarını nasıl başka bir yöne çevirebiliriz diye düşündük ve kooperatifin sağlıklı olacağı sonucuna vardık. Nasıl bir kooperatif sorusunun cevabında bize Yerdeniz Kooperatifi esin kaynağı oldu. Onlar sıradışı bir kooperatif, temelde hizmet kooperatifi. Hizmet kooperatifi olunca hem gıdayla ilgili işler yapabiliyorsunuz hem de farklı çalışmalar gerçekleştirilebiliyorsunuz, ama kuruluş sürecinde uğraştırıcı bir aşama var. Geçen yıl Mart ayında kooperatifimizin onayını aldık ve hazırlıklı olduğumuz için Bostancı civarında kooperatif ürünlerinin -yani gıda alanındaki ürünlerin- tüketiciye ulaşmasını sağlayacak bir dükkân açtık. Bir yıl iki ayı geçtik, bir dükkânımız var artık. Yeryüzü Derneği genel olarak bu şekilde çalışıyor. Bu arada Avrupa Birliği projeleriyle iklim değişikliği hakkında çalışmalar yapıyoruz. Kömürlü termik santrallerin insan sağlığına ve insan haklarına olumsuz etkileriyle ilgili iki yıl süren bir proje yürüttük. Bu projenin raporları yayınlandı. Bu tür yan çalışmalarımız da var, ama temelde insanlarla yüz yüze etkinlikler yapıyoruz.

Sizin bir süredir yürüttüğünüz kent bahçeciliği alanındaki çalışmalarınız pandemiyle birlikte daha fazla insanın gündemine yerleşti. Kentlinin doğayla ilişki kurmasında ve bu ilişkiyi geliştirmesinde kent bahçeciliği bir yol olabilir mi? Siz bu alanda neler yapıyorsunuz?

HÜSEYİN VARIŞ: Her yılın Mart ayında başlayıp Mayıs ayında biten üç aylık bir süreç. Kentlerde yapılan tarımı ya da kentlerdeki bahçeciliği düşündüğümüzde bundan üretim yapıp geçimini sağlayanları kastetmiyorum. Bunların dışında yapılan şeyler ki, o konuda İstanbul Büyükşehir Belediyesi iki yıldır iyi bir proje yürütüyor.

HÜSEYİN VARIŞ

Karadeniz Teknik Üniversitesi Matematik Mühendisliği Bölümü'nü bitirdi.

Yeryüzü Derneği üyesi ve gönüllüsü. Derneğin "Kent Bahçeleri", "Takas Şenliği", "Repair Cafe (onarım atölyesi)", "Ekolojik Köy" gibi projelerinde yürütücülük yaptı. Gıda topluluklarının kooperatife dönüştürülmesi çalışmalarında yer aldı. Yeryüzü Hizmet ve Sosyal İşletme Kooperatifi üyesi. Kadıköy Kent Konseyi'nde Gıda Çalışma Grubu'nu kurdu ve yönetimini üstlendi. Bu süreçte projeler geliştirilmesine ve Kadıköy Gıda Şenliği'nin düzenlenmesine öncülük etti.

Özellikle İstanbul yakınında tarımsal üretim yapan kişilere ya da üreticilere tohum ve fide desteği sağladı. Hatta topraklarını işlemeye hazır hâle getirmeleri için destek verildi. Bu, iyi bir proje. En azından insanlar artık üretim yapmaktan kaçınmıyorlar. Biliyorsunuz, Türkiye nüfusunun 1/5'i hatta neredeyse 1/4'ine yakın bir bölümü İstanbul'da yaşıyor. İstanbul, artık büyük bir metropol, her yer beton yığını. Ekilebilecek alanlar, ziraat alanları ve tarımsal alanlar iyice kent dışına itildi ve miktar olarak azaldı. Birkaç yıl önce büyükşehir belediyesi yasasında yapılan değişikliklerle il sınırları büyükşehir belediye sınırı olduğu için tarımsal faaliyette bulunmak, özellikle hayvancılık yapmak neredeyse imkânsız oldu. Meralara el konuldu, hayvan yetiştiriciliği engellendi. Aslında yasayı uygulasalar, şu anda İstanbul'da ya da büyükşehir olan herhangi bir ilde tarımsal, hayvansal üretim yapılamaz. Bırakın ineği, tavuk bile besleyemezsiniz, yasak. Bu, üreticilerle ilgili bir durum. Kentte yapılan tarım genelde üç ayrı grupta toplanıyor. Community garden, "topluluk bahçesi" diye çevirebileceğimiz bir uygulama var.

Buna bizden en yakın örnekler bostanlar. Burada amaçlanan, ekilebilir alanların o yöredeki insanlar tarafından kullanılması, elde ettikleri ürünleri öncelikle kendi ihtiyaçları için kullanmaları fazlasını satmaları. Bu sayede de ekonomik getiri elde etmelerini amaçlayan bir uygulama. İkincisi "urban gardening" denilen uygulama. Bizim "kent bahçeleri"yle örtüşüyor. Burada da kişiler kendi ekilebilir alanlarını sadece kendi ihtiyaçları için kullanıyor. Üçüncüsü de "gerilla gardening" denilen yöntem. Burada da kamusal ekilebilir alanların -genellikle yol kenarlarında çimlendirilmiş alanların- tohum toplarıyla ya da benzer yöntemlerle tarımsal üretim alanına dönüştürülmesi. Ama oraya tohum atanla, oradaki tohumdan çıkan ürünü hasat edenler aynı kişiler değil. Gerilla gardening uygulamasına Türkiye'de henüz hiçbir yerde rastlamadım. Ama Amerika'da oldukça yaygın olduğunu biliyorum.

2017'de Kadıköy Kent Konseyi'nde Gıda Çalışma Grubu'nu kurduk. 2019'a kadar sorumluluğu bendeydi. Kadıköy Kent Konseyi, garip bir durum yüzünden iki yıldır faaliyet gösteremiyor. Dolayısıyla bizim çalışmalarımız da askıya alındı. Orada yaptığımız uygulamaları kent bahçeleri kapsamında anlatmak isterim.

Mart ayında duyuru katılımcıları belirliyoruz. Katılımcılar, ekilebilir alanı olan kişiler. Bunlar nedir? Evinin bahçesi ya da bir apartmanın ortak kullanılan bahçesi olabilir. Balkonunda saksıda ya da terasta yükseltilmiş yatakta bu işi yapıyorlar. Bu kişilerin taleplerini ve başvurularını alıyoruz. Tohumlarını ve fidelerini talep sahiplerine ulaştırıyoruz. Sonrasında onlara toplu bir eğitim veriliyor. Hangi ürünler, bitkiler tohumdan üretiliyor, hangisi fideye, toprağa aktararak üretiliyor, bunları anlatıyoruz. Bakımının, budamaların ya da ekim-dikimlerinin, sulamalarının nasıl yapılacağı gibi üretime dönük bilgilendirme yapıyoruz. Sonrasında bu kişiler e-mail grubuna ekleniyor. Akıllarına takılan soruları sorarak süreçte içinde yardım alabiliyorlar. Geçmiş yıllarda da bu gruplara katılmış kişiler var. O kişilerin bilgilerinden ve deneyimlerinden yararlanıyorlar. Böylece ekim işlemi ve üretim için hazırlanıyorlar. İstanbul için uygun ekim zamanı, Mayıs ayının ikinci yarısı. Biz ilk yıllarda Mayıs'ın 15'inden sonra uygun bir hafta sonunda iki araçla Avrupa-Asya Yakası'nda belirli bir güzergâhı dolaşarak tohumları ve fideleri dağıttık. Sonraları tek merkeze indirdik. Aracın gün boyu dolaşması ya da trafikte olması tohumlara genel anlamda zarar vermiyor, ama kapalı araçta fideler sıcağa dayanmıyor. Toprağa ulaşmadan soluyor ya da bozuluyordu. Bu nedenle dağıtımını birkaç yıldır Avrupa Yakası'nda tek merkez, Anadolu Yakası'nda tek merkez şeklinde yapıyoruz. Böylece tohumlar ve fideler sağlıklı bir şekilde sahiplerine ulaşıyor. Burada amaçlanan ne? Kişilerin bir kentte sebze üretimi ya da yenilebilir ot üretimi yapılabileceğini görmesi. Emekliler, çocuklar için toprakla ve bitkiyle uğraşmak bir rehabilitasyon/terapi yöntemi. Talepte bulunanlar çoğunlukla emekliler. Onlara hem bir faaliyet alanı yaratıyoruz hem de bahçede açık havada bitkilerle uğraşmalarını sağlıyoruz.

Kent bahçeciliğinde arıcılık bile yapmak mümkün. Biz bu konuda iki yıl seminer yaptık. Seminerlerden birisine Amerika'da bu konuyla doğrudan ilgilenen bir arıcı geldi, Amerika'da yaptıklarını anlattı, üç-dört saat seminer verdi. Yasal açıdan herhangi bir engel yok. Sadece kovanın okula 100 metre uzak olması isteniyor. Ama şöyle bir durum var, bizim yasalarımız arıları evcil hayvan olarak kabul ediyor. Apartmandaki bir komşunun şikâyetiyle kovanları başka bir yere taşımak zorunda kalabiliyorsunuz.

Kadıköy'de eski yerleşim, adalar bazındadır. Evler yanaşık düzendir, aralarında boşluk yoktur, ama evler bir adanın -ada dediğim dört tarafından sokak ya da cadde geçen inşaat alanları- dış kenarına yerleşir. Adanın ortası genellikle boştur. Bütün apartmanların baktığı bir açık alan vardır, ama her apartman kendi alanını kullanır. İki tane bank atar, üzerinde otururlar ya da birkaç tane ağaç vardır kimse bakmaz, ilgilenmez. Birileri bakan kişilerden şikâyetçi olur. Birisi meyvesini toplar, "Vay neden sen topluyorsun, bize bırakmıyorsun?" derler. Bu da bir kavga konusudur. Biz ada ortası bahçeciliği yapmayı projelendirdik. Bu konuyla ilgili çalışmalar yapalım dedik, ama zamanımız yetmedi. Benzer çalışmayı Yeryüzü Derneği olarak 2013 yılında Yeldeğirmeni Mahallesi'nde yapmıştık. Sürdürülebilir olmadı. Buğday Derneği, ÇEKÜL ve belediye işbirliğiyle bir ada ortasında örnek bir çalışma yapıldı. Bahçe hazırlayıp, ekip diktikten sonra oradaki apartmanların kullanımına, denetimine bıraktık. Onlar bu işi sürdürmedi. Devamı gelmedi, ama biz kent konseyi olarak böyle bir projeyi yaygınlaştırabiliriz diye düşünüyorduk, zamanımız olmadı. Proje, proje aşamasında kaldı.

Belediye, Yeryüzü Derneği'yle birçok konuda işbirliği yapıyor. Kent konseyinin toplantı salonunu Repair Cafe için kullandık. Kadıköy'deki Gıda Topluluğu gene aynı salonu dağıtım için kullandı. Son zamanlarda da Ekolojik Yaşam Merkezi'ni hafta sonları ekolojik etkinliklerin yapıldığı bir alana çevirdik.

Vegan yemek yapıldı, takası da orada gerçekleştirdik. Çeşitli konulardaki toplantılar, zehirsiz ürünlerin yapımı, deterjan yapımı gibi etkinlikler orada yapıldı. Belediye o konuda bize destek veriyor. Gıda çalışma grubu olarak üç yıl boyunca belediyenin katkısıyla Dünya Gıda Günü'nde "Gıda Şenliği" yaptık. Şenliklerin ikisi Özgürlük Parkı'nda yapıldı. Diğerini hava muhalefeti yüzünden kapalı bir mekânda yapmak durumunda kaldık, ama oldukça etkiliydi. Çeşitli paneller, tartışma toplantıları, atölyeler gerçekleştirildi. Gıdayla ilgili birçok STK geldi, orada ürün tanıtımı ve satış yapıldı. Bu şenliklerde belediyenin katkısı oldukça fazlaydı.

Kent bahçeciliğine olan ilgi yıllara göre nasıl? Pandemide talep arttı mı?

HÜSEYİN VARİŞ: Yıllık ortalama 500-600 katılımcı oluyor. Bunlar tabii her yıl yeni 500-600 kişi. Geçmiş yıllarda katılanlar tekrar gelmiyorlar, ama grupta kalıyorlar. Neden gelmiyorlar? Çünkü bu işi öğreniyorlar. Kendi tohumlarını kendileri elde edebiliyor artık. Hatta verdiğimiz eğitim sayesinde fidelerini üretiliyorlar. Ürettikleri fideler kendilerine fazla geldiği için "Ben şu kadar domates fidesi ürettim. Şu kadarını size verebilirim," diyerek ürettikleri fidelerin fazlasını bir sonraki yıl yeni katılımcılara ulaştırmak için bize verebiliyorlar. Hatta biz kent bahçeleri projesi öncesinde bir tohum-takas şenliği yapıyoruz.

Elimizdeki tohumları talep edenlere veriyoruz, tohum-takas derken karşılığında tohum almıyoruz. Aslında dağıtım şenliği gibi bir şenlik yapıyoruz. Bu tohumu katılımcılara veriyoruz ve onların bize bu tohumlardan fide üretmelerini, ürettikleri fideleri de yeni katılımcılar için bize vermelerini talep ediyoruz. Son yıllarda başka profesyonel üreticilerden tohum ve fide almak yerine kendi fidemizi üretiliyoruz. Pandemi nedeniyle bu yılın kent bahçeleri projesini Nisan ayı başında duyurabildik, ama bildiğim kadarıyla 300'ün üzerinde başvuru var. Eğitim bu kez online verilecek, tohum ve fide dağıtımını yine yüz yüze olacak. Genelde ortalama 500-600 kişi bu projeye katılıyor. Şimdiden 300'e yakın bir başvuru var, artacak gibi görünüyor.

**Kent Bahçeleri
2021 Projesi'nde
gönüllü olmak
ister misin?**

“GERÇEKTEN HİÇ VAKTİMİZ KALMADI, KÜRESEL ISINMA GERÇEĞİ VAR”

Urban Garden’i anlatabilir misiniz? Urban Garden’in misyonu nedir?

BEYHAN UZUNÇARŞILIOĞLU: Urban Garden’i kuralı on iki yıl oldu. O zamanlar bu bilinç seviyesi kimsede yoktu. Benim aslında köyüm yok, İstanbulluyum. Nereden geliyor bilmiyorum, ama toprak sevdası bende hep vardı. Toprak benim için çok önemli. Üstünde yetişenler sonra geliyor. Önceliğim, toprağın canlılığı.

Bunu meslek olarak seçtikten sonra gidip okulunu okudum. Hatta şöyle söyleyeyim, kırk yaşından sonra oğlumla beraber üniversiteye girdim. Kızım küçüktü, “Nasıl gidebilirim?” derken Ziraat Fakültesi’ni bitirdim. Bizler şanslı büyüdük, her şeye ulaşabiliyorduk, tadını ve kokusunu biliyorduk. Bir eksiklik gördüm herhalde, bilmiyorum. Bir de elim toprağa değmek istedi. İstanbul’da tarım alanı bulmak mucize. İlk başta, istediğim hâlde bulamadım ve bir müddet mecburen peyzaj yaptım. Ama peyzajda gördüm ki, fazla miktarda kimyasal kullanılıyor. Bu, benim için hiçbir şekilde etik değil. Şans eseri Kilyos’ta on iki dönüm arazi vardı. İnsanların eli toprağa değsin, tarım yapalım, gelsinler öğretilim gibi bir planım oluştu ve adını Urban Garden koyduk. Ben Türk adı için ısrar ettim, ama oğlum “Anne sen global bir şey yapıyorsun, uluslararası bir ad koyman lazım, şehir bahçeciliği başka bir şey,” dedi. Böylece Urban Garden doğdu. Bir seneye yakın toprağı düzeltmekle uğraştım. Tohumlar aradım, insanlara anlatabilmek şimdiki gibi de değildi. Uğraşmama değdi, güzel bir yola girdi. Ama sonra arazi sahibiyle biraz ihtilafı gibi olduk. Arazi düzelince kıymete bindi tabii. Gümüşdere’yle tesadüfen tanıştım. Gümüşdere’yi bilmezdim. Pazarcıları biliyordum, oradan geliyor, gidiyorlardı. Ama gidip bakmamıştım. Ayıp aslında. Şimdi insanlara kızıyorum, yüz yıldır bu arazi ve üreticiler burada ama siz bilmiyorsunuz diye. Üreticilerle görüşüp onların üretim şekillerini görünce ne kadar şanslı olduğumu düşündüm. Hiç tarım yapılmamış araziler vardı. Böylece Urban Garden’i oraya taşıdık. Yine bir yıl orayı düzeltmekle uğraştık. Bu zor bir şey gerçekten, benim üretim biçimimde daha da meşakkatli.

Ana üretimi okullardan öğrenmedim, tarım bambaşka bir şey. Öze, doğala yönelmek zaten ayrı ama üretimin sadece kitaplardan veya görsellerden anlatmakla öğrenilebilecek bir süreç olmadığını üreticilerin arasındayken daha iyi anladım. On yıldır kendi üretim şeklimle oradaki üreticilere örnek olmaya çalışıyorum.

Özellikle Türk üreticisine -biraz değiştiler- bir şey anlatmak çok zordur. Onlar her şeyi bilir. Hele ki siz dışarıdan geldiyseniz. Ben ziraat okuduğumu bile pek söylemem. Çünkü biz ziraat okurken sahaya çok az indik. Gerçek tarım sahada öğrenilendir.

Benim bulunduğum Gümüşdere önemli bir alan. Atatürk yüz yıl önce mübadele zamanında bu insanları Karacaoğul mevkisinden getirmiş, yerleştirmiş. Orada da bahçecilik yapıyorlarmış. Bahçecilik ayrı bir şey. Tarım dediğiniz zaman çok kapsamlı, tarla tarımı başka bir aşama. Tarla tarımıyla bahçe tarımını, özellikle sebze tarımını ayırt etmek lazım. Bahçe tarımı zordur, çünkü elinizin her an üstünde olması gerekir. Bu insanlar yüz yıldır aile işletmelerinde bahçecilik yaptığı için çok değerliydi.

Bir ara o bölgeye arıtma tesisi kurulması söz konusuydu. Böyle bir tehlike olunca ben de “Böyle bir şey yapılamaz,” diye onlarla çıktım. Bildiğim bir konu değildi, ama “Bu arazi gidemez,” dedim. İstanbul, on altı-on yedi milyonluk global bir kent. Kentin bir kısmını bile taze gıdaya ulaştırabilecek yerler varsa bu yerlerin korunması gerektiğini düşündüm. Zorlu bir mücadele verdik. Üretici ürkek oluyor. “Ben ne yapabilirim ki?” diyor. Onlara önce ne kadar değerli olduklarını anlattık. Biz çiftçiyi, köylüyü hep iteledik. Meslekten bile saymadık. Seni doyuran insanlar bunlar. Bu insanların üretim şeklinde hataları da olsa bu yine kentlinin talebinden ileri gelen bir durumdur. Arz-talep meselesi.

İnsanlar sahip olmayı değil, önce var olmayı öğrenmeli. Var olmayı öğrendiğiniz zaman sağlığınıza da, gıdanıza da, suyunuza da, havanıza da korursunuz. Çünkü önemli olduğunuzu anlarsınız. Bu da nereden gelir? Topraktan gelir. Bir grup insan toprağı seviyor, gidip çalışıyor, bunların hepsi güzel. Ama benim derdim, İstanbul’un tarım topraklarına üreticisini koymak. Ana bilgiler burada. Öğrenmek isteyen buyursun, entegre olsun. Nasıl entegre olacağını yerel yönetimlerle konuşuruz. O dönemde insanıyla, toprağıyla bu alanı korumamız gerektiğinin bilincine vardırıma çalıştım. Ben dışarıya karşı onların dili oldum. Buranın hepimize gerekli olduğunu anlatmaya çalıştım. Alanın statüsünü yükselttik. Özel ürün arzisi statüsüne geçti. Üretim tekrar başladı.

Bu arada Urban Garden bir misyon yüklendi. Gençlerin öğrenmeye ihtiyacı vardı. Çünkü bilmiyorlar. Bilgisizlik kötüdür. Kulaktan dolma bilgilerle ya da modern tekniklerle tarım yapılamaz. Atalarımız “Tarımda her yıl bir şey öğrenirsin,” demiş. Küresel ısınmayla, iklim kriziyle, mevsimlerin dönmesiyle tarım şekilleri değişiyor, adapte olmak zorundasınız.

Röportaj

BEYHAN UZUNÇARŞILIOĞLU

Ziraat Mühendisi
Urban Garden Kurucusu

BEYHAN UZUNÇARŞILIOĞLU

Bahçe ziraatı okuduktan sonra İstanbul’da tarım yapacak alanların kısıtlı olması nedeniyle bir süre peyzaj çalışmaları yaptı. Şehir tarımına dikkat çekmek, doğal ve temiz gıda farkındalığını artırmak, kentlinin toprakla bağını yeniden canlandırmak, kent tarım alanlarını ve üreticilerini korumak için 2010 yılında Urban Garden’i kurdu. Sarıyer Gümüşdere’de faaliyet gösteren bahçe, bugüne kadar eğitim ve farkındalık çalışmaları yürüttü ve yürütmeye devam etmektedir.

Kelebek Etkisi Derneği, Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali Platformu, Buğday Derneği, İstanbul Kent Konseyi Tarım, Gıda ve Su Ürünleri üyesidir..

Endüstriyel tarımı ve doğal tarımı konuşuyorsak, o size adapte olmuyor, siz olmalısınız.

Gıdamız nereden geliyor? Kim benim için üretiyor, ne üretiyor, nasıl üretiyor? Kentli bu soruları sormuyor. Talepte bulunan ve güzel ürün isteyen de kentli. O zaman üretici de bu tarafa yöneliyor. Elimden geldiği kadar kendi üretim şeklimle onlara da örnek olmaya çalışıyorum. Önce gelip bakıyorlar, “Beyhan Abla olmaz, sök bunları,” diyorlar. “Tamam, sen karışma,” diyorum, “Sezon sonu seninle görüşürüz.” On iki yıldır bir gram kimyasal gübre kullanmadım. Neyi neyle dikeceğinizi ve arazi planlamasını bildiğiniz zaman doğa zaten size onu veriyor. Vermiyor diye iddia eden bana gelip konuşmasın. Elim toprakta olduğu için ben konuşabilirim.

URBAN GARDEN

Sanırım sadece üretim yapmıyorsunuz. Bu yöntemleri öğrenmek isteyenlere destek veriyor musunuz? Farkındalık yaratmaya yönelik girişimleriniz var mı?

BEYHAN UZUNÇARŞILIOĞLU: On iki yıl boyunca bu çalışmaların çoğunu yaptım. Barcelona'ya gitmişim, bir şefle tanıştım. Oraya gittiğimde bir farkındalık yaşadım. İnsanların önüne güzel bir sunumla yemek koymak oldukça revaçta. Ben her zaman "Yemeğin, gıdanın modası bana göre olmaz," derim. Ama ben o tabağı ve içindeki malzemeyi sorgularım. Pişirme teknikleri seni ilgilendirir. Ben içindeki gıdanın gerçek olup olmadığıyla ilgilenirim. Barcelona'da benim gibi üretim yapan insanlarla işbirliği yaptım. Onların tarlalarına gittim. Anadolu bu kadar çeşitliken ve popülasyonumuz fazla neden hep aynı gıdayla besleniyoruz? Belki bir fasulyenin elli çeşidi var, ama biz bir-iki tanesini biliriz. Üretim ona göre şekilleniyor çünkü. Gastronomi tarafında da şefler talep etmeye başlayacak. Diğer üreticilerle işbirliğine girecekler. Böylece katma değeri yüksek, temiz gıdalar ortaya çıkabilir. Bunu da ben üstlendim ve birçok çeşitte başarılı olduk. Deniz kenarında yetişmeyecek ürünlerin bile yetişebildiğini gördük. Ben hiç ticari tohum da kullanmıyorum, biriktirdiğim bulabildiğim Atalık tohumlar var. Bu, o kadar büyük bir ansiklopedi ki, ucu her yere gidebilir. Hep arz-talep meselesi. İstanbul'u göçten boğulmuş bir köy olarak kabul ederim. Göç meselesinde şu an üçüncü nesil var ve biz ilk gelenlere de, o insanlara da ne iş ne aş bulabildik. Yavaş yavaş topraktan uzaklaşıldı. Çiftçiliği meslek olarak görmediğimiz için avukat, hâkim veya mühendis ol dedik. Hâliyle mesleklerle yöneldiler. Pandemi döneminde değeri fazlasıyla anlaşıldı. Şimdi de arıyorlar, bulamıyorlar.

Urban Garden olarak kendinize tekrar kentin içine dönen bir misyon yüklüyor musunuz? Bu alanda çalışmalarınız var mı?

BEYHAN UZUNÇARŞILIOĞLU: Ben ancak danışmanlık verebiliyorum ya da konuşuyorum, anlatıyorum. Kent konseyinin de içindeyim.

Bizim gerçekten hiç vaktimiz kalmadı. Küresel ısınma var. Karşıdan gelirken yine bütün otobanların otomatik sulama sistemiyle sulandığını gördüm. Bakın, çim kadar su isteyen hiçbir malzeme yoktur. Bu bize ne yapar? Ruhumuzu doyurabilir. Ama bir makilik veya orman aynısını, belki de çok daha fazlasını verir. Bakım ve su istemez, kendi kendine adapte olabilir. Almanya'nın birçok bölgesinde otoban şehirleri bağıdır, üzüm bağıdır. Toprak kıymetli. Biz toprağı kaybediyoruz. Zaten kentler binadan boğulmuş hâlde. Büyükşehir olarak ilçe bazında da bakabilirsiniz, hepsinin alanları var. Ya atıl alanlar ya da kullanılmayan alanlar var. Bu tip yerlerde laleler, güller dikmek yerine insanlara eğitim verebilecekleri ve gıdalarını yetiştirebilecekleri çalışmalar planlamak. Bunu sürdürülebilir yapmamızın nedeni, toplum destekli olması. Belediyelerin bu konuda öncülük etmesi gerekiyor.

Bir yıldır virüsle uğraşyoruz ve böyle bir sürecin tekrar yaşanmayacağını garanti yok. Korkarak hiçbir şey elde edemeyiz. Korku, yokluk ve pasiflik demektir. Projeler üretmemiz lazım. Pandemi kısıtlamalarında en yakın fırına gidebiliyorsunuz, o da en yakın tarlasına gidebilecek belki.

İBB, güzel işler yapıyor, fidanlık da kuruldu. İstanbul bazında üreticilere fidan dağıtıyor, bu konuda teşekkür ediyoruz, güzel bir uygulama. Ama tabii ki sadece dağıtmakla kalmaması gerekiyor, denetiminin de yapılması lazım. Gördük ki, insanlara bostan tahsis ettiğiniz zaman devamını getirmiyorlar. Yine gıdanın modası olmaz noktasına geleceğim, bu moda değil. Önce bilinç seviyesini yükseltmek lazım.

Küba, kentin içinde bütün gıdayı nasıl üretebildi? Aslında bunlar insanlara acil eylem planları gibi sunulmalı. "Siz madem sorguluyorsunuz, gıdanın da temiz olmasını istiyorsunuz," diyerek sonra belki sertifikasını vermek lazım. Çocukları ve gençleri küresel ısınmayla, kuraklıkla, susuzlukla korkutmak yerine üretecekleri alanlar açmak lazım. Siz sevdirerseniz, devamı gelir. Ülkeler bazında seferberlik ilan edilmesi gerekiyor. Bunun bir hobi olmadığını, elzem bir ihtiyaç ve insan hakkı olduğunu, bu hak için herkesin yapması gerekenler olduğunu anlatmak şart. En azından birçok yerde kompost alanları kurulabilir. Çünkü atık diye bir şey yok. Atıkları bile ayrıştırıyoruz. Böylelikle bitkisel atıkları kompost hâline getirirler ve bu da katma değer üretir. Üretilenler belki satılabilir. İBB'nin güzel bir yeri var, orada satılabilir. Hakiki tohum pahalı ve alamıyorsunuz. Elimizde varken bunları neden dönüştüremiyoruz? Gümüşdere için böyle bir proje önerdim.

Büyük bir alan. Mevsim sonunda bitki atıklarını nereye atacaklarını şaşırmışlardı. Herhangi bir alanda bu atıklar o kadar güzel dönüşebilir ki. Öncelikle korkutmadan, gerçekleri ortaya koyarak konuşmak lazım. Birçok dünya kenti bunun farkında ve bu yönde adım atıyor. Biz hiçbir şey yapamıyorsak, çocukların oynadığı alanlara toprak bile koyamıyorsak bizim ayıbımızdır. O zaman çocuk toprakla nerede tanışacak, toprağı nasıl sahip çıkacak? Bilmediği bir şeyi sahip çıkamaz. Bu nedenle bilinçlendirme çalışmaları birinci etaptır bence. Sonra alanlar tespit edilmeli, gönüllülük esas olmalı, çeşitli kurullarla denetlenmeli.

Üç hafta kapanma var değil mi? Dün toplantı vardı, katılamadım. Bizim oradaki üreticilerin çoğu ya pazarcılıkla ya da mahallecilikle ürün satar. Şimdi ikisi de yasak. Şu an yeşilliğin en randımanlı zamanı. Üç hafta bu insanlar ürünlerini kime satacak? Kim düşünüyor? Kimse. Belediye üç haftalık sürede ürünleri uygun fiyatta alıp insanlara ulaştırırsa olmaz mı? Bu, bir katma değer. Siz pa zi yı tutamazsınız, üç hafta içinde satmaya mecbursunuz. Bizden hale pek mal gitmez, ama götüren götüreceksin, ne yapacak? Bekletirse karta kaçarsın çünkü. Bunlar küçük gibi gözüküyor, ama su damlası misali birikir. Belki halk manavları kurulur. Küçük şubeler bile koysanız insanlara hal malı vermezsiniz. Üretici de memnun olur. Pazarcılık kolay bir şey değil, o kişinin de işine gelir.

KENTSEL TARIMDA DÜNYADAN ÖRNEK UYGULAMALAR

Küba'da Sürdürülebilir Kentsel Tarım

<https://www.greeneconomycoalition.org/news-and-resources/the-guerrilla-gardeners-of-havana>

Küba, yirmi beş yıl önce kıtlığın eşiğine geldi. Hızlı şekilde aksiyon alındı. Çiftçilik devrimi, ülkenin gıda tedarikini organik, uygun fiyatlı ve dayanıklı olmak üzere aşağıdan yukarıya doğru yeniden inşa etti.

Gerilla Bahçıvanları

Küba'nın "organopónicos" sistemi 1990'ların başında zorunlu olarak ortaya çıktı. ABD ticaret ambargosu, ada halkını gıda arzının önemli girdileri olan gıda, yakıt ve gübre ithalatından mahrum bıraktı. 1989 ile 1993 arasında yerli tarımsal üretim neredeyse yarı yarıya düştü.

Yiyecek kıtlığı yaygınlaştıkça Kübalılar, bahçelerini, parklarını, çatılarını yetersiz yiyecekleri desteklemek için minyatür çiftliklere dönüştürmeye başladı. Kimyasal böcek ilaçlarına veya gübreye erişimi olmayan şehirli yeni çiftçiler, solucan gübreleme ve biyo-böcek ilaçları gibi permakültür tekniklerine yöneldi, ürünü organik hâle getirdiler.

Potansiyelin farkında olan hükümet, eğitim programları, kompost tesisleri, veteriner klinikleri ve sübvansiyon edilmiş tarımsal malzemeler konusunda devlet desteği sağladı. Kentsel çiftliklerin boş binalarda ve terk edilmiş aralarda kurulmasını kolaylaştırmak için yasalar çıkarıldı. Bugün yalnızca Havana, Bill McKibben'in "dünyanın en büyük yarı sürdürülebilir tarım modeli" olarak tanımladığı, 35.000 hektarı kapsayan, 8.000'den fazla kentsel çiftliğe sahip. Diğer ülkeler de aynı yolu izlemeye başlıyor. Örneğin Paris, 100 hektardan fazla çatı bahçesine sahip.

Şehir Tarımıyla Petrol Bağımlılığı Mücadelesi

<https://wwf.panda.org/?204427/Havana-urban-farming#:~:text=Urban%20agriculture%20can%20promote%20a,100%25%20of%20its%20fresh%20vegetables>

Kentsel tarım, gıda güvenliği, enerji verimliliği, atık yönetimi ve istihdam gibi çok çeşitli sürdürülebilir kalkınma hedeflerini teşvik

edebilir. Küba'nın başkenti Havana, taze sebzelerinin %100'ünü üreten kentsel gıda yetiştiriciliğinde iyi uygulama örneği olarak gösteriliyor. Sovyetler Birliği'nin çöküşünün petrol kıtlığına ve mali açığa yol açması üzerine kentsel tarım şehri kurtardı.

Kentsel biyoçeşitlilik ve sürdürülebilirlik uzmanları tarafından kentsel tarımın önde gelen modeli olarak kabul edilen Havana'nın mevcut tüm arazisinin en az %30'una ekim yapılıyor. Havana'nın kentsel çiftçiliği, 1989'dan sonra büyük ölçüde genişledi. Yetersiz beslenmeyle sonuçlanan gıda kıtlıklarının başlaması, Küba'nın kentsel tarım da dahil olmak üzere petrole bağımlı olmayan tarıma hızlı bir şekilde adapte olmasına neden oldu.

Kentsel çiftçilik için alanların yaratıcı kullanımı, çiftçi pazarlarının planlanması ve gıda türlerinin biyolojik çeşitliliği üzerine politikaların belirlenmesi gibi önlemler, kentsel tarımının genişlemesine yardımcı oldu. Bugün binlerce kentsel çiftliğe ve topluluk bahçesine sahip olan Havana, taze sebzelerinin %45 ila %100'ünü ve ulusal taze gıda toplamının %20'sini üretebiliyor.

Havana'da kentsel tarımın faydaları şu şekildedir:

- Gıda tedarik zincirleri esneklik kazandı.
  - Ucuz, taze ve temiz gıdaya daha fazla erişim sağlandı.
  - Su ve atık yönetimi iyileştirmeleri yapıldı.
  - Geleneksel Küba'nın bir parçası olan nadir bitki türleri korundu. Gıda güvenliği, gıda türlerinin biyolojik çeşitliliğinin korunmasını içerir duruma geldi.
  - Azaltılmış enerji kullanıldı.
  - İstihdam olanakları sağlandı.
  - Fosil yakıt kullanımı azaltıldı.
- Havana, sürdürülebilir kentsel tarım (UA) için bir dizi uygulamayı da zorunlu hâle getirdi:
- Organik üretimin teşvik edilmesi: Şehir sınırları içinde kimyasal böcek ilaçları yasaklandı ve eğitim/sponsorluk çalışmaları artırıldı.
  - Organik üretim, Eski Havana gibi şehrin en yoğun nüfuslu bölgelerinde bile mümkün olduğunca çok alana uygulandı.
  - Tarım için kentsel arazilerin resmi tahsisi sağlandı.
  - Organik tarım için güvenilir tatlı su altyapısı oluşturuldu.
  - Yüksek kaliteli kompost, tohum, fidan araştırma ve geliştirme için belediye destek verdi.
  - Tarımsal ürünlerin satılması için çiftçi pazarlarının kurulması dahil olmak üzere kentsel tarıma katılım adına güçlü teşvikler sağlandı.

Arjantin, Rosario - Kentsel Tarım Programı

<https://use.metropolis.org/case-studies/urban-agriculture-programme-uap>

Kentsel Tarım Programı'nın (UAP) amacı, gıda tedarikini iyileştirmek için katılımcı üretim, dönüşüm ve ticarileştirme süreci uygulamak.

Kentsel Tarım Programı, 2001'de Arjantin'deki ekonomik krize bir tepkiydi. Bu krizin bir sonucu olarak Rosario'da halkın yarısından fazlası yoksulluk içinde yaşıyordu. Kentsel Tarım Programı'nın genel amacı, Rosario'da sağlıklı gıda tüketimini iyileştirmek için katılımcı üretim, dönüşüm ve ticarileştirme sürecini uygulamaktır. Bu amaca ulaşmak için üretken komünal işletmeler oluşturuldu. Faydalananlar gerçek bir gelir elde ederken yoksulluktan etkilenen sakinler için gıda güvenliğini kolaylaştırıyorlardı. Politikanın bir diğer adımı, mahalle manzarasını iyileştirmek için ekilmemiş alanları üretken alanlara dönüştürmekti.

Kentsel Tarım Programı'nın sonuçları:

- Kentli yoksulların yaşam koşullarının iyileştirilmesi,
- Kadınların koşullarının ve konumlarının iyileştirilmesi,
- Arazi mülkiyetinin kurtarılması,
- Toplum tarafından üretilen ürünlere sahip çıkılması.

Uygulama

Şubat 2002'de ilk adımlar atıldı. Eylül 2002'de üretici ailelerin ürünlerini ticarileştirmesi için bahçe fuarı düzenlendi. Kasım 2002'de Birleşmiş Milletler Kentsel Yönetim Programı tarafından koordine edilen "Kentsel Tarım İçin Boş Arazi Kullanımının Optimize Edilmesi" projesi başladı. Üretici gruplar için boş arazi/güvenli kiracılık

süreci ilerledi. Mayıs 2003'te eğitimli grupların üretimlerine katma değer sağlayabileceği ilk gıda işleme mikro fabrikasının açılışı yapıldı. Aralık 2003'te belediye yönetimi değişti, ancak UAP devam etti. Yıllar içinde Uluslararası Geliştirme Araştırma Merkezi (IDRC) ve Kanada McGill Üniversitesi, bozulmuş toprağı geri kazanarak toplu konut projelerinin etrafında bahçeler oluşturmak için alan geliştirmeye yönelik teknik yardım ve eğitim konusunda yardımcı oldu.

UAP'nin uygulanması aşamasında ana görev, gıda üretimini ve ticarileştirmeyi güçlendirmektir. Gıda üretimini güçlendirmenin en önemli araçları, işsizleri teknik ve pratik bilgi konusunda eğitmek için yapılan atölyelerdir. UAP teknisyenlerinin ve destekçilerinin yardımıyla kentsel üretici gruplarından oluşan şehir ağı oluşturuldu. Üreticiler, yönetim ve proje formülasyonu konusunda eğitildi, teknik yardım düşünüldü, kaliteli tohum ve kompost sağlandı. Çalıştaylara katılan çok sayıda yararlanıcı daha sonra evlerinde destekleyici ve eğitici rolünü üstlendi.

Ticarileştirmeyi güçlendirecek araçlar, gıda güvenliği ve hijyeni üzerine çalıştaylar, ürün kalite kontrolü, çiftçi pazarlarının kurulması ve eve teslimat programları sürecin diğer aşamalarıdır.

Küçük ölçekli endüstriler kuruldu. Yararlanıcılar, pazar analizi ve iş planlaması konusunda eğitildi. Kısa vadeli üretim planlaması, yıl boyunca devam edecek üretime dönüştürüldü.

UAP için en önemli araçlardan biri, ailelerin kentsel tarım için arazi kullanım hakkına erişimiydi. İlk olarak stratejiler belirlendi. Özel ve kamusal alanların düzenlenmesi için öneriler alındı. Boş arazilerin haritalandırılmasının ardından katılımcı çalıştaylar yapıldı, öneriler kabul edildi. Planlama Dairesi, Kadastro Dairesi, Konut Hizmetleri, Parklar ve Rekreasyon, düzeltilmiş önerileri mevzuata sunmaya karar verdi. Öneriler, kentsel gelişim planına ve sosyal konut programlarına kentsel tarımın dahil edilmesini, arazi sahiplerinin emlak vergisinden muaf tutulmasını ve "Arazi Bankası" kurulmasını içeriyordu.

İlgili paydaşlar, UAP'nin kahramanları olan 10.000'den fazla üretici ailedir. Kadınlar, üretici ailelerde en dinamik aktörler olarak tanımlanabildiği için özel bir rol oynadılar. Aileler, 340'ın üzerinde üretici gruba dahil oluyor ve 40.000 nüfusa yiyecek üretiyor. Dolaylı olarak kentsel alanlar yeniden canlandırıldı, sağlıklı gıda ve istihdam sağlandı.

Fransa, Paris

<https://www.timeout.com/news/the-worlds-largest-urban-farm-has-opened-on-a-rooftop-in-paris-080520>

Dünyanın en büyük kentsel çiftliği Paris'te bir çatıda açıldı.

Dünyanın en büyük kentsel çiftliği, 15. bölgede Parc des Expositions binasının tepesinde açıldı. 14.000 metrekarelik kompleks, şimdiden şehrin sol yakasındaki evlere ve restoranlara meyve- sebze sağlıyor. Çiftlik, domates, çilek, patlıcan, fesleğen, turp ve pazı da dahil olmak üzere yaklaşık 30 farklı bitki türü üretiyor. Başkentteki işletmelere de dağıtılıyor.

Bitkilerin çoğu, ürünleri beslemek için besin açısından zengin sis ve yağmur suyu kullanan, sürdürülebilir bir teknik olan "aeroponik tarım" yoluyla dikey olarak yetiştiriliyor (geleneksel toprak temelli tarıma kıyasla su kullanımını %90 azaltıyor). Çatı çiftliğinde ayrıca "tarladan masaya" konseptinde 300 kişilik restoran olacak. Yöntem, geleneksel çiftliğe göre hızlı ve verimli olarak tanımlanıyor.

Aeroponik Tarım: Bu alternatif üretim sistemi, iklim koşullarından bağımsız, topraksız tarım tekniklerini içeriyor. Köklerine sis veya buhar şeklinde besin çözeltisi verilen, havada asılı duran bitki yetiştirme tekniği olarak biliniyor. Aeroponik sistemlerde bitkiler, onları daha sağlıklı ve daha besleyici kılan minerallerle ve vitaminle yetiştirilmektedir.

Çatıda Sebze Üretimi New York, Brooklyn

<https://m.andnowuknow.com/buyside-news/whole-foods-partner-gotham-greens-opens-new-greenhouse-rockies-Viraj-Puri/melissa-de-leon-chavez/68410>

<https://fellows.wildgift.org/news/gotham-greens-opens-new-rooftop-greenhouse-for-whole-foods>

Gotham Greens'in ikinci sera tesisi, Whole Foods Market'in Brooklyn mağazasının çatısında 2013 yılında inşa edildi. Gotham Greens tarafından tasarlanan, inşa edilen ve işletilen çatı katı serası, 20.000 fit karenin üzerinde. Bu çığır açan proje, bir süpermarkete entegre edilmiş ilk ticari ölçekli sera çiftliğini temsil ediyor.

Gotham Greens ve Whole Foods Market, projenin yerel gıda üretimi, sürdürülebilir enerji, su tasarrufu ve yeniden kullanımdaki en son teknolojileri sergileme ve halkı eğitime kapasitesine sahip. Ekolojik olarak ülkedeki en gelişmiş süpermarket girişimi.

ABD, Chicago

<https://www.yesilodak.com/ekinler-artik-catida-filzleniyor>

Pullman Park, dünyanın en büyük çatı çiftliğine ev sahipliği yapıyor.

İleri teknolojiyi kullanarak sürdürülebilirlik ilkeleriyle çevre dostu organik ürün yetiştiren çiftlik, bir futbol stadyumundan daha büyük, yaklaşık 7 dönümlük alanı kapsıyor. Aynı zamanda kendi sektöründe dünyanın ilk LEED Platin sertifikalı üretim tesisi, yenilikçi tarım teknolojilerine sahip. Geleneksel tarımdan daha avantajlı. Mesela geleneksel tarım için gerekli olandan daha az su -geri dönüşümlü, mineralli, besin değeri zenginleştirilmiş su- kullanılıyor, ilaçlama ve gübre ihtiyacı ortadan kaldırılıyor, hidroponik (topraksız) tarım yapılıyor. Elektriğini çatıdaki güneş panellerinden sağlıyor. Sıcaklıkları, sulama ihtiyaçlarını ve diğer değişkenleri düzenleyen bilgisayar kontrollü bir sisteme sahip. Ulaşım ile ilişkili karbon emisyonlarını ortadan kaldırmak için sadece 80 mil (130 km.) içindeki mesafelere ürün veriyor. 50 kişilik bir ekiple sürdürülebilir yöntemler aracılığıyla üstün kaliteli, pestisit içermeyen, doğal yollarla yetişen yeşil yapraklı sebzeler ve otlar üretiliyor. Üretim her aşamasında yenilenebilir enerji kullanılıyor.

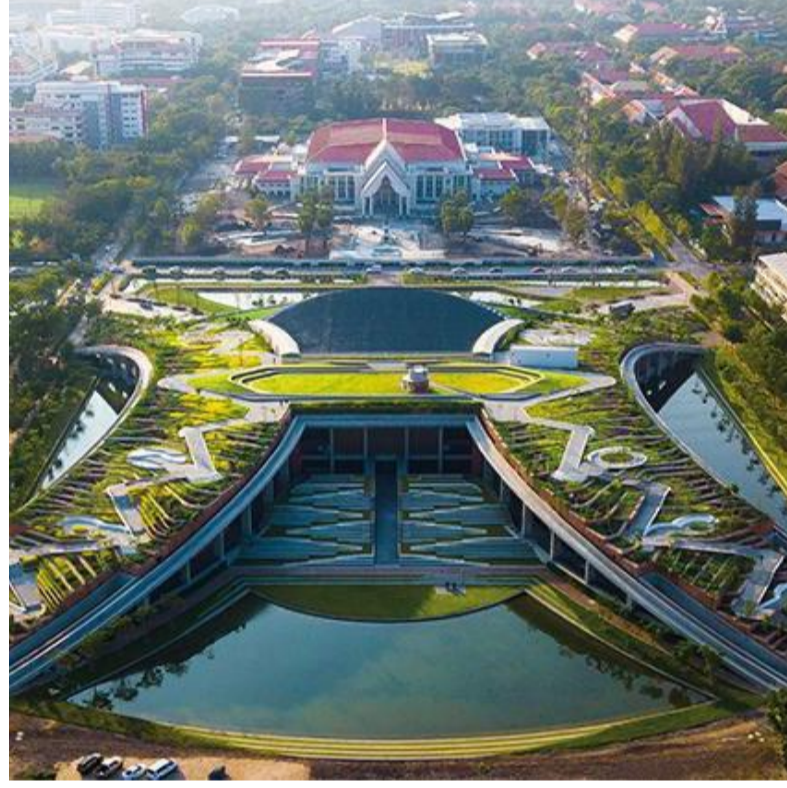

Güneydoğu Asya'nın dağlık bölgelerinde bulunan geleneksel teraslı tarımdan esinlenen çatı çiftliği, yağmur suyunu her seviyeye akıtmak için karmaşık bir yapıyı ve yerçekimini kullanıyor.

Bir sezon hasattan sonra ekip, çatıda yılda 20 ton organik gıda yetiştirebileceğini keşfetti. Bu da kampüs kantininde 80.000 öğün yemek demektir. Gıda artıkları kompostlanıyor, çatı çiftliğine geri gönderiliyor, sürdürülebilir gıda döngüsü yaratılıyor.

Projenin ele aldığı başka bir konu ise, çatı katındaki çiftlik. Bu çiftlik, öğrencilerin ve topluluk üyelerinin tarihsel dönemlerle yeniden bağlantı kurmasına yardımcı oluyor, onları sürdürülebilir organik yetiştirme uygulamaları hakkında eğitiyor.

Burası aynı zamanda enerji üretmek için fosil yakıt kullanımı sorununu çözmeye yardımcı oluyor. Çatının tepesine kurulan fotovoltaik paneller, saatte 500.000 watt elektrik üretiyor. Bu

Thammassat University Rooftop Farm / Panoramic Studio, Landprocess

Almanya

<https://www.dw.com/en/transforming-german-cities-into-organic-food-gardens/a-42460922>

Alman şehirlerini organik gıda bahçelerine dönüştürmek

Şehir merkezlerinde yaşayan insan sayısı arttıkça gıda güvenliği ve kalitesi acil bir sorun haline geliyor. Almanya'da şehirler, organik ürünler üretme görevini yerel bir düzeye taşıyor.

Organik şehirlerin bir parçası olarak gıda üretimini sağlıklı ve sürdürülebilir hâle getirmek için çalışan Münih, Bremen ve Karlsruhe dahil olmak üzere Almanya'daki belediyeler ağına katılıyor.

Berlin, Köln ve Kiel gibi diğer şehirler de benzer gıda konseylerini, yeni binaların yeşillendirilmesini, kirlenmemiş endüstriyel arazilerin topluluk bahçelerine dönüştürülmesini içeren kentsel ve topluluk destekli tarımı başlatıyor.

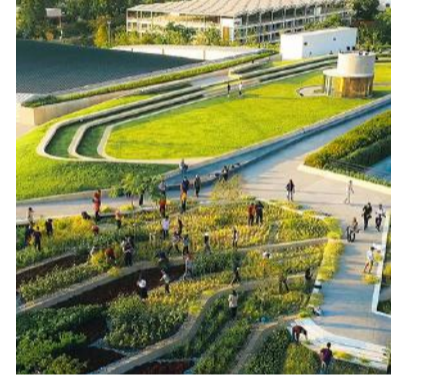
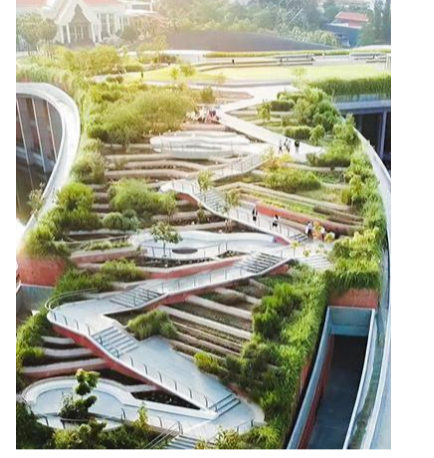
Planları arasında binaların üzerinde ve çevresinde yenilebilir bitkilerin yetiştiği, arabasız, güneş enerjisiyle çalışan mahalleler için projeler yapmak bulunuyor.

Yerel vatandaşlar, mahallelerindeki halka açık yeşil alanları kullanarak patates bitkileri veya meyve ağaçları ekerek faydalı mahsuller yetiştirmeye teşvik ediliyor. Uygulama aynı zamanda belediyelerin sermayesine katkıda bulunuyor.

Bu kentsel tarım alanlarının gıdanın üretildiği, işlendiği ve ticaretinin yapıldığı odak noktaları olması amaçlanıyor. Berlin, bu hedeflere ulaşmak için bütçe artışı ve sübvansiyonlar olmadan

enerji, kurak mevsimde mahsulleri sulamak için tutma havuzlarından suyu çeken su pompalarına güç sağlıyor. Yenilenebilir enerji, genel olarak enerji kullanımını azaltan pasif stratejilerle tamamlanıyor. Yeşil çatı, binayı yalıtarak soğutma enerjisi ihtiyacını azaltıyor. İstinat havuzlarının üzerinden geçen hava, binaya ulaşmadan önce soğutulmuş doğal iklimlendirme yapılıyor.

Asya'nın En Büyük Kentsel Çatı Çiftliği Bir Entegre Tasarım Modelidir

<https://dirt.asla.org/2020/09/30/asia-largest-urban-rooftop-farm-is-a-model-of-integrated-design/#:~:text=Designed%20by%20Landprocess%2C%20which%20is,of%20sustainable%20multi-use%20infrastructure.>

Pathum Thani Eyaleti, Thammassat Üniversitesi

Thammassat Üniversitesi Çatı Çiftliği'nin görüntüleri modelleme gibi görünse de, gerçektir. 1.7 dönümlük çatı çiftliği sadece büyüleyici değil, aynı zamanda sürdürülebilir çok kullanımlı altyapı modelidir. İklim değişikliği, sel, kirlilik ve yüksek kaliteli taze ürünlere erişim eksikliğiyle uğraşan, kentleşen bir dünyada ihtiyaç duyulan bir altyapı.

Bu altyapının en başarılı biçimleri, mimarların, peyzaj mimarlarının ve mühendislerin insanlara ve çevreye yönelik daha iyi projeler oluşturmak için birleştikleri entegre bir tasarım yaklaşımı kullanıyor.

İlk büyük zorluk, Bangkok'a inen, sık ve yıkıcı sellere neden olan büyük miktarda yağmur suyunu yönetmekti.

organik ürünlere geçişe yardımcı olmak için yakın zamanda House of Food Vakfı'nı kurdu.

İlk olarak Kopenhag tarafından oluşturulan ve 2007'de Danimarka başkentinin tavsiye vermek, yemek kursları sunmak için aşçıları, yemek uzmanlarını, öğretmenleri ve tasarımcıları bir araya getirdiği bir model takip ediliyor.

Bugün Kopenhag'ın şehir tarafından işletilen mutfaklarındaki yiyeceklerin yaklaşık %70'i organik. Anaokulları gibi daha küçük kurumlarda bu rakam %90'a kadar çıkıyor.

Şehir, mevsimlik ürünlere sadık kalarak ve et miktarını azaltarak maliyetleri düşük tutabiliyor.

Nürnberg'in dünyaca ünlü Noel pazarı bile bazıları doğrudan üreticiden gelen kaliteli organik etiketlere sahip ürünler sunan birçok stantla sürdürülebilirliğe geçiş yaptı.

BELEDİYELERDEN HABERLER

HİZMET

İzmir Büyükşehir Belediyesi, Bayraklı Gümüşpala Mahallesi'nde kentteki onuncu Masal Evi'yle birlikte Çocuk ve Gençlik Merkezi ve Meslek Fabrikası Kurs Merkezi'nin açılışını yaptı. Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, çocukları geleceğe daha iyi hazırlamak ve kadın istihdamını artırmak için çalışmaya devam edeceklerini vurgulayarak "Menemen, Aliağa, Kınık, Kemalpaşa ve Foça ilçelerimizde de yeni Masal Evi yapım çalışmalarımız devam ediyor," dedi.

Odunpazarı Belediyesi, kırsal kalkınmaya yardımcı olmak için başlattığı Arıköy'ün balını toplamaya başladı. Kırsal Hizmetler Müdürlüğü tarafından arıcılık eğitiminin verildiği Arıköy'den hasadı gerçekleştirilen 532 kavanoz bal, Odunpazarı Belediye Başkanı Kazım Kurt'un talimatıyla Halk Market'le ihtiyaç sahibi vatandaşlara veriliyor.

Turgutlu Belediyesi Personel A.Ş. Genel Müdürlüğü, istihdamı artırmak, işsizliği önlemek ve iş piyasasında dengeyi sağlamak için Turgutlu Belediyesi hizmet binası içerisinde yer alan İŞKUR hizmet noktası aracılığıyla iş arayan vatandaşlar ve işverenler arasında istihdam köprüsü oluşturdu, 2.000'den fazla vatandaş işe yerleştirdi. Projeye "Turgutlu Kariyer" adı verildi. Pandemi döneminde iletişim ağının daha hızlı olması için "ik.turgutlu.bel.tr" web sitesi hayata geçirildi. İş arayan vatandaşlarla işverenleri buluşturarak binlerce vatandaşın istihdam edilmesine katkıda bulunacak olan proje, vatandaşlara umut oldu.

Muğla Büyükşehir Belediyesi MUSKİ Genel Müdürlüğü, il genelinde enerji tasarrufuna yönelik projelerini hayata geçiriyor. Belediye, Datça-Mesudiye Mahallesi'nde bulunan terfi merkezinde yaptığı çalışmayla yılda 68.000 kWh enerji tasarrufu sağlayacak.

Ankara Büyükşehir Belediyesi, yeni evlenecek çiftlere yapılacak ücretsiz Spinal Musküler Atrofi (SMA) testi desteği için başvuru sürecini başlattı. Sosyal medya hesapları üzerinden yaptığı paylaşımda yeni evlenecek çiftlere seslenen Başkan Mansur Yavaş, "Türkiye'de bir ilki gerçekleştirerek başkentte SMA hastalığının önüne geçecek bir adım attık. Sağlıklı yarınlara birlikte yürüyeceğiz," dedi. Yeni evlenecek çiftler, "https://forms.ankara.bel.tr/smatesti" adresi üzerinden test başvurusunda bulunabilecek.

Beylikdüzü Belediyesi, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda ilçede yaşayan çocuklara 23 yeni park hediye etti. Adını çocukların vereceği Adnan Kahveci Mahallesi'ndeki parkta yapılan törenin ardından canlı bağlantıyla "Yuvamız Beylikdüzü Gürpınar Mahallesi Kreş ve Engelsiz Yaşam Merkezi", "Yuvamız Beylikdüzü Adnan Kahveci Mahallesi Kreş", "Kütüphane ve Cami", "Sivas Kongre Merkezi", "Gençlik Evi ve Kütüphane" projelerinin temelleri atıldı. Etkinlikler kapsamında ayrıca tüm vatandaşların kitaba ulaşabilmesi için yola çıkacak olan "Beylikdüzü Gezici Hizmet Otobüsleri"nden "Gezici Kütüphane" de hizmete açıldı.

Mersin Büyükşehir Belediyesi, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı dolayısıyla iki farklı ve coşkulu etkinliğe imza attı. İki etkinliğe de katılıp çocuklarla bir araya gelen Büyükşehir Belediye Başkanı Vahap Seçer, ilk olarak "Adını Sen Koy" projesi kapsamında Park ve Bahçeler Dairesi tarafından hayata geçirilen, adını minik Yiğit Veli Özer'in verdiği "Yenilmezler Kulesi Oyun Parkı"nın açılışını yaptı. Başkan Seçer, daha sonra Kadın ve Aile Hizmetleri Dairesi tarafından çocuk oyun atölyelerinin ve kadın üretici stantlarının kurulduğu etkinliğe katıldı.

İzmit Belediyesi, "Engelsiz Merdiven ve Sosyal Yaşam Alanı" projesinde sona gelindi. Güneş enerjisinden yararlanılarak Engelsiz Yaşam Merdiveni alanına da güneş enerjisi panelleri yerleştirildi. Fiziksel açıdan dezavantajlı vatandaşlara herhangi bir engelle karşılaşmadan yürüyüş yapabileceği ve dinlenebileceği alanlar sunan projedeki enerji tasarrufu, uygulamanın yapıldığı alanlardaki gibi örnek olacak.

Hatay Büyükşehir Belediyesi, yepyeni bir yaşam alanını kente kazandırmak için gün sayıyor. Apartman ve kent yaşamına alternatif yaratmak için kolları sıvayan Hatay Büyükşehir Belediyesi, Defne Turunçlu Mahallesi'nde hizmet verecek olan hobi bahçelerinin yapımını tamamladı.

Safranbolu Belediyesi, vatandaşların belediyeye gelmeden işlemlerini daha etkin, pratik ve hızlı biçimde internet üzerinden yapabilmesine olanak sağlayan e-belediye sayfasını hizmete sundu.

Avanos Belediyesi ve Enerya Kapadokya Gaz Dağıtım A.Ş. işbirliğinde yürütülen çalışmalar sonucunda Yeni Mahalle'deki bazı sokaklarda uzun yıllardır çözülmemiş doğalgaz sorunu çözüldü, vatandaşlar doğalgaza kavuştu.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, telekomünikasyon hizmetleri altyapı işbirliği İSTTELKOM, yeni SD-WAN teknolojisiyle kurumların ağ hizmetlerini dijitalleştiriyor. SD-WAN sayesinde İBB, kurumsal açıdan detaylı, ekonomik, güvenli ve kesintisiz bir dijital güce sahip olacak.

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, Tekirdağ'ın ilçelerini Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün silüetiyle taçlandırmaya devam ediyor. Bu kapsamda Malkara, Şarköy, Süleymanpaşa, Çorlu, Çerkezköy ve Kapaklı'nın ardından Saray ilçesinde de Atatürk silüeti yapımını tamamladı.

Karşıyaka Belediyesi AR-GE Birimi tarafından 100 adet mini bilgisayar ilk parti üretildi. Mini bilgisayarlar, öğrencilerin kodlama öğrenebilmesi, EBA'daki eğitimlerine devam edebilmesi, basit oyunlar oynayabilmesi, hatta kendi oyunlarını kodlayabilmesi için tasarlandı. Aynı zamanda 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı sebebiyle sekiz çocuğa bilgisayar armağan edildi.

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda 101 çocuğa 101 bisiklet hediye etti. Başkan Soyer, amaçlarının bisikletin kent içerisinde sadece spor aracı olarak değil, ulaşım aracı olarak da kullanılmasını sağlamak olduğunu söyledi. Ayrıca İzmir Büyükşehir Belediyesi Ahmet Piriştina Kent Arşivi ve Müzesi'nin yayımladığı "Bilge Karga ve Çocuk" adlı kitap 23 Nisan'da çocuk okullarıyla buluştu.

Antalya Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı, "Mobil Hizmet Tırı"yla kuaför bulunmayan merkeze uzak mahallelerde çocuklara, yaşlılara, engelli vatandaşlara yönelik kuaför hizmeti sunuyor. Mobil kuaförün bu haftaki durağı, Kaş, Demre ve Kumluca oldu.

YENİ EVLENECEK ÇİFTLERE
ÜCRETSİZ SMA TESTİ
BAŞVURULARIMIZ
BAŞLADI

Başvuru için:
forms.ankara.bel.tr

Mansur Yavaş
Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanı

Konyaaltı Belediyesi, değişen alışveriş alışkanlıklarını dikkate alarak ilçedeki esnafa yönelik önemli bir projeyi hayata geçirmeye hazırlanıyor. "Konyaaltı Esnafım" adlı uygulamanın detaylarını anlatan Konyaaltı Belediye Başkanı Semih Esen, uygulamanın çağın gereksinimleri doğrultusunda ortak akılla ortaya çıktığını belirtti. Başkan Semih Esen, "Konyaaltı esnafım" uygulamasıyla ilçedeki esnafı sipariş sitelerine ödedikleri yüksek komisyonlardan kurtarmanın yanı sıra küçük esnafın da internet üzerinden satış yapabilmeye olanak sağlayacaklarını açıkladı.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, iklim değişikliği nedeniyle yaşanacak olası kuraklığa karşı toplumu bilgilendirmek ve doğru tarım yöntemlerini anlatmak için Sasalı'da "İzmir Tarımı Geliştirme Merkezi" kurdu. Başkan Soyer, İzmir tarım modeli kapsamında üreticilerin ürünlerinin pazarlanması için ARGE ve ihracat biriminin de olacağı merkezi Mayıs ayında açacaklarını duyurdu.

Çiğli Belediyesi, Bölgesel Amatör Lig'de mücadele eden Çiğli Belediyespor'un iç saha maçlarını oynadığı Çiğli Atatürk Stadı'nda İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin katkılarıyla geniş kapsamlı yenileme çalışması başlatıldı.

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş, "İnternete erişim hakkının temel bir insan hakkı olduğuna inanıyoruz. Bu kapsamda ücretsiz Wi-Fi hizmeti verdiğimiz meydan sayısı Keçiören, Sıhhiye, Çubuk ve Zafer Çarşısı ile 24'e ulaştı," diyerek ilk etapta 35 meydana, 10 milyon metrekarelik alanda ücretsiz internet hizmeti sağlayacaklarını açıkladı.

Foça Belediyesi, Emlak servisinin vatandaşlara sunduğu bazı bilgilerin e-Devlet sistemiyle entegrasyonu sağlandı. Foça ilçesi sınırları içindeki gayrimenkul sahipleri, sicil/beyan/tahakkuk/tahsilat bilgileri ve arsa metrekare birim değeri sorgulamalarını "https://www.turkiye.gov.tr/foca-belediyesi" adresi üzerinden yapabilecek.

Burhaniye Belediyesi'nin sosyal belediyecilik anlayışıyla yürüttüğü "Hoş Geldin Bebek" projesi çalışmaları devam ediyor.

Muğla Büyükşehir Belediyesi MUSKİ Genel Müdürlüğü tarafından Milas'a 2014-2020 yılları arasında 108 milyon 901 bin TL'lik altyapı yatırımı yapıldı. Yıl sonuna kadar bitirilmesi planlanan, Milas merkeze ve Beçin Mahallesi'ne hizmet verecek olan 160 milyon TL'lik içme suyu arıtma tesisinin ve yeni isale hattının yapımıyla birlikte yatırım miktarı 269 milyon TL'ye ulaşacak.

Kartal Belediyesi Komşu İletişim Merkezi ekiplerinin bölgede yaşayan vatandaşların evlerini tek tek dolaşarak topladığı talepler arasında ilk sırada bulunan derenin kirlilik ve kötü görüntü sorununu çözmek için çalışmalar başladı. Derenin dönem dönem bakımı yapılsa da, geniş kapsamlı bu çalışmayla atık su deşarjlarının tespiti yapılıyor, suyun akışını engelleyen yabancı maddeler temizleniyor, eksik korkuluklar ve çitler tamamlanıyor, dere akışını engelleyen yabancı otlar ve çöpler temizleniyor.

Ankara Büyükşehir Belediyesi, özel eğitim gören çocuklarla sokak hayvanları için ortak bir çalışmaya imza attı. ANFA Genel Müdürlüğü Ahşap Atölyesi'nde hazırlanan kedi ve köpek kulübelerini Özel Gazi Mucize Hayatlar Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezinde eğitim gören çocuklar boyadı.

Seyhan Belediyesi, İlçenin eski köylerinde yaşayan çocuklar için yapılan ağız ve diş sağlığı taraması çalışmalarıyla doktor sevgisi de aşılanıyor, çocukların doktorlara yönelik önyargılardan arınması sağlanıyor.

Bornova Belediyesi, koronavirüs salgınındaki artış nedeniyle sokağa çıkmalarına yeniden kısıtlama getirilen 65 yaş üstü vatandaşların, evlerinde daha keyifli zaman geçirebilmesi amacıyla yeni bir çalışma başlattı. 65 yaş üstü vatandaşların evlerindeki balkonlar bu zorlu süreçte Bornova Belediyesi tarafından dağıtılan çiçekler ve sebze fideleriyle renklenecek.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin Bornova'daki Buz Sporları Salonu'nun yanında inşa ettiği yarı olimpik kapalı yüzme havuzunun yapımı tamamlandı. Tesisin açılışı önümüzdeki Mayıs'ta yapılacak. Pandemi kısıtlamalarının sona ermesiyle tesis hem yüzme, sualtı ragbisi, sutopu ve triatlon sporcularına hem de her yaşta vatandaşa hizmet vermeye başlayacak.

Muğla Büyükşehir Belediyesi, Dört toptancı haline bugüne kadarki altyapı ve üstyapı hizmetlerinin yanı sıra çevre güvenliği de dahil olmak üzere toplamda 5 milyon TL yatırım yapıldı.

Bodrum Belediyesi ekipleri sokağa çıkma kısıtlamasını fırsata çevirerek çalışmalarına devam ediyor. Belediye ekipleri bir taraftan altyapı çalışmaları tamamlanan bölgelerde asfaltlama işlemlerini sürdürüyor, bir taraftan da çevre yolu, refüj ve kavşaklar başta olmak üzere yarımada genelindeki peyzaj düzenlemelerine devam ediyor.

İzmit Belediyesi'nin çevre düzenlemelerinde sona geldiği "Ekolojik Yaşam Bahçesi", montajı tamamlanan 21 adet güneş enerjili lambayla gece gündüz aydınlanacak.

Ankara Büyükşehir Belediyesi, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nda açılışını yaptığı "Batıkent Çocuk Gündüz Bakımevi"ni hizmete açtı. İlk çocuk gündüz bakımevi olma özelliğini taşıyan "Batıkent Çocuk Gündüz Bakımevi", pandemi nedeniyle sınırlı kapasiteyle 3-6 yaş arası çocuklara hizmet vermeye başladı.

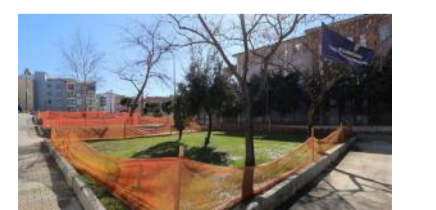
Mezitli Belediyesi'ne "Belediyeler İçin Bisikletle Ulaşım Fikir ve Proje Uygulaması" ödülünü kazandıran projede bisiklet durakları yerleştiriliyor. Mezitli Belediyesi Destek Hizmetleri Müdürlüğü personelinin imal ettiği bisiklet durakları, vatandaşların beğenisini kazandı.

Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin toplu taşıma filosunu güçlendirmek, vatandaşların hızlı, ekonomik ve konforlu bir şekilde seyahat edebilmesini sağlamak amacıyla bünyesine kattığı 87 çevre dostu CNG'li aracın 30 araçlık ilk partisinin anahtar teslim töreni gerçekleştirildi. Yapılan törende temsili anahtar teslim alan Başkan Seçer, direksiyonun başına geçerek "Sarı Limonlar"ın ilk test sürüşünü yaptı. Toplu taşımayı sosyal belediyecilik kapsamında değerlendirdiklerini ifade eden Başkan Seçer, filoya 100-120 aracı daha katmak istediklerini söyledi.

Turgutlu Belediyesi tarafından Subaşı Mahallesi'nde yapımı tamamlanan Gaziler Parkı'nın açıldı.

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer'in "Başka Bir Tarım Mümkün" felsefesinden doğan İzmir tarımı politikası doğrultusunda tarihi kent Bergama, ilçedeki tarımsal kalkınma hamlesine ivme kazandıracak yeni bir tesise kavuşuyor. İzmir Büyükşehir Belediyesi, 10 milyon 154 bin TL'lik yatırımla ilçeye içinde soğuk hava deposunun da bulunduğu sebze ve meyve hali kazandırıyor. Tesis bir yıl sonra hizmete girecek.

Avanos Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından HES kodunu görevlilere okutmak zorunda kalan vatandaşların işini kolaylaştırmak ve yoğunlukların önüne geçmek için tasarlanan HES kodlu anahtarlıkların dağıtımını başlattı.

Konyaaltı Esnafım.
KONYAALTI'NİN TÜM ESNAFINI
TEK ÇATIDA TOPLAYACAK UYGULAMA
PEK YAKINDA

KONYAALTI Semih ESEN

DAYANIŞMA

Seyhan Belediyesi, pandemi sürecinde liglerin ertelenmesiyle sıkıntıya düşen Seyhanlı antrenörlere maddi yardımda bulundu.

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, Bornova'da iki yıl sonra tekrar açılan "İkinci El Pazarı"na giderek esnafla konuştu, alışveriş yaptı. Başkan Soyer, "Esnafın yüzü güldüğü zaman memleketin huzuru ve sağlığı yerine geliyor. Biz de elimizden geldiği kadar destek olmaya ve sahip çıkmaya devam edeceğiz," dedi.

Büyükçekmece Belediyesi Sosyal Destek Hizmetleri Müdürlüğü ekipleri, erzak dağıtımına devam ediyor.

Mudanya Belediyesi, pandemiden etkilenen esnaflarla dayanışma ve yardımlaşma içerisinde olmayı sürdürüyor. İlçe genelinde Zeytin Dalı Birimi'ne kayıtlı ihtiyaç sahibi ailelere eğitimden sağlığa, kişisel bakımdan gıda ve yakacak yardımına kadar destek olan Mudanya Belediyesi, ilçede faaliyet gösteren ve pandemiden etkilenen taksi ve minibüsçü esnafına dağıtılmak üzere gıda kolisi desteği sağladı, dayanışma ağını büyüttü.

Antalya Büyükşehir Belediyesi, Elmalı'da çiftçilerin elinde kalan elmaları satın alarak Kepez ilçesindeki vatandaşlara dağıttı.

İzmit Belediyesi'nin "Kardeş Eller" projesi aracılığıyla yardım hareketine katılan hayırseverlerin hafta sonu yaptığı bağışlar, İzmitli ihtiyaç sahibi ailelere dağıtılıyor.

Mersin Büyükşehir Belediyesi, dar gelirli vatandaşlara verilen Halk Kart'ın Nisan ayı tutarlarını hesaplara yatırdı. Büyükşehir, Halk Kart hizmetiyle dar gelirli vatandaşlara destek olurken, anlaşmalı bakkallara ve yerel marketlere nefes aldirmaya devam ediyor.

Kuşadası Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü'ne bağlı ekipler, karantina altında olduğu için gıda yardımı talebinde bulunan tüm vatandaşlara düzenli olarak erzak kolisi ulaştırıyor.

Saruhanlı Belediyesi, Saruhanlı'da geçmiş dönemlerde ihale edilen ancak uzun yıllar kiralari dahi ödenmeyen 400 dönüm arazide yetişen zeytin ve zeytinyağı, ilçedeki gıda yardımlarıyla birlikte ihtiyaç sahibi ailelere dağıtıldı. Belediye Başkanı Zeki Bilgin, belediyenin zeytinliklerinden elde edilen 5 ton zeytinle 2 ton zeytinyağını Ramazan ayında 2.000'nin üzerinde ihtiyaç sahibi aileye ulaştırdıklarını ifade etti.

Muğla Büyükşehir Belediyesi, Ramazan ayında Seydikemer'den Bodrum'a kadar Muğla'nın on üç ilçesinde ihtiyaç sahibi ailelere gıda paketi ve nakit yardımı yapıyor.

Karşıyaka Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü, Ramazan ayına özel olarak 1.415 kişiye sıcak yemek dağıttı. Ayrıca Karşıyaka Dayanışma Platformu sayesinde 91 aileye 20.145 TL nakdi yardımda bulundu.

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş, sosyal yardım alan vatandaşlarla pandemi sürecinde işini kaybeden veya gelirinden olan sektör çalışanlarına yönelik 100 milyon TL'lik destek paketini açıkladı. Başkent Kart projesini hayata geçirdiklerini sosyal medya hesaplarından duyuran Yavaş, 100 milyon TL'lik destek paketinden toplam 232.351 ailenin yararlanacağını belirtti.

Menteşe Belediyesi, kısıtlamalar nedeniyle dışarıya çıkamayan ihtiyaç sahibi tüm vatandaşların eczane, market, pazar alışverişlerini yapmaya devam ediyor.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, Karaburun Kösedere Mahallesi'nde evleri depremde ağır hasar gören ailelerin büyükşehirden kira yardımı çağırısına yanıtız kalmadı. Bölgeye giderek incelemelerde bulunan ekipler, nakdi yardım talebinde bulunan vatandaşların evraklarını alarak işlemleri başlattı.

Mersin Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Dairesi'nin Ramazan ayında başlattığı ücretsiz iftar yemeği dağıtım sayısı günlük 5.000'den 7.500 seviyesine yükseldi. Bugüne kadar 50.000'e yakın vatandaşa içerisinde kavurma, pilav ve tatlı bulunan menüler ulaştırıldı.

Yenimahalle Belediyesi, taksici esnafına destek oldu. Belediye, Ankara Umum Otomobilciler ve Şoförler Esnaf Odası'na bağlı 70 taksi durağı temsilcisine duraklarda dağıtılmak üzere 582 Ramazan kolisi teslim etti.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, iftar saatinde yolda olanlar için Halkapınar, Konak ve Üçyol metro istasyonlarında 1.500 kişilik kumanya dağıttı. Ayrıca sekiz ilçeye 15.000 kişilik iftar yemeği gönderen belediye, Ramazan ayının başından bu yana sofralara toplamda 158.220 kişilik iftar yemeği ulaştırdı.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, "Ramazan Paylaşmaktır" diyerek vatandaşların yüzünü güldürmeye devam ediyor. Uygulama kapsamında hayırseverlerin satın aldığı koliler, büyükşehir belediyesi ekipleri tarafından ihtiyaç sahiplerine ulaştırılıyor.

Bilecik Belediyesi, ihtiyaç sahibi 600 aileye gıda yardımı yaptı. Belediye ayrıca Ramazan ayı boyunca 500 ihtiyaç sahibine de toplam 15.000 öğün olacak şekilde sıcak yemek ikramı yapıyor.

Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin "6 Milyon Tek Yürek" kampanyasına hayırsever vatandaşlar yoğun ilgi gösterdi. Devam eden kampanya için bağış yapılan toplam tutar 14 milyon TL'yi geçti.

Tepebaşı Belediyesi, Nihal-İsmail Akçura Aşevi'nde pişirilen yemekleri ihtiyaç sahibi vatandaşlara ulaştırmaya devam ediyor.

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer'in çağrısıyla Ramazan ayı için başlatılan "Biz Varız" dayanışması kapsamında bugüne dek 1 milyon 26 bin TL'lik iftar yemeği paketi satın alındı. Büyükşehir belediyesi, Ramazan ayının başından bu yana 35.469'u bağış olmak üzere 103.680 kişilik iftar yemeği dağıttı.

Esenyurt Belediyesi, uluslararası kuruluşlardan gelen binlerce gıda kolisini, hijyen setini, bebek mamasını ve temizlik malzemelerini ilçedeki ihtiyaç sahiplerine dağıtıyor.

Aydın Büyükşehir Belediyesi, kereviz ve havuç üreticisine destek olmak amacıyla kereviz ve havuç satın alarak ihtiyaç sahiplerine dağıttı.

Burhaniye Belediyesi Kültür İşleri Müdürlüğü'nde görevli kadın personeller, çocuklar için gönüllü olarak Amigurumi sanatıyla oyuncaklar örmeye başladı. İlerleyen dönemlerde açılması planlanan Belediye Gündüz Çocuk Bakımevleri'nde eğitim alacak çocuklar, Amigurumi oyuncaklarla sevindirilecek.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda eğitim araçlarına ulaşmak için destek isteyen Bingöl'ün Kiğı ilçesine bağlı çeşitli köylerde ve mezralarda yaşayan 130 çocuğun çağrısı karşılıksız kalmadı. Başkan Tunç Soyer'in talimatı üzerine hazırlanan tablet, televizyon, bisiklet, kitap, giyim eşyası ve sürpriz hediyelerden oluşan destek paketleri İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkan Vekili Mustafa Özuslu ve İzmir Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanı Ulaş Aydın tarafından Bingöl Kiğı'daki çocuklara teslim edildi.

EĞİTİM

Mersin Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Dairesi bünyesinde dokuz ilçede hizmet veren Eğitim ve Öğretimi Destekleme Kurs Merkezleri'ndeki öğrenciler, 15 Şubat'tan bu yana aldıkları online ve yüz yüze eğitimler sayesinde sınava en iyi şekilde hazırlanıyor. Uzman eğitimlerle sabah saatlerinde online olarak sözel derslerle desteklenen binlerce öğrenci, öğleden sonra kurs merkezlerinde yüz yüze eğitim alıyor.

Nilüfer Belediyesi'nin düzenlediği psikoloji seminerleri kapsamında psikolog Damla Dedeoğlu, "Ergenliği Anlamak" konusuna değinerek ergenlik dönemindeki çocuklarla nasıl iletişim kurulabileceğine dair önemli paylaşımlarda bulundu.

Tarsus Belediyesi, Kırsal mahallelerde okul öncesi eğitim çağında olan ve eğitimden yararlanamayan çocuklar için "Köyüm Uzakta Öğretmenim Yanımda" projesi hayata geçti. Çocuklara farklı konularda eğitimler veriliyor, çeşitli etkinlikler düzenleniyor.

Aydın Büyükşehir Belediyesi, TYT ve AYT sınavlarına girecek öğrencilere deneme sınavları içeren kitap desteğinde bulunacak. Toplam 22.000 kitap, öğrencilere ücretsiz dağıtılacak.

Maltepe Belediyesi, belediye bünyesindeki kurslarda eğitim gören 400 kursiyere hijyen, pandemi sürecinde evde stresle mücadele etme ve adaptasyon, psiko-sosyal destek gibi konularda seminer verdi.

Nilüfer Belediyesi, Misi Akademi'ye konuk olan klinik psikolog ve psikoterapist Tuğçe Isıyel, "Bilinçdışının İzinde Edebiyat" atölyesinde okurlarla bir araya geldi.

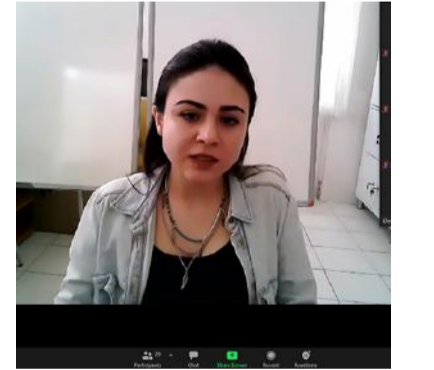
Mersin Yenışehir Belediyesi, Yetişkinlere yönelik açılan Almanca kursu başladı. Yenışehir Belediyesi Akademi'de A1 seviyesinde verilen eğitimlere vatandaşlar yoğun ilgi gösterdi.

Menderes Belediyesi'nin farkındalık projesi kapsamında hayata geçirdiği kitap dağıtımları devam ediyor. Kırsal kesimdeki çocuklar da unutulmadı. İlçeye bağlı köylerdeki çocukları ziyaret eden Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'ne bağlı ekipler, çocuklara hijyen konulu kitapla içerisinde maske, dezenfektan ve kolonya bulunan hijyen seti hediye etti.

Tuzlukçu Belediye Başkanı Nurettin Akbuğa ve Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanı İbrahim Sak, ilçede bulunan kaynakçıların yeterlilik belgesi alıp daha iyi şartlarda zanaatlarını icra etmeleri için çalışmalarına başladı. Pandemi nedeniyle yaklaşık 6 aydır ertelenen ustalık sınavı ve eğitimi yapıldı.

Nilüfer Belediyesi'nin düzenlediği "Etüt: Güncel Sanata Doğru İlk Adımlar" çevrimiçi programına konuk olan mimar-sanatçı ve akademisyen Sinan Logie, "Mimarlık ve Sanat İlişkisi" üzerine bakış açısını örneklerle paylaştı.

Küçükçekmece Belediyesi, davulculara Müzik Akademisi'nde ritim eğitimi veriyor.

KÜLTÜR SANAT

Ataşehir Belediyesi'nin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı dolayısıyla düzenlediği resim şenliğine 6.000 çocuk katıldı.

Tepebaşı Belediyesi ve Tarih Vakfı işbirliğinde düzenlenen "Tarih Konuşmaları"nın 14.'sü "Türkiye'de Düşünce Tarihçiliği" söyleşiyle devam ediyor.

Bilecik Belediyesi binası girişinde hazırlanan "Genç Cumhuriyetin Genç Fidanları: Bilecik Orta Mektebi" konulu fotoğraf sergisinin açılışı yapıldı. 1905 yılında Bilecik İdadisi olarak kullanılmaya başlayan ve 2005 yılından itibaren belediye binası olan tarihi binada hazırlanan sergide 1928 ile 1942 yılları arasında çekilmiş fotoğraflar yer alıyor.

Çankaya Belediyesi Zülfü Livaneli Kültür Merkezi'nde pandemi koşullarındaki çevrimiçi sergide oyuncakla kumbara bir araya geliyor. Ankara Oyuncak Müzesi'nin hızlı değişim süreci içinde kaybolma tehdidi altında bulunan oyuncakları korumak ve gelecek nesillere ulaştırmak amacıyla Çankaya Belediyesi'yle birlikte açtığı sergi, klasik sergi anlayışından farklı bir konseptte izleyicilerle buluşuyor.

Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin her akşam online gerçekleştirdiği Ramazan eğlenceleri devam ediyor. Düşevi Tiyatrosu'nun sahnelediği "Karagöz ile Hacivat" canlı performans gösterisi izleyenlere keyifli saatler yaşattı.

Konak Belediyesi, "23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı" konulu resim yarışmasında dereceye giren öğrencilere ödülleri verdi. Yarışmaya katılan tüm çocukları kutlayan Konak Belediye Başkanı Abdül Batur, projeleri arasında yer alan Bilim Merkezi'nin temelini attıklarını ve bir yıl içinde tamamlayacaklarını söyledi.

TARİH VAKFI

TARİH KONUŞMALARı XIV.

Türkiye'de Düşünce Tarihçiliği

Moderatör: **Dr. Öğr. Üyesi Yaşar Suveren**

29 Nisan Perşembe | 19.00

Söyleşiye katılmak için QR kodu telefonunuza okutabilir ya da [tepebasi.bel.tr/etkinlikler.asp](mailto:kultur@tepebasi.bel.tr) sayfasında bulunan linke tıklayabilirsiniz.

Kayıt için ad, soyad ve telefon bilgilerinizi kultur@tepebasi.bel.tr adresine e-posta ile gönderebilirsiniz.

Youtube hesabımızda canlı yayında

Tanıl Bora

TEPEBAŞI BELEDİYESİ

Kadıköy Belediyesi, Halis Kurtça Çocuk Kültür Merkezi'nde düzenlenen atölyeler online devam ediyor. "Birlikte Çizgili Kitap Yapıyoruz" ve "Birlikte Masal Kitabı Yapıyoruz" atölyelerinde çocuklar, eğitmenleri Kemal Gökhan Gürses ve Can Gürses öncülüğünde bir araya geldi.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, Çocuklara klasik müziği sevdirmek amacıyla başlatılan "Şatoda Müzik" konserleri pandemi nedeniyle online olarak devam ediyor.

Beylikdüzü Belediyesi, anlamlı bir çalışmaya daha imza attı. Beylikdüzü'nün çocukları duygularını ve hayallerini Mustafa Kemal Atatürk'le paylaştı. Çocuklardan gelen mektuplardan ve resimlerden oluşan sergi, Beylikdüzü Atatürk Kültür ve Sanat Merkezi'nde açıldı.

Tepebaşı Belediyesi'nin düzenlediği Kent & Kültür Söyleşileri, Zoom ve YouTube üzerinden online devam ediyor. Söyleşinin bu ayki konusu, sevilen edebiyatçı Necmiye Alpay'dı.

Mersin Büyükşehir Belediyesi İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi, iş ortamının iyileştirilmesi, iş kazalarının önlenmesi, personelin yetkinliğinin ve veriminin artırılması amacıyla eğitim programları düzenliyor.

ETKİNLİK

İzmir Büyükşehir Belediyesi, 23 Nisan etkinlikleri kapsamında düzenlenen İzmir Çocuk Buluşması'nda yurtiçinden, yurtdışından ve İzmir'in dünyadaki kardeş şehirlerinden çocuklar çevrimiçi etkinlikte bir araya geldi. Açılış konuşmasını yapan İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, "23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, dünyanın bütün çocuklarına bir armağan. Bugün çocuklarımız dünya çocuklarıyla buluşuyor," dedi.

Ataşehir Belediyesi, "Çevrimiçi Çocuk Kitap Kulübü"nü Mayıs ayı programında her hafta farklı bir kitap incelenecek. Eğitimci-yazar Özge Doğar, çocuklarla kitap içerikleri hakkında konuşacak, sonrasında atölye gerçekleştirilecek.

Karşıyaka Belediyesi, "Yeşil Kırmızı Hatıralar" programı, sosyal medya aracılığıyla izleyicilerle buluşmaya başladı. İlk yayında Karşıyaka Belediye Başkanı Cemil Tugay, ilçenin geçmiş dönem belediye başkanları Cihan Türsen ve Cevat Durak ilk kez bir canlı yayında bir araya geldi.

Muğla Büyükşehir Belediyesi, 23 Nisan Ulusal Egemenlik Çocuk Bayramı coşkusunu 13 ilçeye taşıdı. Belediye, pandemi nedeniyle evlerinde kalan çocuklara ve vatandaşlara gezici mobil araçlarla konser verdi.

Bodrum Belediyesi ve **Çeşme Belediyesi**, Türkiye Seyahat Acentaları Birliği'nin düzenlediği 1. Uluslararası Turizm Forumu'na katıldı. Dünya genelinde pandemiden en çok etkilenen turizm sektörü, "Yeniden Doğuş" sloganıyla bir araya geldi.

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı'nın düzenlediği kültür odaklı "Şehirler Dinliyor" adlı çevrimiçi etkinliğe katıldı. Soyer, dünyadaki kültür aktörlerini Eylül ayında İzmir'de düzenlenecek UCLG Kültür Zirvesi'ne katkıda bulunmaya davet ederek "Kültürü, kalkınmanın dördüncü ayağı ve küresel dayanışmanın temel bir bileşeni olarak teşvik edeceğiz. İzmir'de ortak geleceğimizi birlikte kuracağız ve paylaşacağız," dedi.

Nilüfer Belediyesi tarafından 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı etkinlikleri kapsamında düzenlenen çevrimiçi resim atölyesine katılan çocuklar, hayal ettikleri bayram coşkusunu resimlerine aktardı. "Marakas Yapımı ve Ritim Atölyesi"nde de kendi yaptıkları marakasla ritim tuttular. Ayrıca çocuk kitapları yazarı Nazlı Deniz Güler'in katılımıyla düzenlenen "Çocuklara Kitap Söyleşisi" de gerçekleştirildi.

Aydın Büyükşehir Belediye Başkanı Özlem Çerçioğlu, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı temalı yarışmada kendi yaş gruplarında birinci olan çocuklara armağanlarını verdi.

Seyhan Belediyesi'nin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı nedeniyle gerçekleştirdiği "Uluslararası Dostluk Online Satranç Turnuvası" büyük ilgi gördü. Dünyanın değişik coğrafyalarından çocukların katıldığı turnuvayı Belaruslu CM Mihkel Navumenka birinci olarak tamamladı.

Balıkesir Gönen Belediye Başkanı İbrahim Palaz, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı dolayısıyla Karşıyaka 100. Yıl İlkokulu'nu ziyaret etti, öğrencilere Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümsüz eseri "Nutuk" kitabını armağan etti.

Tuzlukçu Belediyesi, Çocuk Kültür Evi'ne ait "Gezici Oyun Evi"ni çocuklar için süsledi. Araç, caddelerde konvoy ve müzik eşliğinde dolaştı.

Antalya Büyükşehir Belediyesi, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı etkinlikleri kapsamında düzenlenen "Uluslararası Online Çocuk Şenliği" devam ediyor. Online şenlik kapsamında çocuk şarkıları konseri ve çocuk oyunu "Sandığın Büyüsü" evlere konuk oldu.

Safranbolu Belediyesi'nin bayraklarla ve balonlarla süslediği araç, mahalleleri gezerek pandemi nedeniyle evlerinden çıkamayan çocukların ve büyüklerin bayramını kutladı.

Efeler Belediyesi, Uluslararası Online Kısa Performanslar Festivali'ne kabul edildi. Efeler Belediyesi Şehir Tiyatrosu'nun performansı festivalin online platformları olan Sariyer TV ve Maltepe Belediyesi'nin YouTube hesapları üzerinden sanatseverlerle buluştu.

Tepebaşı Belediyesi'nin enerji ve iklim çalışmaları, 1. Uluslararası Sağlık ve İklim Değişikliği Kongresi'nde anlatıldı. Kongrede Tepebaşı Belediyesi'nin iklim değişikliği konusundaki öncü çalışmalarının devam edeceği belirtildi.

Muratpaşa Belediye Başkanı Ümit Uysal, turizm sektöründe sezonun en büyük buluşmalarından "Last Minute Fair"e belediye davetlisi olarak katılan İtalya'dan Gradara, Slovakya'dan Levoca, Polonya'dan Zamosc belediye başkanlarıyla "old town" ve kültür turizmi hakkında konuştu.

Bayraklı Belediyesi, İzmir Kent Konseyi ve İzmir Kadın Kuruluşları Birliği işbirliğiyle MS hastalığı hakkında farkındalığı artırmak ve vatandaşları bilgilendirmek amacıyla internet üzerinden panel düzenlendi. Etkinlikte MS hastalığı, belirtileri, tedavisi, ergenlik dönemindeki ve kadınlar üzerindeki etkileriyle hastalıkla ilgili bilinmesi gerekenler konuşuldu.

Nilüfer Belediyesi'nin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kapsamında çevrimiçi düzenlediği "Hareketli Kitap Atölyesi"ne katılan çocuklar hem hayal güçlerini harekete geçirdi hem de yeni bir hobi edindi.

Karabağlar Belediyesi ve Dokuz Eylül Rotary Kulübü tarafından düzenlenen "23 Nisan Coşkusu" konulu resim yarışmasında dereceye giren öğrencilere ödülleri verildi.

Kartal Belediyesi, Sanat Akademisi Çocuk Korosu Bölümü öğrencileri, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kapsamında düzenlediği dijital etkinlikte sanatçı Sertab Erener'le aynı sahnayı paylaştı, birbirinden güzel eserleri ünlü sanatçıyla birlikte seslendirdi.

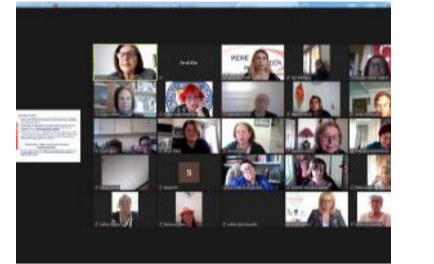
Karşıyaka Belediyesi Spor Müdürlüğü, "Uçurtma Şenliği" düzenledi. Çocuklar, çeşitli ülkelerin bayraklarından oluşan uçurtmaları uçurarak bayram coşkusu yaşadı.

Bilecik Belediyesi, şehir merkezinde kurulan stantlarda 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı dolayısıyla çocuklara şeker, renkli maskeler, balon ve çocuklar için hazırlanan Nutuk kitabını hediye etti.

Karşıyaka Belediyesi Veteriner İşleri Müdürlüğü, Aktif Felsefe Derneği'yle yaptığı işbirliği kapsamındaki çalışmaların ilk adımı olan "Patili Dostlarımıza İyilik Yapıyorum Derken Kötülük mü Yapıyorum?" başlıklı çevrimiçi semineri Zoom üzerinden gerçekleştirdi.

Çiğli Belediyesi, Köy Enstitüleri'nin 81. kuruluş yıldönümü kapsamında düzenlenen "Köy Enstitülü Şairler ve Şiir" etkinliğinde bir ilke imza atıldı, köy enstitülerinden yetişen şairlerin kaleme aldığı şiirler okundu.

Gemlik Belediyesi, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı pandemi nedeniyle evlerinde geçirecek çocuklar için hazırlanan 23 Nisan paketlerinin içinde Atatürk posteri, Türk bayrakları, balon ve renkli süs malzemeleri yer aldı, belediye ekipleri tarafından ilçe genelinde dağıtıldı.

TARIM-HAYVANCILIK, ÜRETİCİYE DESTEK

Antalya Büyükşehir Belediyesi, Korkuteli'nin Kozağacı Mahallesi'nde şiddetli fırtınadan zarar gören 6 serada inceleme yaptı. Belediye, fırtınada seraları olumsuz etkilenen üreticilerin yaralarını saracak.

Tepebaşı Belediyesi tarafından hizmete sunulan ve 2020 yılında 565 ton ürünü muhafaza ederek pazarlanmasını sağlayan Sakintepe Soğuk Hava Deposu, yerel üreticilerin ürünlerini koruyabilmeleri için hizmet vermeye devam ediyor.

Mersin Büyükşehir Belediyesi, "Kazanç Projesi"ni başlattı. Akdeniz, Tarsus ve Yenişehir ilçelerini kapsayan projeye 100 üreticiye toplam 10.000 adet kaz ile 50 ton yem desteği sağlanacak. Toplam 50 mahallede, 76'sı kadın olmak üzere 100 üreticiye yönelik gerçekleştirilen projenin ilk dağıtımları Tarsus'ta yapıldı.

Seyhan Belediyesi, tıbbi ve aromatik bitki üretimini başlattı. İlk aşamada 20 farklı tıbbi ve aromatik bitkiyi toprakla buluşturan Başkan Akay, "Ürettiğimiz tıbbi ve aromatik bitkilerden eterik, uçucu yağlar ve aroma bileşenleri çıkartılacak. Elde edilen ürünleri farklı alanlarda kullanılmak üzere satış noktalarımızda halkımıza sunacağız," dedi.

Aydın Büyükşehir Belediyesi, Aydınlıları ve İzmirliileri doğal ürünlerle buluşturmak için hazırlıklara başladı. Belediye sadece Aydın içinde değil, ülke genelinde talepte bulunan vatandaşlara da Ata tohumları ulaştırdı.

Bodrum Belediyesi Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü tarafından tarımsal üretimin kesintiye uğramaması ve üretime teşvik amacıyla "2021 Yılı 1. Tarımsal Hibe Programı" kapsamında yazlık fide hibe dağıtımı yapıldı. 36.000 adet domates, 51.000 adet biber, 16.000 adet patlıcan, 10.000 adet salatalık, 12.000 adet karpuz ve 9.000 adet kavun olmak üzere toplamda 154.000 adet fide, 216 üreticiyle buluştu.

Adana Büyükşehir Belediyesi, Saimbeyli, Feke ve Tufanbeyli'de küçükbaş hayvan üreticilerine 4 ton yonca tohumu dağıttı.

Tarsus Belediyesi, "Ata Mirası" projesi kapsamında yöreye özgü çok sayıda sebze ve meyvenin yerli, özgün tohumlarını üreticiyle buluşturdu, belediyenin arazisine buğday ekerek Atalık tohum konusunda farkındalık yarattı. Tohum konusunda uzmanlaşmış kurumlarla işbirliği içinde çalışan Tarsus Belediyesi, yerli tohum çalışmalarına beyaz altın olarak bilinen pamuğu da ekledi.

Bayramiç Belediyesi, "Bayramiç Meyve Mirası" gönüllü grubuyla birlikte "Bayramiç Yerel Meyve Mirası Bahçesi" projesinin ilk adımını attı. Bayramiç Belediye Başkanı Mert Uygun, gönüllü ekiple beraber ilk fidanı dikti.

Aydın Büyükşehir Belediyesi, üretime yönelen kadınlara destek olmaya devam ediyor. Belediye, Atalık tohumlardan nitelikli ürün elde edip ekonomiye kazandırmak isteyen ve pilot projesini Aydın Büyükşehir Belediye Başkanı Özlem Çerçioğlu'na sunan Bihter Ekener'e de fide desteğinde bulundu.

SOKAK HAYVANLARINA YARDIM

Elmadağ Belediyesi, besleme noktalarında ve sokak hayvanlarının yoğun yaşadığı alanlarda hayvanların beslenme ihtiyaçlarını karşıladı.

Kuşadası Belediyesi, hasta ve yaralı sokak hayvanlarına ilk müdahalede bulunmak amacıyla Haybulans araç sayısını ikiye yükseltti. "Güvercin Masa"ya yapılacak ihbarlar doğrultusunda 24 saat görev yapacak olan ikinci Haybulans sayesinde ekipler, daha çok sokak hayvanının ihtiyaçlarını giderecek.

Bozüyük Belediyesi, sokak hayvanlarını sahiplendirmeye devam ediyor.

ULAŞIM

Ankara Büyükşehir Belediyesi, uzun yıllardır trafik çilesinin yaşandığı Şaşmaz Sanayi Bulvarı'nda başlatılan iki köprülü kavşaktan ilkini tamamlayarak hizmete açtı.

Arapgir Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü ekipleri, Serge Mahallesi'nde 2.000 metrekare alanda kilit parke taşı döşeyerek mahallenin sokaklarını yeni bir görünüme kavuşturdu.

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, 2021 faaliyet programı kapsamında il genelinde köprü ve yol yapım-onarım çalışmalarına hız kesmeden devam ediyor. Bu kapsamda Hayrabolu ilçesine bağlı Soylu Mahallesi'yle Malkara'ya bağlı Hacısungur Mahallesi'ni birbirine bağlayan köprünün yapımı tamamlandı.

SPOR

Çanakkale Belediyespor Kulübü jimnastik antrenörü Ayşegül Ay, "Aerobik Jimnastik Yaş Grupları Dünya Şampiyonası" teknik ekibine davet edildi.

Konak Belediyesi Kadın Futbol Takımı, Antalya'da yapılan Turkcell Kadın Futbol Ligi'nde D grubunu birinci sırada tamamlayarak çeyrek finale yükseldi.

Ankara Büyükşehir Belediyesi ASKİ Spor Kulübü Milli güreşçileri Rıza Kayaalp ve Murat Fırat, Polonya'nın başkenti Varşova'da düzenlenen Avrupa Güreş Şampiyonası'nda altın ve bronz madalya kazandı.

İzmit Belediyesi, Kocaelispor tarihinde şampiyonluk yaşamış futbolculara, teknik direktörlere ve başkanlara özel şampiyonluk plaketi dağıtımına başladı.

ÇEVRE

İzmit Belediyesi, Gökay Park çevresindeki çöpleri temizleyerek piknikçilere temiz bir alan hazırladı ve toplanan atıkları geri dönüşüme göndererek kent ekonomisine katkıda bulundu.

DİĞER

İzmir Büyükşehir Belediyesi, uluslararası kültür kurumlarının öncülüğünde ve Birleşmiş Milletler'in onayıyla düzenlenen Kültür2030 kampanyasını imzaladı. Böylelikle Türkiye'den kampanyaya imza atan ilk ve tek büyükşehir belediyesi oldu.

Muğla Büyükşehir Belediyesi tarafından bu yıl dördüncüsü düzenlenecek olan ulusal fotoğraf yarışmasının konusu belli oldu. Bacasından evlerine, sokaklarından çocuklarına kadar Muğla'yı fotoğraflarla anlatılması amaçlanan yarışmanın konusu "Muğla'yı Keşfet" oldu.

Efes Selçuk Belediyesi, Efes Tarlası Yaşam Köyü Manifestosu'nu kamuoyuyla paylaştı.

Muğla Büyükşehir Belediyesi, Osman Gürün'ün başkanlığında uyguladığı mali politikalarla büyük başarı yakaladı. Bu kapsamda borcun sürdürülebilirliği ve etkin maliyet yönetimi politikalarıyla elde ettiği yüksek kredibilityle Türkiye'nin en başarılı belediyeleri arasında yer aldı. Büyükşehir belediyesi, uluslararası Fitch Ratings tarafından yapılan değerlendirmede "Ulusal Ölçekteki Uzun Vadeli Kredi Notu" olarak bu alandaki en yüksek notu (AAA) aldı.

Gemlik Belediyesi ile Gemlik Tapu Müdürlüğü arasında imzalanan protokolle vatandaşlar tapudaki işlemlerini belediyeye gitmeden dijital ortamda kolaylıkla yapabilecek.

Muğla Büyükşehir Belediyesi
"8. Online Uluslararası Kulüpler Liches" satranç turnuvası
25 NİSAN 2021
18:00 - 20:00 (TR) 19:00 - 21:00 (AZR) saatlerinde YouTube üzerinde canlı olarak yayımlanacak. Tüm katılımcıların katılımı için ücretsizdir. Turnuva Ödülüne Sıra: 4+2
Liches: Muğla Büyükşehir Belediyesi Arena
Canlı Yayın: Kutsoy GÖKÇE Youtube sayfasında
Ödüller: İlk 5 kulübe kupa verilecektir

İzmir Büyükşehir Belediyesi, Cumhuriyet'in kuruluşunun 100. yılında "100. Yıl Marşı Şiir ve Beste Yarışması" düzenliyor. 100. yıl coşkusuna, heyecanına, Cumhuriyet sevgisine eşlik eden tüm sanatçıları şiir ve beste yarışmasına katılmaya davet eden Başkan Soyer, "Atatürk'ün armağanı olan Cumhuriyeti gelecek kuşaklara 100. yıl marşıyla anlatalım," dedi.

Honaz Belediyesi, Akdeniz Belediyeler Birliği tarafından bu yıl 6.'sı düzenlenen Akdeniz Belediyecilik Proje Yarışması'nda "Çevre Koruma ve Altyapı Çalışmaları" kategorisinde birincilik ödülünü kazandı.

Safranbolu Belediyesi ile Vakıfbank arasında belediye bünyesindeki işçiler için maaş ödeme protokolü imzalandı. Belediyeye banka arasında yapılan maaş ödeme protokolüyle belediye işçileri üç yıllık anlaşma için 2.600 TL promosyon alacak.

Muğla Büyükşehir Belediyesi, Bu yıl 8.'si düzenlenecek olan "Online Uluslararası Kulüpler Satranç Turnuvası", dört ülkeden 28 kulübün katılımıyla gerçekleşecek.

1 MAYIS

Eşitsizliklere, adaletsizliklere, hukuksuzluklara ve salgına rağmen daha yaşanabilir bir dünya için alinteri döken tüm emekçilerin "1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü" kutlu olsun.

1 Mayıs, işçi sınıfının Uluslararası Birlik, Dayanışma ve Mücadele Günü, 1780'lerde başlayan Birinci Sanayi Devrimi sonrası çok uzun çalışma sürelerinin emekçilerin hayatları cehenneme çevirmesine tepki olarak günde sekiz saat çalışma talebiyle ortaya çıktı. Kârlarını mümkün olduğunca artırmaya çalışan sermayedarlar, birçok işyerinde günlük çalışma süresini on beş-on altı saate kadar yükseltmişti. Yaşayabilmek için bir başkasının işyerinde ücretli olarak çalışmak zorunda kalan ve bir araya gelip hakkını aramayan birçok işçi 35-40 yaşına geldiğinde tükenip ölüyordu.

1850'li yıllardaki işçilerin hayali, günde sekiz saat çalışabilmektir. Bu işçiler, yirmi dört saatlik günün sekiz saatinde çalışmak, sekiz saatinde dinlenmek/eğlenmek ve sekiz saatinde de uyuyabilmek istiyordu. İşçiler, öncelikli olarak çalışma süresinin kısaltılması için mücadeleye başladı. Birinci Enternasyonal'in 1866 yılındaki Cenevre Kongresi'nde alınan karar, sekiz saatlik işgünü için mücadele edilmesini öngörüyordu. Bu nitelikte bir kararın 1889 yılında İkinci Enternasyonal'in kuruluş kongresinde alınması sonrasında 1890 ve 1891 yıllarında birçok ülkede kitlesel eylemler düzenlendi.

İkinci Enternasyonal'in 1891 kongresinde alınan karar ise, sekiz saatlik işgünü uygulaması, barış ve uluslararası düzeyde işçi haklarını koruyan düzenlemeler için her yıl 1 Mayıs'ta gösteri yapılmasını öngörüyordu. İşçi sınıfının Uluslararası Birlik, Dayanışma ve Mücadele Günü 1 Mayıs, İkinci Enternasyonal'in 1889 yılındaki kuruluş kongresinde alınan karar doğrultusunda dünyanın birçok ülkesinde kutlandı.

1 Mayıs'a hukuksuzluklar, adaletsizlikler ve yasaklarla giriliyor.

Emeğin ve alinterinin karşılığını bulması, sosyal hakların güvence altına alınması çağdaş bir demokrasinin, gelişmiş bir toplumun olmazsa olmazıdır. Günde sekiz saatlik çalışma talebiyle başlayan mücadelenin üzerinde 130 yılı aşkın bir süre geçti. Bugün ülkemizdeki milyonlarca çalışan hakkın, hukukun, sendikanın olmadığı işyerlerinde günde on-on bir saat çalışmak zorunda bırakılıyor.

Çalışanlar, 2021 yılı 1 Mayıs'ına çalışma koşullarının ağırlaştığı, temel tüketim mallarına gelen zamların işçilerin belini büktüğü, ücretlerin eridiği, pandemiye rağmen üretime ve hizmete aralıksız devam edildiği bir dönemde hukuksuzluklarla, adaletsizliklerle ve yasaklarla giriyor.

Dünyada neo-liberal politikaların öncülüğünü yapan ülkeler bile salgından etkilenen vatandaşlarını korumak için sosyal devlet uygulamalarını hayata geçirerek, doğrudan gelir desteği vererek, elektrik, doğalgaz ve su başta olmak üzere temel tüketim ihtiyaçlarını bedelsiz veya indirimli sağlayarak her türlü desteği vermesine rağmen ülkemiz, dünyada vatandaşlarına en az nakdi destek veren iki ülkeden biri olarak gösteriliyor. Salgın sürecini iyi yönetemeyen iktidar, SODEMSEN üyesi belediyelerin halka ve çalışanlara verdiği desteği, hizmetleri ve yardımları hukuksuzca engelliyor.

SODEMSEN üyesi belediyelerin çalışmaları ve projeleri bürokratik uygulamalarla durdurulmaya çalışılıyor.

Bugün ülkemizde milyonlarca emekçinin ve yurttaşın yoksullaşmasından birinci dereceden sorumlu olanlar, pandemi sürecinde ihtiyaç sahiplerine yeterli nakdi desteği vermeyen, uyguladığı yanlış politikalarla 128 milyar doları bu ülkenin hazinesinden yok edenlerdir.

Geldiğimiz nokta, hukukun, adaletin ve denetleyici kurumların işlemediği, liyakate değil, sadakate dayalı bürokratik yapının hâkim olduğu, üretime değil, tüketime ve inşaata dayalı ekonomik politikaların uygulandığı, uygulanan ithalata dayalı plansız politikalarla tarım ve hayvancılığın yok edildiği, müteahhit zenginleştiren, dövize endekli, hazine garantili projelerin her koşulda desteklenildiği, üretmeden tüketen, şeffaf olmayan bir yönetim anlayışının kaçınılmaz sonudur.

Laikliğin her geçen gün aşındırıldığı, demokrasinin kurum ve kurallarının işlemediği, ifade, toplantı ve gösteri hürriyetinin olmadığı, Anayasa Mahkemesi kararlarının yok sayıldığı, temel hak ve özgürlükleri düzenleyen Uluslararası İstanbul Sözleşmesi'nin Kanun Hükmünde Kararnameler'le ortadan kaldırılmaya çalışıldığı, kişi hak ve özgürlüklerinin genelgelerle yok edilmek istendiği bir yönetim anlayışında demokrasiden de, hukuktan da bahsedemeyiz.

Hukuku, adaleti ve demokrasiyi ancak ve ancak bizlere ulus olma bilincini veren, bireyi yurttaş konumuna yükselten laik, demokratik Cumhuriyet'e sahip çıkarak sağlayabiliriz. Çünkü hukuk, adalet ve demokrasi mücadelesi aynı zamanda hakça paylaşım mücadelesidir.

Demokrasi, cumhuriyet, laiklik ve hukukun üstünlüğü olmadan gerçek anlamda ne demokrasiden ne hukuktan ne adaletten ne de bireysel/kolektif haklardan bahsedebiliriz. Demokrasinin ve hukukun olmadığı bir ülkede hiç kimsenin güvencesi yoktur.

Eşitsizliklere, adaletsizliklere, hukuksuzluklara, sömürüye ve salgın hastalık tehlikesine rağmen daha yaşanabilir bir dünya hayaliyle emeğini ortaya koyan, alinteri döken tüm emekçilerin 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü kutlu olsun.

"CAHİT KORKMAZ"

SODEMSEN Genel Sekreteri

“PANDEMİDE VATANDAŞIN İHTİYAÇLARINA ODAKLANDIK”

Belediyenizin il belediyesiyle işbirliği yaptığı çalışma alanları nelerdir? Olumlu-olumsuz neler yaşıyor?

MERT UYGUN: Çanakkale Belediyesi'yle iletişimimiz iyi. Çanakkale Belediye Başkanı Ülgür Gökhan'la ortak çalışmalar gerçekleştirebiliyoruz. Şu an üzerinde birlikte çalıştığımız bir projemiz var. Kendi coğrafyamızda, Kazdağları'nın bize sunduğu bereketli topraklarımızda kadınların, gençlerin ve kırılgan grupların istihdam edilmesini sağlamayı amaçlıyoruz. Birlikte nice güzel işler yapacağımıza inanıyorum.

İlçenizde STK'larla işbirliği çalışmalarınız var mı? Varsa nelerdir? Katılıma yönelik faaliyetleriniz neler? Kent konseyiniz var mı?

MERT UYGUN: Bayramiç'e fayda sağlayacak, halkın refahını artıracak her düşüncüyü ve çalışmayı önemsiyorum. Esnafa katkı sağlayacak projelere de önem veriyoruz. Yönetime geldiğimiz günden bu yana Bayramiç Esnaf Odası, Ziraat Odası ve üretici kooperatifleriyle iletişimimiz iyi olmuştur. Esnafın ve çiftçinin yaşadığı sıkıntıları oda başkanlarıyla birlikte takip ediyoruz. İlçemizde sporu geliştirmek için spor kulüpleriyle irtibat kuruyoruz. Her türlü desteği vermeye hazırız.

Kırılgan gruplara yönelik ne tür projeleriniz var?

MERT UYGUN: Pandemi dönemi tüm dünyada olumsuz etki yarattı. Bu dönemde sıkıntıya düşen vatandaşların ihtiyaçlarına yöneldik. Yaşlı vatandaşlara sağlık ve bakım hizmeti verdiğimiz “Ömre Vefa” projemizi hayata geçirdik. Büyüklerimizin hem sağlık kontrollerini yapıyoruz hem de yaşam alanlarını periyodik olarak temizliyoruz. “Askıda Fatura” ve “Gıda Bankası” projelerimizle ihtiyaç sahibi vatandaşların yanında oluyoruz. Projelerimiz vatandaşlar tarafından destekleniyor ve övgü alıyor.

BAYRAMİÇ BELEDİYESİ

Kurumsal Yapı: Başkan, Başkan Yardımcıları, Yazı İşleri Müdürlüğü, Mali Hizmetler Müdürlüğü, Zabıta Amirliği, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, Fen İşleri Müdürlüğü, Hal Müdürlüğü, İtfaiye Müdürlüğü, İşletme Müdürlüğü, Destek Hizmetleri Müdürlüğü, Park Bahçeler Müdürlüğü.

STRATEJİK HEDEFLER: Kurumsal yapıya yönelik tedbirler geliştirmek. Kentsel altyapının tamamlanmasını ve geliştirilmesini sağlamak. Çevre bilincini artırmak. Belediyeye vatandaş arasındaki iletişimi güçlendirmek. Sosyal faaliyetler üretmek ve geliştirmek. İhtiyaç sahiplerine yönelik her türlü yardımı gerçekleştirmek ve yaygınlaştırmak. Kültürel ve sosyal faaliyetler üretmek. İlçemizdeki yeşil alanları korumak ve yaygınlaştırmak. Tarihi ve kültürel mirası koruyarak ileriye taşımak.

ÇALIŞAN SAYISI: 28 kadrolu memur, 7 sözleşmeli personel, 12 daimi işçi, 151 Bayramiç Belediyesi Personel Ltd. Şti. işçi.

BÜTÇE: 77.000.000 TL

Seçimlerde en önemli vaatleriniz nelerdi? Hangilerini gerçekleştirebildiniz?

MERT UYGUN: Bizim bir hayalimiz var. Bu ilçede yaşayan insanların mutlu ve huzurlu olmasını istiyoruz. En büyük projemiz bu. “Hayat Bayramiç'te Güzel” diyerek yola çıktık ve bunun için hizmet veriyoruz. Diğer çalışmalarımız, bu projemizin ayrıntılarıdır.

İlçemizin genel görünümünü daha modern ve rahat bir yapıya kavuşturma hedefimiz vardı. Merkezdeki hizmet birimlerimizden kademe ve itfaiyeyi şehirdışına alarak modern bir tesisi ilçemize kazandırdık. Yakın bir zamanda birimlerimiz yeni yerine taşınacak. Mevcut alanı da en kısa sürede otopark olarak düzenleyerek ilçe merkezimizdeki trafik sorununu çözeceğiz.

BELEDİYELER ÇALIŞIYOR

MERT UYGUN

Çanakkale-Bayramiç Belediye Başkanı

Trakya Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü'nü bitirdi. 2017'de CHP Bayramiç İlçe Başkanlığı'na, 2019 yerel seçimlerinde Bayramiç Belediye Başkanlığı'na seçildi. Evli ve bir çocuk babasıdır.

Tabaklar Deresi'nin etrafı kötü görünüyordu ve tehlike arz ediyordu. Bu alanı düzenledik, yürüyüş ve dinlenme alanına dönüştürdük.

Şehirçi ulaşım projemizi hayata geçirdik. Pandemi nedeniyle sadece pazaryeri kurulan alanlarda Çarşamba günleri uyguluyoruz. Vatandaşlara her saat başı ulaşım imkânı sağlıyoruz.

Çeşitli spor dallarında turnuvalar ve konser etkinlikleri düzenledik. Futbol turnuvaları gençlerin ilgisini çekti, çocuklar da satranç turnuvasına geniş katılım gösterdi. Çocuklara ve gençlere spor konusunda ilçemizin daha etkin olacağını sözünü vermiştik. Pandemi öncesinde yaptığımız etkinliklerle bunu gösterdik. Yapacağımız spor kompleksiyle gençlerin ve çocukların spor aktivitelerinden faydalanmasını sağlayacağız.

Pandemi öncesi "Tohum Takas Şenliği" gerçekleştirdik. Milli bayramları coşku içinde kutladık. 19 Mayıs'ta "Gençlik Festivali" hayalimiz var, pandemi sonrası hayata geçireceğiz.

Bölgemizde meyve üretimi her geçen gün artıyor. Bu nedenle meyve suyu fabrikası projesi bizim için oldukça önemli.

İlçemizdeki düğünler yemekli ve kalabalık olduğundan üzeri kapalı düğün yerleri hazırladık. Bu yerlere yenilerini ekliyoruz.

Mevcut panayır yerini düzenledik. "Ağustos Panayırı", "İda Festivali", "Tohum Takas Şenliği" ve "Tarım Fuarı" nı birleştirerek yine pandemi sonrası hayata geçireceğiz. İlçemize "Kültür ve Sanat Evi" kazandıracamız. Planlaması bitti, ihale aşamasına geldik. Burası sinema ve tiyatro salonuyla, mesleki kurslarla ve farklı dallardaki eğitim kurslarıyla hizmete sunulacak.

Sokak hayvanlarına yönelik çalışmalar yaptık, beslenme noktaları oluşturduk. Çok yakında hayata geçecek bakımevi için çalışmalara devam ediyoruz. Bu bakımevinde hayvanların tedavisi ve kısırlaştırılması yapılacak. Veteriner hekimi, kurumumuz bünyesine kattık. Can dostlarımızın mutlu ve sağlıklı olmasını istiyoruz.

Sırada öncelikle yapmayı planladığınız neler var?

MERT UYGUN: Pandemi bütün önceliklerimizi değiştirdi. Şu an vatandaşların ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik önceliklerimiz var. Pandemi koşullarının iyiye gitmesiyle birlikte tüm projelerimizi hayata geçireceğiz.

Belediye hizmetlerini yerine getirirken ne tür zorluklarla karşılaşıyorsunuz?

MERT UYGUN: Muhalefet partisi belediyesi olduğumuz için bazı kısıtlamalarla karşılaşıyoruz. Yapacağımız çalışmalara farklı kurumlardan gerekli desteği alamadığımız durumlarla karşılaştık. Desteğin yanında engel olma girişimleri de karşımıza çıktı. Tüm bunlara rağmen vatandaşa hizmette engel tanımıyoruz. Elimizden gelenin en iyisini yapmaya gayret ediyoruz.

“YENİ BİR BOZTEPE İNŞA ETMEK İSTİYORUZ”

Belediyenizin il belediyesiyle işbirliği yaptığı çalışma alanları nelerdir? Olumlu-olumsuz neler yaşıyor?

HÜSEYİN TAKAN: Kardeş belediyemiz, Ankara Büyükşehir Belediyesi'dir, fakat yazışmalar ve görüşmeler sonucunda Ankara Büyükşehir Belediyesi'nden uygun görüş ve yardım alamamıştır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yerel İdareler Başkanlığı tarafından görevlendirilen kişiler belediyemize geldiğinde görüş alışverişinde bulunulmuştur. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'yle görüşmelerimiz devam etmektedir. Kırşehir Belediyesi'nden de teknik destek almaktayız.

İlçenizde STK'larla işbirliği çalışmalarınız var mı? Varsa nelerdir? Katılıma yönelik faaliyetleriniz neler? Kent konseyiniz var mı?

HÜSEYİN TAKAN: İlçemizde Ziraat Odası bulunmaktadır. Tarım ve hayvancılık alanındaki işbirliğimiz devam etmektedir. Ziraat Odası, çiftçilere yönelik hizmetlerin duyurulmasında ve yer gösterilmesinde yardımcı olmaktadır. İlçemizde kent konseyi bulunmamaktadır.

Kırılğan gruplara yönelik ne tür projeleriniz var?

HÜSEYİN TAKAN: Kırılğan gruplara yönelik projelerimiz devam etmektedir. Bağbaşı Mahallesi Belediye Caddesi üzerinde bulunan Şehit Polis Hayrettin Yılmaz Parkı'nda yaşlıların dinlenebileceği ve çocukların oyun oynayabileceği alanın yapımı tamamlanmıştır.

Covid-19 salgını nedeniyle ilçemiz merkezindeki camiler, işyerleri, okullar ve resmî daireler dezenfekte edilmiştir. Vatandaşlara maske, dezenfektan ve kolonya dağıtılmıştır.

BOZTEPE BELEDİYESİ

KURUMSAL YAPI: Mali Hizmetler Müdürlüğü, Yazı İşleri Müdürlüğü.

STRATEJİK HEDEFLER: Yasaların belediyemize yüklediği görevler ve sorumluluklar çerçevesinde sosyal belediyecilik için adil, gelişime açık ve verimli bir yapıyla vatandaşların yaşam kalitesini ve refah düzeyini artırmak, gelecek nesillere çağdaş ve yaşanabilir bir ilçe ortamı sunmak. Yeni kaynaklar üreten ve kaynaklarını verimli kullanan, ilçenin insani yönünü ön plana çıkaran, sürdürülebilir vatandaş memnuniyetini esas alan, şeffaf, katılımcı ve hesap verebilir, yaşayan herkesin kendi evi gibi göreceği yeni bir Boztepe inşa etmek.

ÇALIŞAN SAYISI: 12 memur, 2 daimi işçi, 11 Boztepe Belediyesi Personel Ltd. Şti. personeli

BÜTÇE: 5.960.000,00 TL

Seçimlerde en önemli vaatleriniz nelerdi? Hangilerini gerçekleştirebildiniz?

HÜSEYİN TAKAN: Seçim çalışmalarımızda vermiş olduğumuz vaatlerin başında ilçemizdeki imar yollarını kilitli parke taşıyla veya sıcak asfaltla kaplamak, belediyemizin elektrik giderlerini azaltmak için güneş enerjisi santrali kurmak ve ağaçlandırma çalışması yapmak geliyordu.

İmar yollarının bir kısmında kilitli parke taşı döşeme işlemlerini, bir kısmında sıcak asfaltlamayı tamamladık. Kalan yerlerdeki çalışmalar belediyemizin maddi imkânları ölçüsünde devam etmektedir.

BELEDİYELER ÇALIŞIYOR

HÜSEYİN TAKAN

Kırşehir-Boztepe Belediye Başkanı

Ön lisans eğitimine Kırıkkale Meslek Yüksekokulu Makine Bölümü'nde başladı. Lisans eğitimini Erzurum Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü'nde tamamladı. CHP ilçe teşkilatında farklı görevlerde bulundu. Evli ve iki çocuk babasıdır.

Belediyemizin garaj binası çatısına güneş enerjisi santrali kuruldu. Ayrıca içme suyu kuyularımızın bulunduğu alanlarda güneş enerjisi santrali kurulumu için çalışmalarımız da devam etmektedir.

İlçemizin Yeni Mahallesi'nde bulunan parkın ağaçlandırma çalışmaları tamamlandı, diğer alanlardaki ağaçlandırma çalışmaları devam etmektedir.

Sırada öncelikle yapmayı planladığınız neler var?

HÜSEYİN TAKAN: Belediye başkanlığımıza ait mevcut lojmanı yıkarak yerine modern bir lojman ve iş merkezi yapmayı planlıyoruz.

Ayrıca Milli Emlak Müdürlüğü'ne ait olan hazine arazilerini belediyemize kazandırarak toplu konut merkezi yapmayı planlıyoruz.

Belediye hizmetlerini yerine getirirken ne tür zorluklarla karşılaşıyorsunuz?

HÜSEYİN TAKAN: En büyük sıkıntımız, merkezi yönetimden maddi yardım alamamak. Ayrıca ödeneklerimiz de kesintiye uğramaktadır.

“BELDEMİZİN ALTYAPISINI TÜMÜYLE YENİLEYECEĞİZ”

Belediyenin ilçe/il belediyesiyle işbirliği yaptığı çalışma alanları nelerdir? Olumlu-olumsuz neler yaşanıyor?

GÜVEN ARSLAN: İl ve büyükşehir belediyeleriyle sürekli diyalog hâlindeyiz. Araç filomuzu genişletmek için İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nden 1 adet cenaze nakil aracı, Beşiktaş Belediyesi'nden 1 adet kamyon ve 1 adet loder (yükleyici), Mersin Büyükşehir Belediyesi'nden 1 adet Ford Ranger arazi aracı ve 2 adet motosiklet aldık. Beldemizdeki cemevleri için İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nden masa, sandalye vb. ekipmanlar aldık.

Beldenizde STK'larla işbirliği çalışmalarınız var mı? Varsa nelerdir? Katılma yönelik faaliyetleriniz neler? Kent konseyiniz var mı?

GÜVEN ARSLAN: Almus ilçemizin köylerle bağlantı yolu aşırı virajlı ve dar. Yolun durumu kötü olduğu için sık sık ölümlü trafik kazaları yaşanmaktadır. Bu nedenle Almus Tufantepe bölgesine köprü yapılması için vatandaşların imzalarıyla Almus Tufantepe Platformu kuruldu, platformun başkanlığını ben yapıyorum. 4.500 vatandaşın imzasından oluşan dilekçeyi ilgili kurumlara ilettim, köprü yapım çalışmalarını takip ediyorum.

Kırılgan gruplara yönelik ne tür projeleriniz var?

GÜVEN ARSLAN: Belediye başkanlığına seçildiğimiz andan itibaren kırılgan gruplara yönelik birçok hizmetimiz oldu. İlk olarak 65 yaş üstü vatandaşlar için belediye otobüsünü ücretsiz hâle getirdik. Pandemi döneminde ayırt etmeksizin her haneye gıda ve erzak yardımı yaptık. Koronavirüse karşı aşı sürecinde 65 yaş üstü vatandaşların aşı randevularını aldık, belediye araçlarımızla hastaneye götürdük, aşılarının yapılmasını sağladık.

KINIK BELEDİYESİ

Kurumsal Yapı: Belediye Başkanı, Belediye Meclisi, Belediye Encümeni, Mali Hizmetler Müdürlüğü, Yazı İşleri Müdürlüğü.

Çalışan Sayısı: 11

Bütçe: 4.000.000 TL

Seçimlerde en önemli vaatleriniz nelerdi? Hangilerini gerçekleştirebildiniz?

GÜVEN ARSLAN: Yuvaköy Mahallesi'nde geniş bir altyapı çalışması yaptık. İçme suyu hattını tamamen yeniledik. 5.200 metre içme suyu ana hattı ve 5.000 metre şebeke bağlantı boruları füzyon kaynaklı vanalama sistemiyle tamamen yenilendi. Altyapı çalışmaları bittikten sonra mahallenin tamamında üstyapı parke çalışmaları tamamlandı, yollar modern bir görünüme kavuştu.

Belediye hizmet binası çok eski ve kullanışsız olduğu için atıl durumda bulunan eski ilkokul binası Milli Eğitim Bakanlığı'ndan izni alınarak yenilendi, belediyemizin imkânlarıyla tadilatı yapıldı. Modern bir görünüme kavuşan hizmet binamızı açtık.

Yeni hizmet binasına geçtikten sonra eski hizmet binasını kültür ve hizmet binasına dönüştürdük, vatandaşların hizmetine sunduk. Aynı şekilde Öküşmen mevkinde bulunan vatandaşlar için yeni bir kültür ve hizmet binası yaptık.

Beldemizdeki tarımsal faaliyetleri hareketlendirmek ve eğitimde fırsat eşitliği yaratmak üzere daha önce keşfini yaptığımız arazilere yulaf ve bezelye ektik, hasadını yaptık.

BELEDİYELER ÇALIŞIYOR

GÜVEN ARSLAN

**Tokat-Almus
Kinik Belediye Başkanı**

Trakya Üniversitesi Otomotiv Bölümü ve Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi mezunudur. CHP Turhal Gençlik Kolları'nda başladığı siyasi hayatında farklı görevlerde bulundu. Evli ve bir çocuk babasıdır.

Elde ettiğimiz ürünleri balyaladık; hayvanlara yem olarak kullanılması için vatandaşlara düşük ücretle sattık, elde ettiğimiz geliri ihtiyaç sahibi öğrencilere burs olarak verdik ve eğitimlerine katkıda bulduk.

Gevrek Mahallesi'nin ana yolunu asfaltladık, vatandaşın hizmetine sunduk.

Mahallelerimizdeki ekmeq pişirme fırınlarının tadilatını gerçekleştirdik, ihtiyaç olan yerlere 4 adet yeni ekmeq pişirme fırını yaptık.

Beldemizde hayvancılık yapan vatandaşlar için belediyemiz bünyesine sözleşmeli veteriner hekim dahil ettik ve ücretsiz veterinerlik hizmeti vermeye başladık.

Sırada öncelikle yapmayı planladığınız neler var?

GÜVEN ARSLAN: Beldemizin altyapısı, su ve kanalizasyon hattı muhtarlık döneminden kalma olup, sürekli arızalanarak halk sağlığını tehdit etmektedir. Beldemizin altyapısını tamamen yenileyeceğiz ve vatandaşın hizmetine sunacağız.

Gevrek Mahallesi'nde bulunan su depoları çok eski ve halk sağlığı için elverişsiz. Su depolarını yenileme çalışmalarını en kısa sürede başlatacağız.

Öküşmen-Gevrek arasında bulunan, beldemizle Tokat arasındaki mesafeyi önemli ölçüde kısaltacak olan yolu kaymakamlığın da desteğiyle kilitli parke taşıyla döşeyerek vatandaşların hizmetine sunacağız.

Belediye hizmetlerini yerine getirirken ne tür zorluklarla karşılaşıyorsunuz?

GÜVEN ARSLAN: Hazine yardımından yeterli geliri alamıyoruz ve kısıtlı bütçelerle hizmet vermeye çalışıyoruz. Bunun yanı sıra özellikle kaymakamların ve valilerin taraflı yönetimleri sebebiyle de destek alamıyoruz.

